

2009

Pedagogiskt bokslut Danderyds kommun

Innehåll

Förskoleverksamhet och utbildning i siffror 2009	3
---	----------

Sammanfattning och slutsatser	6
--------------------------------------	----------

Verksamheternas måluppfyllelse i sammandrag	8
--	---

Framåtblick	12
--------------------	-----------

Förskoleverksamhet	17
---------------------------	-----------

Verksamhetsöversikt	17
---------------------	----

Granskning och bedömning	18
--------------------------	----

Förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskola	22
--	-----------

Verksamhetsöversikt	22
---------------------	----

Granskning och bedömning	26
--------------------------	----

Gymnasieskola	35
----------------------	-----------

Verksamhetsöversikt	36
---------------------	----

Granskning och bedömning	37
--------------------------	----

Gymnasieskolan	47
----------------	----

Särskola och gymnasiesärskola	50
--------------------------------------	-----------

Verksamhetsöversikt	50
---------------------	----

Granskning, bedömning och utveckling	51
--------------------------------------	----

Vuxenutbildning	52
------------------------	-----------

Bilaga 1 Läsutveckling (LUS) 2007–2009	63
---	-----------

Bilaga 2 Nationella prov år 3	64
--------------------------------------	-----------

Bilaga 3 Måluppfyllelse i alla ämnen år 5	65
--	-----------

Bilaga 4 Nationella prov år 5 och 9	66
--	-----------

Bilaga 5 Slutbetyg i grundskolan 2006–2009	68
---	-----------

Bilaga 6 Genomsnittligt meritvärde, jämförelse mellan olika kommuner 2007–2009	69
---	-----------

Bilaga 7 SALSA	71
-----------------------	-----------

Bilaga 8 Personaltäthet och utbildning, förskolor i Danderyd	72
---	-----------

Förskoleverksamhet och utbildning

• i siffror 2009

Verksamhet per huvudman	Enheter	Barn/elever	Varav från andra kommuner
Kommunala anordnare			
Förskolor	17	1 178	
Familjedaghem	1	20	
Deltidsförskolor	0		
Öppna förskolor	4		
Grundskolor			
Förskoleklasser	10	401	10
År 1-6	12	2 430	100
År 7-9	2	775	125
Obligatoriska särskolor År 1-10	3	23	8
Gymnasieskolor	1	1 467	895
Gymnasiesärskolor	1	20	19
Enskilda förskolor och fristående skolor			
Förskolor		21	762
Familjedaghem		19	116
Deltidsförskolor		2	74
Öppna förskolor		0	
Grundskolor			
Förskoleklasser		5	78
År 1-6		5	466
År 7-9		1	547
Obligatoriska särskolor			
Gymnasieskolor		4	1 249
Gymnasiesärskolor			
Auktoriserade anordnare inom vuxenutbildningen		Helårsstudieplatser	
Grundläggande vuxenutbildning		24	
Gymnasial vuxenutbildning		95	
Svenska för invandrare, antal personer		132	

Tabellen avser barn och elever som går i verksamheter inom Danderyds geografiska område.

Förutsättningar för verksamheten. Personaltätthet och kompetens.

	Danderyd (kommunal anordnare)	Kommun- grupp	Danderyd (kommunal anordnare)	Kommun- grupp	Samtliga kommuner
Förskola	2008	2008	2009	2009	2009
Inskrivna barn per årsarbetare*	5,1	5,2	5,2		
Ped. högskoleexamen (andel lärare i procent)	36	45	36		
Fritidshem					
Inskrivna barn/årsarbetare	25,1	21,9	i u	i u	i u
Ped. högskoleexamen (andel lärare i procent)	36	45	i u	i u	i u
Förskoleklass	Lå 07/08	Lå 07/08	Lå 08/09	Lå 08/09	Lå 08/09
Inskrivna barn/årsarbetare	5,8	6,1	7,0	5,9	6,4
Ped. högskoleexamen (andel lärare i procent)	71,5	75,2	52	73	83
Grundskola					
Antal årsarbetare/100 elever	7,3	7,9	7,1	8,0	8,5
Ped. högskoleexamen (andel lärare i procent)	86	83	85	84	87

Källa: Skolverket

* Med årsarbetare avses lärare med heltidstjänst.

På enskild förskola i Danderyd var antalet inskrivna barn/årsarbetare 2009, 5,2 och andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen var 41 procent.

På fritidshem, enskild anordnare var antalet inskrivna barn/årsarbetare **2008**, 25,8 och andelen personal med pedagogisk högskoleexamen var 28 procent.

För fristående anordnare i riket 2008/09, hade 65 procent i förskoleklass och 68 procent i grundskolan pedagogisk högskoleexamen. Antal årsarbetare per 100 elever var 6,8 i förskoleklass och 7,7 i grundskolan.

Lärartätheten i Danderyds gymnasieskolor visar följande utveckling under de senaste tre åren (lärare per 100 elever).

Skola	2006/07	2007/08	2008/09	Komgrupp (kom) 08/09	Riket (kom) 08/09
Danderyds gym.	6,4	7,3	7,2	8,0	8,4
VRG	6,6	6,2	7,1		
Marina läroverket	6,2	6,2	6,6		
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	4,2	4,3	5,7		
Walthers gymnasium	4,2	4,2	4,3		6,6

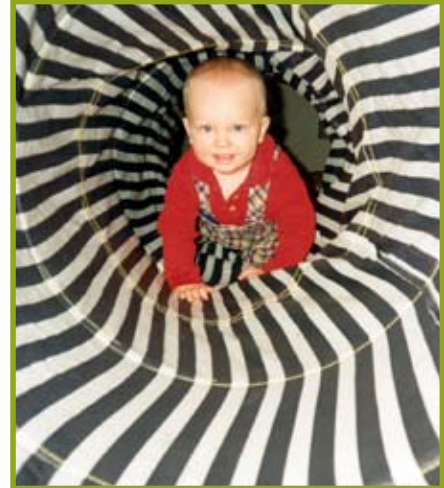
Källa: Skolverket

Andel lärare (procent) med pedagogisk högskoleexamen.

Skola	2006/07	2007/08	2008/09	Kom grp 08/09 (kommunala)	Riket 08/09 (kom)
Danderyds gym.	73,6	76,4	80,9	79,3	78,0
VRG	59,5	64,4	64,0		
Marina läroverket	46,9	52,2	52,6		
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	41,2	40,8	68,0		
Walthers gymnasium	51,3	41,2	40,8		53

Källa: Skolverket

Siffrorna visar att samtliga fristående skolor har ökat antalet lärare/100 elever. Andelen personal med pedagogisk högskoleexamen har ökat på Danderyds gymnasium och Mörby gymnasium.

Sammanfattning och slutsatser

Utgångspunkten i det pedagogiska bokslutet är föregående års förslag till förbättringsområden. Granskningsplanen för 2009 omfattade i sammandrag följande områden, som ska redovisas i enheternas kvalitetsredovisningar:

- förutsättningar för verksamheten (antal elever, lärartäthet, kompetens, inskrivna barn/årsarbetare
- arbetet med barn i behov av särskilt stöd
- åtgärder enligt föregående års kvalitetsredovisning
- verksamhetens utveckling under året/viktiga händelser
- analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet
- beslut och ansvarig för kvalitetsredovisningen.

Normer och värden (bland annat uppföljning av likabehandlingsplan, motverkande av traditionella könsmönster och förbättring av arbetsron)

Utveckling och lärande/kunskaper (bland annat pojkars läsutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik, hälsofrämjande arbete som stress och drogförebyggande)

Betyg och bedömning (ej förskola) (bland annat skolans arbete med att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning och systematisk uppföljning och analys av kunskapsresultat)

Ansvar, inflytande/delaktighet (reellt inflytande, entreprenöriellt lärande)

Övergångar, samverkan och omvärld (bland annat studie- och yrkesvägledning)

Uppföljning av förbättringsområden i föregående års kvalitetsredovisning.

Förbättringsområden i 2008 års kvalitetsredovisning	Vad har hänt?	Kommentar
Uppföljning och arbete med likabehandlingsplanen	→ →	Skolorna har likabehandlingsplaner, men resultat från uppföljning och utvärdering av planen har inte redovisats Förskolornas arbete med likabehandlingsplaner har startat men behöver förfinas genom noggrannare kartläggningar och analyser
Flickors upplevelse av stress	→	Ingen aktuell mätning 2009
Pojkars läsutveckling	↑	Utvärderingen visar att både i år 3 och 6 har resultaten förbättrats jämfört med föregående år
Samverkan mellan år 6 och 7	→	
Samverkan grundskola/gymnasium	→	Inga synliga resultat
Drogförebyggande arbete		Ingen aktuell mätning 2009
Förbättrad arbetsro	↓	Elever i år 2 och 5 visar på en försämring medan år 8 visar på en förbättring jämfört med 2008
Barnens utveckling och lärande dokumenteras och följs upp samt tydlig information till föräldrarna om hur barnen utvecklas. Förskola	→	Förskolorna arbetar aktivt med att förbättra dokumentationen och göra den mer känd för föräldrarna Merparten av förskolorna och familjedaghemmen ser detta som ett fortsatt förbättringsområde
Förskoleklass	→	Informationen om hur barnen utvecklas kan förbättras
Ansvar och inflytande grundskola/gymnasium	→ →	Elevernas upplevelse av att de har reellt inflytande över sitt skolarbete har ökat i år 8 Fortsatt förbättring behövs för de yngre eleverna Målet är <i>inte uppnått på alla gymnasieskolor</i> när det gäller att eleverna får vara med att påverka innehållet i undervisningen eller att de har inflytande över utbildningen
Arbetet med att motverka traditionella könsroller samt informationen till föräldrar på fritidshemmet	→	Arbete pågår för att motverka traditionella könsroller, men informationen till föräldrar kan förbättras

Verksamheternas måluppfyllelse i sammandrag

1. Normer och värden /likabehandlingsplan

Måluppfyllelsen är god inom alla verksamheter, men förbättringar krävs när det gäller arbetsro på lektionerna. Målet att alla elever ska känna sig trygga är inte uppnått.

Värdegrundarbetet är medvetet vid samtliga skolor och det råder ett positivt klimat i skolorna, eleverna trivs och känner sig trygga. Dock förekommer det trakasserier och kränkningar kopplat till bland annat utseende och beteende. Nätmobbing är svårare att upptäcka.

Våga Visa rapporterna visar på höga värden när det gäller normer och värden.

Kartläggning saknas i flera likabehandlingsplaner. Elevernas delaktighet i arbetet är svår att bedöma.

En ökad medvetenhet när det gäller genusarbetet kan utläsas, flera enheter planerar kompetensutveckling för personalen.

2. Utveckling och lärande

Förskoleverksamheten i Danderyd har hög kvalitet vad gäller trygghet, lärande och utveckling.

I Danderyd ska varje elev i grundskolan och gymnasieskolan ha möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.

Måluppfyllelsen är delvis uppnådd på förskolan.

Resultatet är något lägre när det gäller dokumentation och uppföljning av barnens utveckling och lärande, samt informationen till föräldrarna. Detta är ett förbättringsområde och här kan personalen nyttja Förskolelyftet för kompetensutveckling.

Föräldraenkäten uppvisar att åtta av tio föräldrar i förskolan upplever att deras barn stimuleras till utveckling och lärande och att de får det stöd och hjälp som behövs, barnen tycker det är roligt att gå till förskolan.

De fem Våga Visas observationer visar ett ojämnt resultat när det gäller ”Utveckling och lärande”. På 2 av 5 förskolor brister både doku-

mentationen och förutsättningarna för barnens lärande, 1 har betyget tillfredställande medan de 2 övriga uppvisar goda värden.

Måluppfyllelsen är god på grundskolan men fortsatt förbättring behövs när det gäller pojkars läsutveckling. Dokumentation och uppföljning av elevernas utveckling och lärande kan fortsatt förbättras, särskilt i förskoleklassen. Alla föräldrar ska ha fått skriftliga omdömen i alla ämnen 2010.

Inom matematik och naturvetenskap har enheterna en fortsatt fokusering, bland annat genom produktionens satsning på Matematikens år och fortsatt utvecklande av NTA¹, vilket är positivt.

Det *entreprenöriella lärandet* leder till varierande arbetssätt och arbetsformer och undervisningen anpassas till enskilda elevers behov, förutsättningar och intressen.

Många enheter visar en ökad medvetenhet kring arbetet med entreprenörskap.

Våga Visa rapporterna visar på goda omdömen, när det gäller utveckling och lärande.

Måluppfyllelsen är god i 2 av 4 gymnasieskolor när det gäller att undervisningen håller hög kvalitet. Variationen i arbetssätt på lektionerna kan förbättras.

- 85 procent av eleverna ska enligt målnivå 2009 instämna i att undervisningen håller en hög kvalitet.

76 procent av eleverna instämmer i påståendet. 94 procent av eleverna på VRG och 86 procent av eleverna på Marina läroverket instämmer i detta påstående, medan endast 59 procent av eleverna på Walthers och 70 procent av eleverna på Danderyds gymnasium instämmer i påståendet. Danderyds gymnasium har försämrat resultatet med 14 procent.

82 procent av eleverna instämmer i att de *får extra hjälp när de behöver*.

När det gäller påståendet om det är stor *variation på arbetssätten* under lektionerna instämmer färre elever i Danderyd än genomsnittet i de övriga kommunerna. Skolorna visar på stora skillnader. Mellan 52–85 procent av eleverna instämmer i påståendet att det är stor variation i arbetssätten. På VRG och Marina läroverket instämmer en större andel elever i påståendet än på Danderyds och Walthers gymnasium, där endast 52 procent av eleverna instämmer.

¹ Naturvetenskap och teknik för alla.

3. Betyg och bedömning

Grundskolorna och gymnasieutbildningen i Danderyd har studieresultat som är av högsta nationella klass vid varje jämförelse.

Måluppfyllelsen är mycket god avseende:

- Nationella prov år 3, 5 och 9
- uppnådda mål i alla ämnen år 5
- genomsnittligt meritvärde år 9
- behörighet till gymnasiets nationella program
- genomsnittlig betygspoäng på gymnasiet.

Däremot kan skolornas analyser förbättras.

Engagerade lärare, studiemotiverade elever och gott stöd från föräldrar leder till mycket goda studieresultat.

Betygsresultatet i år 9 visar bland det högsta genomsnittliga meritvärdet i riket, 254,9. Skillnaden mellan pojkars (234,6) och flickors meritvärde (273,6) i Danderyd har fortsatt att öka. Fribergaskolan har den största skillnaden mellan pojkar (233,8) och flickor (278,1) liksom i riket, pojkar (198,9) och flickor (220,6).

Målet att eleven ska ha nått minst *godkänd nivå i alla ämnen* kan inte sägas vara nått. 93,2 procent av eleverna lämnade grundskolan med fullständigt slutbetyg. Det är en svag förbättring jämfört med 2008. Motsvarande siffra för riket var 77 procent (kommunala skolor).

Elever och föräldrar i år 5 anser i hög grad att de har fått information om kunskapsmålen. Endast 1 procent av föräldrarna och 2 procent av eleverna instämmer inte alls.

Av föräldrar i år 8 är det 15 procent (21 procent 2008), som inte instämmer/instämmer inte alls med påståendet att de fått information om kunskapsmål och betygskriterier. Motsvarande resultat för eleverna är 8 procent vilket är samma nivå som förra året.

Betygsresultaten visar på höga värden i tre av fyra *gymnasieskolor*. Danderyds gymnasium och VRG visar betygsmedelvärden som är bland det högsta i landet.

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga skolor i Danderyds kommun 2009 var 16,1. I riket var motsvarande siffra 14,1.

Skola	2009	2008
Danderyds gym.	16,4	16,3
VRG	18,2	17,8
Marina läroverket	15,0	15,8
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	12,9	13,4

Källa: Skolverket

Färre elever i Danderyds gymnasieskolor än genomsnittet för de övriga kommunerna instämmer i att *lärarna har informerat eleverna om vad som krävs för att uppnå de olika betygen*, 81 procent av eleverna instämmer i påståendet. Eleverna uttrycker att *de känner till kunskapsmålen* i samma utsträckning som genomsnittet för alla kommuner. På Marina läroverket instämmer 93 procent av eleverna att de känner till målen medan endast 71 procent på Danderyds och Walthers gymnasium instämmer i samma påstående. På VRG är siffran 84 procent.

4. Ansvar, inflytande/delaktighet

Måluppfyllelsen för barnens inflytande i förskolan är uppnått. Däremot är måluppfyllelsen inte uppnådd när det gäller föräldrainflytande.

Elevernas reella inflytande kan förbättras för yngre elever och för elever på gymnasieskolan.

Barnen tar ansvar och har stora valmöjligheter som de tar tillvara. Att reflektera över sina val och vad det resulterade i kan utvecklas. Då kan barnet få syn på sina läroprocesser.

Föräldrarna upplever att barnen uppmuntras till att ta ansvar, barnens tankar och idéer tas tillvara och barnen lär sig att fungera i grupp. Däremot är resultatet dåligt i frågan om föräldrarna känner sig delaktiga i sitt barns utveckling och lärande. Dokumentation och utvärderingar behöver göras mer tydliga för föräldrarna.

Observationsrapporterna visar att 2 av förskolorna behöver förbättra sina resultat så att barnen får ett större inflytande i sin vardag. De 3 övriga förskolorna har goda eller mycket goda värden.

Elevernas reella inflytande över sitt skolarbete har ökat i år 8. *Fortsatt förbättring behövs* när det gäller möjligheterna för de yngre eleverna att vara delaktiga i planeringen av sitt skolarbete.

Målet är *inte nått på alla gymnasieskolor* när det gäller att eleverna får vara med att påverka innehållet i undervisningen eller att de har inflytande över utbildningen.

Förvaltningen konstaterar att skolorna i Danderyd har fungerande samverkansorgan för elever och föräldrar och att flera förbättringar gjorts för att öka det reella inflytandet.

Enligt Våga Visas rapporter varierar bedömningarna om ansvar och inflytande mellan skolorna. Sämst resultat var det på Mörby gymnasium (f.d. Walthers gymnasium).

Resultatmål enligt kommunens målstyrning:

- Andel elever som upplever att de får ta ansvar och har ett reellt inflytande över sin utbildning ska öka med stigande ålder (förskoleklass och grundskola).

Förskoleklassen behöver fortsätta att förbättra inkluderingen av barnen i planeringen av skolarbetet. 43 procent av föräldrarna vet inte vad de ska svara på påståendet ”att mitt barn är med och planerar”, vilket är fler än genomsnittet för alla kommuner. Däremot anser 78 procent att deras barn uppmanas att ta ansvar i skolan. Något fler föräldrar i Danderyd än i övriga kommuner instämmer inte i påståendet.

Både när det gäller att barnet är med och planerar arbetet (78 procent instämmer) och uppmanas att ta ansvar (87 procent) i år 2, är andelen som instämmer likvärdigt med genomsnittet i övriga kommuner. Resultatet är något sämre än 2008.

Eleverna i år 5 instämmer i högre grad än föräldrarna med båda påståendena i målområdet. 79 procent anser att de är med och planerar arbetet och 95 procent att de tar ansvar för skolarbetet. Eleverna i år 8 instämmer i hög grad att de tar ansvar för skolarbetet och andelen elever som anser att de är med och planerar sitt skolarbete är 83 procent. Det är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år och bättre än genomsnittet för alla kommuner.

Gymnasieskolan

- Andelen elever som anser att de får vara med och påverka innehållet i undervisningen ska vara 70 procent.
- Andelen elever som upplever att de får vara med och påverka innehållet varierar mellan

48–84 procent. Walthers gymnasium har lägst och Marina läroverket har högst andel elever som instämmer. På Danderyds gymnasium instämmer 55 procent av eleverna.

- Andelen elever som instämmer i att de har inflytande över utbildningen ska vara 85 procent.
- Andelen elever som upplever att de har inflytande över sin utbildning varierar mellan 71–92 procent, där Danderyds gymnasium visar det lägsta värdet och Marina läroverket det högsta.

5. Övergångar, samverkan och omvärld

Måluppfyllelsen är mycket god på förskolan.

Strategier finns både för övergångar inom förskolan och övergången mellan förskolan och förskoleklass. Förbättringar behövs när det gäller övergångar mellan år 6 och 7. Skolornas internationella kontakter kan förbättras på f-6 skolorna. Samverkan mellan lärare på grundskola och gymnasieskola kan förbättras, så att en samsyn på förväntad kunskap skapas.

God kännedom om skolornas verksamheter underlättar övergångar för barn och vårdnadshavare. Elevens Portfolio, resultat från LUS och Nationella prov, skriftliga omdömen samt individuella utvecklingsplaner underlättar övergångar inom och mellan skolorna.

89 procent av föräldrarna i förskoleklass instämmer i att de är nöjda med barnens övergång mellan förskola och förskoleklass. Det är en svag förbättring jämfört med 2008.

På gymnasieskolan är måluppfyllelsen när det gäller internationella och övriga kontakter utanför skolan mycket god.

71 procent av eleverna på gymnasieskolan är nöjda med den information och vägledning de fått inför gymnasievalet, vilket är något sämre jämfört med genomsnittet för samtliga kommuner inom Våga Visa. Andel elever som instämmer i detta varierar mellan 60–94 procent. Mer än hälften av eleverna kommer från andra kommuner.

6. Styrning och ledning

Bedömning och måluppfyllelse gällande Danderyds kommunala enheter görs av Produktionsstyrelsen.

Flera enheter har under året genomgått förändringar i ledningen.

Nya rektorer började under 2009 på Mörby-skolan och Fribergskolan.

Vasaskolan hade under hösten en tillförordnad rektor.

Kundundersökningen visar att föräldrarna är nöjda med ledningen på barnens förskolor. Ännu mer nöjda är de med barnens avdelningspersonal. Resultatet från observationerna på de 5 förskolorna visar att ”Styrning och ledning” är bra på alla förskolor utom 1.

Elever och föräldrar instämmer i hög grad i att de har *bra lärare/personal*. Mellan 90–95 procent instämmer i påståendet. Det är något högre än genomsnittet för övriga kommuner. På påståendet att *ledningen på skolan* är bra är föräldrar i år 5 och 8 något mer nöjda än eleverna. Föräldrar till barn i förskoleklass är minst nöjda. 72 procent instämmer i påståendet vilket är en svag försämring jämfört med 2008. Även föräldrar i år 2 och 5 visar på en svag försämring jämfört med 2008.

Resultatet från observationerna visar att ”Styrning och ledning” på de 2 kommunala skolorna får ett högt omdöme.

Gymnasieskolan

Något fler elever instämmer med att deras lärare är kunniga i sina ämnen än andelen som instämmer med att ledningen är bra. Detta är ett något sämre resultat än genomsnittet för alla kommuner inom detta målområde.

Andel elever som instämmer helt/delvis

	Lärarna är kunniga i sina ämnen	Ledningen på skolan är bra
Danderyds gymnasium	81	67
VRG	93	95
Marina läroverket	95	82
Walthers gymnasium	82	79

Framåtblick

Förskolorna och skolorna i Danderyds kommun visar över lag en pedagogisk verksamhet av mycket hög kvalitet. Med hänvisning till resultaten i årets pedagogiska bokslut bedöms det angeläget att kommande år rikta granskningen till främst följande områden:

- normer och värden/uppföljning av likabehandlingsplan
- hälsa och livsstil – arbetsro, stress och drogförebyggande arbete
- läs- skriv- och matematikutveckling
- NP år 3
- analys av NP och satta betyg
- estetiska lärprocesser och entreprenöriellt lärande
- dokumentation av elevens lärande och utveckling som skriftliga omdömen och IUP
- elevinflytande över undervisningen
- pedagogisk dokumentation i förskolan och pedagogisk omsorg
- arbetet med barn i behov av särskilt stöd (förskola)
- barn med annat modersmål än svenska (förskola)
- flexibel skolstart/skolgång.

En lång rad nationella reformer står dessutom på tur att genomföras och behöver implementeras på olika nivåer. Det gäller till exempel:

- allmän förskola från tre år (påverkar inte antalet inskrivna barn i Danderyd)
- förtydligande och komplettering av förskolans läroplan
- obligatorisk befattningsutbildning för nyanställda rektorer och förskolechefer

- ny lärarutbildning 2011
- ny skollag 1 juli 2011
- nya kursplaner och reviderade läroplaner
- ny betygskala och betyg från år 6
- ny gymnasieskola 2011.

Metod och upplägg

Det pedagogiska bokslutet för 2009 redovisar dels en verksamhetsöversikt, dels förvaltningens bedömning av uppnådda kvalitetsmål för nämndens ansvarsområden inom ramen för fastställd granskningsplan.

Till grund för det pedagogiska bokslutet ligger i huvudsak:

- nämndens granskningsarbete med tillsyn, uppföljning och utvärdering samt genomförda observationer inom Våga Visa samt resultat av kundenkäterna
- enheternas kvalitetsredovisningar
- kommunens inriktnings- och resultatmål för 2009
- publicerade jämförelsetal och övrig statistik.

De utvalda områdena för 2009 års kvalitetsredovisning² i Danderyd stämmer väl överens med förordningstexten eftersom dessa utgör delar av de nationellt fastställda målen.

Kvalitetsredovisningar

Skolledning och personal har deltagit i framtagandet av kvalitetsredovisningarna.

Föräldrar och elever har i huvudsak deltagit i enkäter och på några enheter tagit del av kvalitetsredovisningen i föräldra-, skol- och elevråd. Enebybergs RE har inbjudit Enebybergs föräldraförening att komma med input till kvalitetsredovisningen.

Delaktigheten hos personal, elever och vårdnadshavare har blivit bättre och kvalitetsredovisningarna har fått en ny och tydligare struktur.

Förvaltningen kan konstatera att årets kvalitetsredovisningar håller en blandad kvalitet, särskilt på förskolorna saknas i många fall resultat av utvärderingar och förslag till åtgärder. Resultat utifrån genomförd enkät och observationer inom Våga Visa kunde ha använts för analys och förslag till åtgärder.

Grundskolan har över lag förbättrat sina kvalitetsredovisningar men det saknas redovisning från samtliga verksamheter inom skolan. Grindstugans, Pärkans och Krubbans förskolor samt VRS och Enebybergs RE har lämnat kvalitetsredovisningar av hög kvalitet.

Enebydungen, har inte lämnat någon kvalitetsredovisning.

För skolorna saknas Edicon Stockholms IT- Gymnasiums kvalitetsredovisning. Marina läroverket, Viktor Rydbergs gymnasium, Viktor Rydbergs samskola och Mörby gymnasium (f.d. Walthers gymnasium) har lämnat kvalitetsredovisning baserad på skolåret 2008/09. Mörby gymnasium har på ett öppet sätt visat på skolans förbättringsområden.

Våga Visa

Ytterligare tio observatörer från Danderyd har under året utbildats för att utföra observationer i andra kommuner som ingår i Våga Visa. Våren 2009 har förskolorna Skogsslingan, Baduhild och Altorp, samt skolorna Kyrk/Balders och Walthers gymnasium observerats av observatörer från andra kommuner inom Våga Visa. På hösten observerades Mörbyskolan, Kevingeskolan samt 2SH:s förskolor: Prästkragen och Idala.

Resultatet visar att det finns förbättringsområden inom ansvar och inflytande samt inom utveckling och lärande.

Nya projekt

Tre utvecklingsområden pekades ut för 2009:

- kultur och estetiska lärprocessen
- omvärldsbevakning och internationellt samarbete särskilt inom EU
- entreprenörskap – entreprenöriellt lärande.

Under året har projektmedel delats ut för att stötta utvecklingen inom kultur, omvärldsbevakning och internationellt samarbete särskilt inom EU samt entreprenörskap. Fjorton ansökningar inkom till utbildnings- och kulturkontoret. Sammanlagt tio projekt har stöttats med projektmedel och kommer att redovisas vid ett projektseminarium den 28 april 2010.

För kommande år föreslår förvaltningen att projektmedlen används för:

- matematik och teknik (förskola)

² Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m (SFS 1997:702, ändr. 2005:609) ska redovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder kommunen, respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta om målen inte har uppnåtts. I sin nuvarande lydelse gäller förordningen från 15 augusti 2005.

- internationella kontakter
- motverkande av traditionella könsmönster/genusarbete
- samverkan mellan år 6–7 och 9 – gymnasiet
- tematiskt/ämnesövergripande arbete
- flexibel skolgång
- estetiska lärprocesser.

Seminarieverksamhet och studiebesök

Vid projektseminariet i april delades Barn- och utbildningsnämndens kvalitetsutmärkelse ut. Vitsippans förskola och Danderyds kulturskola fick utmärkelser för att ha utvecklat verksamheten enligt de prioriterade målen i utbildningsplanen. Grindstugans förskola fick utmärkelsen för att ha bedrivit ett kvalitetsarbete där kvalitetsredovisningen ger en tydlig bild av verksamhetens processer och resultat.

Under hösten höll förvaltningen och Produktionskontoret i två halvdagars workshops med ämnet kvalitetsredovisningar. Förvaltningen inbjöd också alla enheter till en förmiddag om den nya skollagen, ledd av Lars Werner, jurist på utbildningsdepartementet.

Två utbildningar i *Teckenkommunikation*, en för grundskolan och en för förskolan har genomförts under året i. Därigenom kan fler barn stöttas i att förstärka det talade språket med tecken.

Arbetet med *flerspråkiga barn* har startat. Förskolechefer och personalen på förskolorna har erbjudits en föreläsning om flerspråkiga barn i förskolan. Samarbetet med flyktningmottagningen på Socialkontoret har förbättrats för att dessa barn ska få bättre förutsättningar i sin vardag.

Öppna föreläsningar/Pedagogiska caféer

Hållbar utveckling var titeln på det pedagogiska café som anordnades under hösten. Föreläsningen syftade till att visa på vägar hur barn och unga i kommunen kan arbeta kring hållbar utveckling.

Personal- och föräldrautbildningar har genomförts inom ramen för *Ungt Fokus*.

Följande föredrag och utbildningar har hållits för personal:

1. *Växa upp med missbrukande förälder*. Föreläsare Therese Eriksson från Maskrosbarn
2. *Psykisk ohälsa och alkoholkonsumtion – hur hänger det ihop?* och *Barn i familjer med alkohol- och narkotikaproblem*. Föreläsare Sofia Ljungdahl från Folkhälsoinstitutet

3. *Barn i skilsmässa*. Föreläsare Sofie Arnö från Rädda barnen
4. *Barncentrum*. Föreläsare Ann-Christine Falk, projektledare vid Barncentrum Nordost
5. *Skolans mål och möjligheter, skolan som resurs för barn och ungas inläring, beteende och utveckling*. Föreläsare Terje Ogden, professor i pedagogisk psykologi vid universitetet i Oslo
6. *Prata om alkohol*. Personalutbildning i att tala om alkohol med elever. Föreläsare Jan Lindh
7. *Elevassistentutbildning*. Kompetensutbildning för kommunens elevassistenter och kamrattstödare. Föreläsare Anna Röst Riben
8. *Ung och stark/Norrorts-konferensen: I huvudet på en tonåring*. Föreläsare Mia Börjesson, socionom och fil.mag. i socialt arbete samt *Sokratiska samtal*. Föreläsare Ann S Pihlgren, fil.dr. i pedagogik och ordförande i Barn- och skolnämnden i Norrtälje kommun.

Föredrag/utbildning för föräldrar har hållits med följande inriktningar:

1. *Cope föräldrakurs*. Föreläsare Anna Röst Riben
2. *Mentor föräldrakurs*. Två föräldrakurser
3. *I huvudet på en tonåring*. Föreläsare Mia Börjesson.

Entreprenörskap

Entreprenörskap ska enligt regeringen löpa som en röd tråd genom utbildningssystemet. Entreprenörskap är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet lika mycket som det är en kunskap om egenföretagande. Det handlar om attityder, förmågor och förhållningssätt.

Kommunen anordnade under året en lokal högskoleutbildning på 7,5 poäng för att ge cirka 40 pedagoger samt några skolledare möjlighet till fördjupning i entreprenöriellt lärande.

Syftet med utbildningen var att:

- utveckla generella arbetsmodeller för entreprenöriellt lärande
- utifrån befintlig forskning och läroplanerna för förskola, grundskola och gymnasieskola tydlig- och synliggöra ett entreprenöriellt synsätt
- utifrån en helhetssyn se likheter mellan olika skolformers styrdokument

- utveckla ålders- och ämnesövergripande samarbete
- utveckla former för samverkan mellan skola, samhälle och näringsliv framför allt i närsamhället.

Utbildningen avslutades i januari 2010.

Förskolor och skolor fick möjlighet att delta i 2008 års företagsmässa. Pärkans och Svalans Montessoriförskolor deltog liksom Elevverket, Mörbyskolan och Viktor Rydbergs samskola. Danderyds gymnasium, Viktor Rydbergs gymnasium samt Marina läroverket deltog och visade exempel på nystartade företag inom UF (Ung Företagsamhet). Mörbyskolan tog hem priset för bästa monter.

Partnerskap med Vetenskapens Hus

Sammanlagt 23 grupper, Danderyds gymnasium med 9 grupper, Viktor Rydbergs gymnasium med 2 grupper, Walthers gymnasium med 3 grupper, VRS med 3 grupper, Fribergaskolan med 4 grupper och Mörbyskolan med 2 grupper, besökte under 2009 Vetenskapens Hus.

Utbildningssatsningar

Utbildningen av barnskötare till förskollärare har fortsatt även under 2009. Detta är ett samarbete mellan Danderyd, Täby, Vallentuna Vaxholm och Österåker kommuner tillsammans med nordostsektorns högskole- och kunskapscentrum. Utbildningen sker under åtta terminer och bedrivs som distansutbildning med obligatoriska träffar. 15 Barnskötare från Danderyds kommunala verksamhet är färdiga förskollärare sommaren 2010.

Mottagandet av *lärarstudenter i den verksamhetsförlagda delen* (VFU) i Danderyd har cirka 110 aktiva handledare både inom kommunala, fristående och enskilda verksamheter. Under verksamhetsåret 2009 har cirka 120 studenter fullgjort sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) inom Danderyds partnerområde. Studenterna kommer från Stockholms universitet (SU), Kungliga Musikhögskolan (KMH), Gymnastik- och Idrotts-högskolan (GIH), Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), Konstfack och Södertörns högskola (SH).

Tio studenter har fullföljt sin lärarutbildning i Danderyds partnerområde och tagit ut sin lärarexamen under året. 8 förskolor, 11 skolor och 2 gymnasieskolor har varit aktiva i VFU:n och handledningen av studenter.

Under våren påbörjades planering för handledarutbildningen ”Att leda professionsutveckling i verksamhetsförlagd utbildning”, (del 1–4 hp), för förskollärare i kommunen. Kursen genomfördes under hösten med lärare från Stockholms Universitet och tillsammans med Österåkers kommun, för att få den kommunförlagd. 11 kommunala lärarutbildare/handledare utbildades. Del 2 kommer att pågå under våren 2010. Motsvarande handledarutbildning för lärare i f-9 skolor och gymnasium genomförs under våren 2010, även då tillsammans med Österåker. I det nya avtalet som skrevs under 2009 regleras bland annat organisationen kring basgruppsverksamheten och kommunernas och Stockholms universitets åtagande.

Professionsutvecklingsmatrisen är en del i den nya lärarutbildningen från och med vårterminen 2010. Den ska stödja studentens professionsutveckling och bidra till kontinuitet och progression i lärarutbildningen samt vara till hjälp för den kommunala lärarutbildaren/handledaren.

Under november genomförde förvaltningen tillsammans med VFU-samordnaren en enkät om VFU och lärarutbildningen. Samtliga resultatenheter och studenter deltog. Resultatenheterna efterfrågar mer information både från kommunen och från högskolorna. Fler handledarträffar önskas också samt att få vara deltagande förskola/skola i studenternas praxisnära examensarbeten. Studenternas svar visade att man är nöjd med sin handledare och sin placering i Danderyds partnerområde och att man kan tänka sig att göra sitt praxisnära examensarbete i kommunen. Produktionskontoret administrerar det samlade mottagandet i kommunen med en halvtidstjänst som VFU-samordnare.

Läraryftet

Läraryftet – regeringens satsning på fortbildning och höjd status – påbörjades 2007 och pågår till 2011. Lärarfortbildningen är den största delen i hela satsningen. Totalt investerar regeringen cirka 2,8 miljarder på fortbildning för yrkesverksamma och behöriga lärare.

2009 tilldelades kommunens skolor 696 högskolepoäng till våra tidigare- och senarelärare. 775 högskolepoäng fick slutgiltigt användas då det fanns poäng kvar att söka. Totalt deltog 44 lärare. De flesta poängen användes för neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, laborativ

matematik, matematikdidaktik och läs- och skrivutveckling. Enskilda ämnen såsom svenska, engelska och historia har lästs av senarelärare.

Förskolelyftet

I april 2009 fick Skolverket i uppdrag att ansvara för Förskolelyftet. Satsningen handlar om fortbildning av personal i förskolan och omfattar 600 miljoner kronor mellan 2009 och 2011. Fortbildningen startade hösten 2009 och ska framför allt inrikta sig på att pedagogiskt stödja och stimulera barns språkliga och matematiska utveckling. Fortbildning för förskollärare och pedagogiska ledare kan även innehålla uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet.

Förskolelyftet riktar sig mot dem som arbetar i förskolan och som är:

- barnskötare eller personal med motsvarande arbetsuppgifter
- förskollärare
- personal med pedagogiskt ledningsansvar.

Endast 3 förskolor har använt sig av Förskolelyftet under hösten 2009. Förhoppningsvis blir det fler under 2010 och 2011.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamhet är det samlade begreppet för förskola, pedagogisk omsorg (ny benämning beteckning för familjedaghem, flerfamiljssystem) och öppen förskola.

Skollagen, Danderyds utbildningsplan, läroplanen för förskolan (Lpfö 98), och Skolverkets allmänna råd och kommentarer för Kvalitet i förskolan, familjedaghem samt öppen förskola styr förskoleverksamheten.

Verksamhetsöversikt

Kundval, konkurrens och lokalförsörjning

I Danderyds kommun väljer alla föräldrar plats till sitt barn i förskola eller pedagogisk omsorg på www.danderyd24.se oavsett kommunal eller enskild regi. Det finns ett brett utbud av förskoleplatser. En kommunövergripande lokalförsörj-

ningsplan hålls kontinuerligt uppdaterad för att möta tillgång och efterfrågan.

Skolverkets lägesbedömning 2009

Förskolans nuvarande läroplan har fått ett starkt genomslag och har haft stor betydelse för förskoleverksamheten. Nu ska förskolan utvecklas vidare och ska bland annat i högre utsträckning ge tidig pedagogisk stimulans för barns språkliga och matematiska utveckling. Skolverket har på regeringens uppdrag föreslagit förtydliganden och kompletteringar av förskolans läroplan. Behovet av kompetensutveckling är stort och Förskolelyftet ger förutsättningar som måste tas tillvara.

Ny forskning visar att kvalitetsskillnaderna mellan olika förskolor har ökat. Kvaliteten har höjts ytterligare i de förskolor som redan hade hög kvalitet och som hade kunskap och kompetens att förstå läroplanens förändrade innebörd.

Kvalitetsförändringarna är små eller inga i förskolor med låg kvalitet. När förskolans läroplan förtydligas för att ytterligare öka kvaliteten i den pedagogiska verksamheten är det viktigt att resurser ställs till förskolans personals förfogande så de kan ta till sig dessa förändringar på bästa sätt.

Kommunerna är skyldiga att ta emot barn i förskoleverksamheten under hela året utan långa väntetider. Det är därför viktigt att det finns en beredskap att ta emot nya barn även vid andra tidpunkter än i början av hösten, exempelvis genom att inte fylla barngrupperna i september utan planera för en successiv utökning av barnantalet under året. Tillfälliga lösningar är problematiska för både barn, föräldrar och personal och de stämmer inte överens med lagens intentioner. Bland annat finns risk att barns behov av kontinuitet i relationer åsidosätts. Även kontinuiteten i barngrupperna påverkas, vilket i sin tur försvårar förskolornas pedagogiska arbete. Det finns skillnader i kommunernas beredskap att ta emot barn i förskolan. Var tredje kommun saknade 2009 en aktuell prognos över tillgång och efterfrågan på platser.

Modersmålstöd så tidigt som möjligt.

I dag har nästan alla kommuner barn i förskolan med ett annat modersmål än svenska. Andelen barn i förskolan som har rätt till stöd i sitt modersmål och som får det har ökat något, men andelen är fortfarande mycket låg, 18 procent. För att stödja dessa barns språkutveckling behöver modersmålstödet i förskolan stärkas.

Bilden av Danderyd

Förskolorna i Danderyd arbetar efter läroplanen och den följs upp i utvärderingssystemet Våga Visa och i kvalitetsredovisningarna. Många förskolor arbetar med fokus på barns språkliga och matematiska utveckling. Kvaliteten på förskolorna i Danderyd är över lag god men det finns olikheter.

Förskolorna i Danderyd har nyttjat Förskolelyftet i mycket liten utsträckning så här finns ett stort utvecklingsområde. När den förtydligade och kompletterande läroplanen för förskolan kommer behövs en kommunövergripande satsning för att säkerställa att den får fäste på alla förskolor i kommunen.

Det finns ett tydligt mål i kommunen att erbjuda föräldrar plats utefter deras önskemål. Totalt sett finns ett överskott på platser i kommunen undantaget Enebyberg där platserna har varit för få. Fler

förskolor behöver erbjuda platser under hela året. Idag sker den stora intagningen i augusti medan föräldrar återgår i arbete efter föräldraledigheten under hela året.

Kommunen erbjuder inget modersmålstöd men har påbörjat en utbildningsinsats för att öka medvetenheten hos personal som har barn med annat modersmål än svenska. Personalen behöver utbildning i hur de ska ge barnen bäst förutsättningar att lära sig svenska så snart som möjligt och få stöd i sitt modersmål.

Granskning och bedömning

Sammanställning av förskolornas kvalitetsredovisningar, kundenkät och observationsrapporter inom Våga Visa.

Viktiga händelser och/eller projekt under året

Några förskolor har fått projektmedel för att utveckla entreprenörskapet, flera har andra intressanta projekt och temaarbeten i gång varav några redovisades på examensdagen för kursen i entreprenöriellt lärande.

Fem förskolor har observerats genom utvärderingssystemet Våga Visa. Några förskolechefer samt förskollärare har själva varit observatörer på förskolor i någon av de andra samverkanskommunerna.

Många förskolor fokuserar på att kompetensutveckla sin personal i matematik och arbetar aktivt med att väcka barnens intresse och ge dem utmaningar inom området.

Förskolorna och pedagogisk omsorg fortsätter att förbättra och ta tillvara utemiljön och använder leken som pedagogiskt verktyg.

Det har varit stort fokus på hygien under året för att förebygga att barnen smittas av influensan. Resultatet blev mer utevistelse än vanligt och friskare barn.

Tillsynen i pedagogisk omsorg har utvecklats och fokus har varit att arbeta i grupper med konkret utvecklingsarbete.

Barn i behov av särskilt stöd

Arbetet med barn i behov av särskilt stöd

Förskolorna arbetar medvetet med att alla barn ska ges förutsättningar att utvecklas utifrån sina behov i en miljö som anpassas till alla barn. De

flesta förskolor har ingen utarbetad strategi för hur detta arbete ska ske. Förskolorna arbetar med en handlingsplan när behov av resursbidrag identifierats. Detta arbete har följts upp av förskoleexperten under året och kommer att förfinas under kommande år. Ett systematiskt arbete innan behoven blir för stora behöver utarbetas.

15 förskollärare/förskolechefer har extra utbildning oftast *20 poäng i specialpedagogik*. De fördelar sig på 11 förskolor och 2 öppna förskolor. Det varierar hur personalens kompetens tas tillvara på förskolorna. Genom att bättre ta tillvara deras kompetens finns möjlighet att utveckla arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Handledning

Förskolepsykologen handleder förskolepersonal i arbetet runt barn i behov av särskilt stöd. De ges möjlighet att få ventilera sina funderingar och hitta nya vägar framåt.

Även landstingets hörselpedagog, logoped med flera kan i viss mån stötta förskolepersonalen utifrån barnets behov av särskild träning. Det har framkommit önskemål om handledning av specialpedagog och talpedagog från förskolorna.

Resursbidrag

Utöver förskolepengen har Danderyds kommun en budget för särskilt stöd, där förskolechef kan ansöka om resursbidrag i arbetet med att stödja barn med stort behov av extraordinära insatser. Möjligheten att ansöka om resursbidrag fråntar inte förskolechef ansvaret att inom den ordinarie budgeten se till att avsätta resurser till barn i behov av särskilt stöd. Resursbidraget används oftast till en resursförstärkning på avdelningen som har barn i behov av särskilt stöd.

Bidraget avser en summa pengar som grundar sig på en bedömning av barn med ett extraordinärt och dokumenterat behov av dessa insatser. Till grund för ansökan ligger handlingsprogram upprättat i samråd med barnets föräldrar, där det kontinuerliga arbetet dokumenteras, följs upp och utvärderas.

Specialplaceringar

Danderyds kommun har inga specialavdelningar i kommunen för barn i behov av särskilt stöd utan arbetar med att integrera barnen på de ordinarie förskolorna. Fem barn med specifika behov har haft placering på specialförskolor utanför kommunen.

Flyktningmottagande

Under 2009 har kommunens förskolor tagit emot fem flyktningbarn.

Modersmål

Det är framför allt Prästkragen, Altorp, Baduhild, Hildingavägen, och Norra Åsgårds förskolor som har barn med annat modersmål än svenska. Flertalet av dessa barn är inte flyktningbarn. I dagsläget ges inget generellt modersmålsstöd i förskolan. En inventering gjordes under hösten både vad som avser barn med annat modersmål och personalens språkkunskaper. Härigenom har kommunen vid några tillfällen kunnat matcha barnens och personalens språk vilket underlättat kommunikationen.

1. Normer och värden /likabehandlingsplan

Det finns en tydlig koppling till Lpfö98 hos förskolor och pedagogisk omsorg. Målen stämmer väl överens, att alla barn ska behandlas lika och ges samma förutsättningar oavsett kön, ålder och etniskt ursprung. Arbetet med värdegrundsfrågorna genomsyrar verksamheterna oavsett pedagogisk profilering.

Alla arbetar förebyggande med att ge barnen en trygg bas där de känner sig trygga, upplever lugn och ro och där inga barn utsätts för kränkningar. Man strävar efter att se det unika hos varje barn. Personalen är goda förebilder för barnen. Att det förebyggande arbetet lönar sig ser vi i observationerna och föräldraenkäterna i utvärderingssystemet Våga Visa där Danderyd har mycket goda resultat. Metoderna kan vara allt ifrån att förstärka och uppmuntra positivt beteende till att arbeta konkret med att lära barnen säga ”stopp”.

De flesta arbetar med genusperspektivet och utformar miljön för att stärka jämställdhetsarbetet. Montessoriförskolorna betonar att deras miljö och arbetsmaterial inbjuder till att alla barn kan arbeta med det, oavsett kön.

Det återstår att arbeta vidare med likabehandlingsplanen genom kartläggningar av barnens vardagssituationer samt med att identifiera och sätta mål för förbättringsområdena. En utbildningsinsats kommer att ske under 2010.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god när det gäller arbetet med normer och värden.

Både observationerna och föräldraenkäterna i utvärderingssystemet Våga Visa påvisar ett mycket bra resultat. Enkäten visar att föräldrarna upplever att barnen känner sig trygga, det är arbetsro i verksamheten, personalen bryr sig om barnen, motverkar aktivt att någon behandlas illa samt är goda förebilder.

2. Utveckling och lärande

Det är många som arbetar aktivt med att konkretisera och synliggöra matematiken i barnens vardag. Genom att använda rätt begrepp i rätt sammanhang får barnen med sig detta i bagaget från tidig ålder. Arbetet dokumenteras allt mer vilket gör det synligt både för barn, personal och föräldrar.

Pedagogerna uppmuntrar barnens intresse att utveckla sitt ord- och begreppsförråd genom sång, rim och ramsor. Genom att samtala om olika upplevelser och be barnen återberätta sagor och om utflykter så utvecklar barnen sin språkliga förmåga.

Flera förskolor vill utveckla arbetet med reflektion både för barn och personal. Många förskolor har som målsättning att barnen ska bli mer delaktiga i dokumentationen.

Ett antal förskolor utarbetar nya dokumentationsunderlag så att barnens IUP (individuella utvecklingsplan) ska bli tydligare för föräldrarna och där personalens och föräldrarnas samlade bild av barnet blir en helhet.

Utevistelsen är viktig för barnen både i förskolan och inom pedagogisk omsorg. Här tränas barnens motorik och ger plats för mycket lärande. Många har lyft fram att barnen blir friska av att vistas mycket i naturen. Det är vanligt att väcka barnens intresse för naturvetenskap med hjälp av skogsutflykter.

Det är flera som betonar vikten av barnens lust till lärande som grunden för utveckling och lärande. Hur barnen ska utmanas och stimuleras är frågeställningar som personalen behöver arbeta vidare med.

Personalens ökade fortbildning inom matematik har bidragit till att de aktivt stimulerar och utmanar barnen i deras vardag.

Entreprenörskap/entreprenöriellt lärande

Sex förskollärare, lärare och några skolledare har gått den lokala högskoleutbildningen i entreprenöriellt lärande. I Djursholm arbetar alla kommunala verksamheter med att skapa gemensamma mål för alla barn mellan ett till tretton år.

Det entreprenöriella lärandet syftar främst till att utveckla nyfikenhet, självständighet och ett ökat ansvarstagande. Barnens förmåga att vara kreativa ska stärkas där de tränas i att reflektera, skapa nya idéer och ge nya lösningar på problem eller frågor. De flesta i förskolan känner igen detta naturliga arbetssätt från barnens lekar. Det blir personalens roll att stötta och inspirera barnen och få dem att se och gå vidare i sina läroprocesser. Det entreprenöriella lärandet är inte ett inarbetat begrepp i förskoleverksamheten ännu men sättet att tänka är välkänt.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är delvis uppnådd.

Föräldraenkäten uppvisar ett bra resultat när det gäller att barnen stimuleras till utveckling och lärande, att de får det stöd och hjälp som behövs, barnen tycker det är roligt att gå till förskolan. Resultatet är lite lägre när det gäller att barnens utveckling och lärande dokumenteras och följs upp, samt informationen till föräldrarna om hur barnen utvecklas.

De fem observationerna från Våga Visas påvisar ett ojämnt resultat när det gäller "Utveckling och lärande". På 2 av 5 förskolor brister både dokumentation och förutsättningar för barnens lärande, 1 har betyget tillfredsställande medan de övriga 2 uppvisar goda värden.

Eftersom det finns en medvetenhet hos förskolor och pedagogisk omsorg att prioritera dokumentation och att utmana barnen och stimulera dem till fortsatt utveckling så finns alla förutsättningar att detta område kommer att förbättras. Om förskolorna använder sig av Förskolläraryftet kommer vi säkert att få ännu fler pedagoger som får stimulans av att utveckla sitt arbetssätt.

3. Ansvar, inflytande/delaktighet

Förskolorna betonar vikten av att lärmiljöerna inbjuder barnen till att kunna välja vad de vill arbeta med och att de själva kan förse sig med material.

Barnen är delaktiga och har inflytande över verksamheten i så stor utsträckning som möjligt. Genom att barnen ges olika valsituationer där de får uttrycka sin vilja men också respektera demokratiska beslut så ökar deras inflytande. Personalens förhållningssätt påverkar barnens tro på sin egen förmåga.

Vissa förskolor arbetar med att utveckla sitt entreprenöriella förhållningssätt. De lyssnar och tar tillvara barnens idéer och ser att det ökar barnens delaktighet. De arbetar efter devisen ”inget är omöjligt så länge det inte är prövat”. Barnen utvecklar en god självkänsla när de får prova själva.

Rutinsituationerna på förskolan och i pedagogisk omsorg är viktiga när det gäller att lära sig att ta ansvar för till exempel påklädning, mat och toalettbesök. Barnen ges ofta olika ansvarsområden som de sköter själva.

Föräldrarna uppmuntras att ta del av dokumentationen så att de får inblick och möjlighet att påverka vad som sker i verksamheten. Genom att utveckla den pedagogiska dokumentationen kan det bli enklare för föräldrarna att ta del av barnens vardag. Flera kommunala förskolor hoppas att deras webbaserade School soft ska förbättra föräldrarnas delaktighet i vad som sker på förskolan.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen för barnens inflytande är uppnått. Däremot är måluppfyllelsen inte uppnådd när det gäller föräldrainsflytande.

Barnen tar ansvar och har stora valmöjligheter som de tar tillvara.

Resultatet av föräldraenkäten är bra. Föräldrarna upplever att barnen uppmuntras till att ta ansvar, barnens tankar och idéer tas tillvara och barnen lär sig att fungera i grupp. Däremot är resultatet lågt på frågan om föräldrarna känner sig delaktiga i sitt barns utveckling och lärande. Dokumentation och utvärderingar behöver därför göras mer tydliga för föräldrarna. Ett bra tillfälle att hitta former för dokumentationen kan vara att diskutera detta med föräldrarna vid utvärderingen av föräldraenkäten på förskolorna.

Observationsrapporterna visar att 2 av förskolorna behöver förbättra sina resultat så att barnen får ett större inflytande i sin vardag. De 3 övriga förskolorna har bra eller mycket bra värden.

4. Övergångar samverkan och omvärld

På alla förskolor finns det rutiner för övergången mellan avdelningarna. Barnen och personalen träffar även naturligt varandra ute på gården, i sångsamlingar med mera.

Övergången från förskolan till förskoleklass och fritidshem fungerar väl. Förskolepersonalen och förskoleklasspersonalen träffas under våren för att informera om arbetssätt och utbyta erfarenheter. Barnen besöker förskoleklassen vid flera tillfällen för att underlätta övergången. Förskoleklasspersonalen besöker även barnen i förskolan. Det är viktigt för barnen att exempelvis hitta till toaletten och att känna sig hemma i matsalen. För att ta tillvara barnens kunskaper är det viktigt att personalen i skolan vet vad barnet har gjort på förskolan så de kan bygga vidare på deras arbete.

Kontakter med andra aktörer i närmiljön är vanligt förekommande i till exempel biblioteket, simhallen, musikskolan och skolan. Omvärldsbevakning sker oftast i samband med barnens eller personals resor till andra länder. På de förskolor där det finns barn eller personal med utländsk härkomst blir det naturligt att prata om andra länders språk och kultur. Flera förskolor har fadderbarn i andra länder.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är mycket god. Strategier finns både för övergångar inom förskolan och i övergången mellan förskolan och förskoleklass.

5. Styrning och ledning

De kommunala förskolornas chefer ansvarar för en eller två förskolor. På många av de mindre enskilda förskolorna delar förskolechefen sin tid även med arbetet i barngruppen.

Förskolechefen och personalen på förskolorna planerar och strukturerar sin verksamhet för att nå sina uppsatta mål. Planeringsdagar används för att hela personalen ska kunna vara delaktiga i utvärderingar och upprättandet av bland annat likabehandlingsplanen.

Sammanfattande omdöme

Kundundersökningen visar att föräldrarna är nöjda med ledningen på barnens förskolor. Ännu mer nöjda är de med barnens avdelningspersonal. Resultatet från observationerna visar att ”Styrning och ledning” är bra på alla de 5 förskolorna utom 1.

Förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskola

Verksamhetsöversikt

Kundval, konkurrens och lokalförsörjning

I Danderyds kommun väljer alla föräldrar förskoleklass, år 1 och år 7. Val till år 4 görs endast av elever från Elevverket och Ösbyskolan.

Kundundersökningen visar att 7 procent av föräldrar i förskoleklass inte instämmer med att det finns tillräckligt många skolor att välja mellan. Motsvarande siffra för föräldrar i år 5 är 7 procent respektive 4 procent i år 8.

Målnivå: Minst 99 procent av föräldrarna anser att deras barn går i den skola som de önskar.

Andel föräldrar som instämmer/instämmer helt

	2009	2008
År 2	98	98
År 5	98	97
År 8	97	94

Andelen föräldrar som anser att deras barn går i en skola som de önskar når målet för 2009, gällande föräldrar i år 2 och år 5.

Av eleverna i år 8 svarar 96 procent att de går i den skola de vill, vilket är 5 procent fler än förra året.

I skolvalet inför läsåret 2009/10 kunde första handsvalet tillgodoses i de allra flesta fall trots obalans mellan utbud och efterfrågan i såväl f-6-skolor som 7-9-skolor.

Förskoleklass

Förskoleklassen ska betraktas som undervisning i samma mening som i övriga skolformer. Utbildningen ska stimulera varje barns utveckling och lärande samt ligga till grund för fortsatt skolgång. Verksamheten styrs av läroplanen för förskoleklass och grundskola Lpo 94.

De flesta sexåringarna fanns under 2009 i kommunal förskoleklass. Förskoleklasserna är lokalmässigt integrerade i skolan. Den enskilda förskolan Enebydungen har egen förskoleklass.

Läsåret 2008/09 var personaltätheten i Danderyds kommunala förskoleklasser 7,0, vilket är en ökning från läsåret 2007/08, då antalet årsarbetare/100 elever var 5,8. Personaltätheten har fortsatt att minska i riket som helhet och var 6,4 årsarbetare/100 elever i kommunal förskoleklass läsåret 2008/09, jämfört med 6,8 årsarbetare året före.

Andelen personal med pedagogisk högskoleexamen i förskoleklass (kommunal regi) var 83 procent läsåret 2008/09 i riket, jämfört med 52 procent i Danderyd. 2007/08 var andelen personal med pedagogisk högskoleexamen 70 procent.

Skolbarnsomsorgen

Skolbarnsomsorg är ett samlingsbegrepp för fritidshem, pedagogisk omsorg och öppen fritidsverksamhet. Öppen fritidsverksamhet är ett alternativ till fritidshem för barn i åldern 10–12 år. Där är barnen inte inskrivna.

Skolbarnsomsorgens uppgift är att komplettera skolan såväl tidsmässigt som innehållsmässigt, samt erbjuda en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Utveckling i riket

Enligt ”Skolverkets lägesbedömning av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola 2009” har Skolverket sedan 2000 uppmärksammat att det finns brister i fritidshemmens kvalitet. När efterfrågan på fritidshemsplatser har ökat har så kommunerna i första hand sett till skollagens krav om att erbjuda plats inom skälig tid. Detta har lett till att kraven på lämplig barngruppstorlek, tillräcklig personaltäthet och en god pedagogisk verksamhet inte har tillgodosetts.

Barngrupperna i fritidshemmen har fortsatt att öka. Vid den senaste mätningen, hösten 2008 fanns det i genomsnitt nästan 35 barn per grupp.

I början av 1990-talet hade en genomsnittsgrupp 18 barn. Skolverket kan i årets lägesbedömning återigen konstatera att antalet barn i barngrupperna i fritidshemmen har fortsatt att öka och att personaltätheten minskar.

Skolverket har tagit fram en informationskrift riktad till föräldrar samt stödmaterial riktad till skolledare för att fördjupa kunskaper om fritidshemmens uppdrag. Utöver det planerar Skolverket att genomföra seminarierier för skolledare om skolbarnsomsorg samt sprida exempel på lokalt utvecklingsarbete för att stärka kvaliteten i fritidshem. För att få mer kunskap om kvaliteten i fritidshem avseende den omsorg och den pedagogiska verksamhet som fritidshemmen erbjuder, kommer Skolinspektionen att göra en kvalitetsgranskning 2009/2010. Syftet är att tydliggöra för fritidshemmen själva, dess ledning och kommunen dess brister och förtjänster i verksamheterna.

Danderyd

I Danderyd erbjuds alla som önskar skolbarnsomsorg. Barn 10–12 år är inskrivna i hemvist.

Antalet barn på fritidshemmen var 25,1 per årsarbetare *hösten 2008*. För förortskommuner var motsvarande siffra 21,9 barn per årsarbetare. Antalet barn varierar enligt uppgifter i kvalitetsredovisningarna mellan 14–26,5 barn per årsarbetare. Antal barn varierar under dagen.

Enligt statistik från Skolverket hade endast 36 procent av personalen i skolbarnsomsorgen i Danderyd pedagogisk högskoleexamen *hösten 2008*. Motsvarande siffra för förortskommuner var 45 procent och för riket som helhet 57 procent.

Förvaltningen ser allvarligt på att andelen personal med högskoleexamen minskar. Samtidigt aviseras svårigheter att rekrytera förskollärare och fritidspedagoger i hela riket.

Grundskola

Grundskolans uppdrag är att ge eleverna kunskaper och färdigheter samt främja deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. Verksamheten ska både överföra grundläggande värden och utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Utbildningen ska ligga till grund för elevernas fortsatta utbildning.

Utveckling i riket

Enligt ”Skolverkets lägesbedömning av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning 2009” har det genomsnittliga resultatet i grundskolan försämrats över tid. Inom grundskolan pågår en rad insatser som syftar till att öka måluppfyllelsen: tydligare mål, flera Nationella prov, skriftliga omdömen och betyg i år 6. Skolverket menar att både stat och skolans huvudmän måste prioritera implementeringen av reformerna under en rad år framöver.

- Det är positivt att både lärarkompetensen och lärartätheten har ökat något i grundskolan. Det är dock fortfarande allt för stor andel lärare som saknar behörighet, särskilt i fristående grundskolor.
- Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten har tillsammans bedömt att de *segregerande lösningarna för elever i behov av särskilt stöd har ökat*. Myndigheterna avser därför att utveckla sin samverkan för att bidra till en ökad tillgänglighet i bred bemärkelse, ge akt på exkluderande tendenser i skolverksamheten och medverka till att undanröja hinder för inkluderande processer.
- För att *öka måluppfyllelsen i matematikämnet* har Skolverket utarbetat en strategi för att identifiera behov av olika insatser och för att samordna dessa i syfte att effektivisera verkets arbete för bättre genomslag i verksamheterna. De hittills gjorda djupanalyserna av resultaten visar att det finns problem med själva undervisningens innehåll och genomförande. Av analyserna kan man dra slutsatsen att lärare behöver mer kunskap om olika pedagogiska metoder och om hur barn och ungdomar lär sig.
- När det gäller *trivsel* har utvecklingen varit mer positiv sedan början av 1990-talet. Andelen elever som trivs bra eller mycket bra i skolan har ökat. Elevernas engagemang i skolarbetet har ökat liksom *elevernas inflytande* i vissa avseenden. I kontrast mot denna positiva utveckling är det samtidigt *många elever som under grundskolans senare år rapporterar dålig hälsa, lågt välbefinnande och en hög upplevd stressnivå*. Den negativa trenden är särskilt uttalad för flickor. Ökad stress och sämre hälsa kan vara en baksida av att flickorna presterar bättre jämfört med pojkarna.

Elever i behov av särskilt stöd

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. (Lpo 94).

Arbetet med barn i behov av särskilt stöd

Skolorna arbetar medvetet med diagnoser och har utarbetade strategier för att kartlägga elevernas kunskaper. Detta är en förutsättning för att tidigt hitta elever som är i behov av särskilt stöd. Flera skolor intensivtränar elever under kortare perioder med en tydligare fokusering på elevens behov. Eleverna kan periodvis gruppindelade efter förkunskaper och färdigheter.

På 7–9 skolorna finns Lärcentrum/Lärstudio, en flexibel verksamhet som ska stötta elever i behov av stöd. Speciallärare, ämneslärare och elevens mentor har utrett behovet. Skolornas elevstödsteam: rektor, skolsköterska, speciallärare, kurator och/eller psykolog arbetar aktivt med att stötta elever i behov av stöd. Åtgärdsprogram upprättas tillsammans med elev, förälder och personal. På Fribergaskolan erbjuds föräldrar till barn i behov av särskilt stöd att redan under vårterminen träffa representanter från skolan för att en bra placering ska kunna göras.

Skolorna har god tillgång till speciallärare, specialpedagoger och/eller lärare med påbyggnadskurs i specialpedagogik. Samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten förekommer.

Elevstöd

Anslaget för elevstöd prioriterar i första hand kommunens resursklasser, och i andra hand individuella bidrag.

Kommunen erbjuder särskilda undervisningsgrupper, resursklasser, för elever med Aspergers syndrom och svårigheter inom autismspektrat. Elever som utan stödet i liten undervisningsgrupp inte skulle klara skolgången. Verksamheten erbjuds från förskoleklass till och med år 6 på Vasaskolan, år 4–6 på Brageskolan och år 7–9 på Fribergaskolan. Tal- och språkförstärkning erbjuds elever med tal- och språkstörning på Stockundsskolan.

I samtliga verksamheter arbetar erfarna pedagoger med hög kompetens inom de erforderliga områdena; ett arbete som fokuserar såväl elever-

nas kunskapsinhämtning och måluppfyllelse, som deras sociala träning. Arbetet skräddarsys utifrån behoven hos eleverna som också integreras i vanliga klasser.

Till läsåret 2009/10 gjorde skolorna (kommunala, fristående, inom och utanför kommunen) 123 ansökningar om resursbidrag.

Förvaltningen har medvetet försökt höja transparenzen i ersättningsystemet. Vid regelbundna rektorsmöten sker en genomgång av lägesbilden som utgångspunkt för vidare hantering och bedömning av resursmodeller.

Träningskolan Atlanten

Kevingeskolan har integrerat träningskolan i den stora skolans gemensamma aktiviteter. Frekventa kontakter mellan eleverna i träningskolan och eleverna i vanliga klasser hör till den dagliga verksamheten.

Förberedelseklass

Kommunen har förberedelseklass, lokaliserad på Kevingeskolan, för nyanlända elever som behöver lära sig svenska. Under 2009 har sammanlagt 17 elever fått undervisning i förberedelseklassen. Aldrarna varierar mellan 6–16 år och de slussas så småningom ut i olika klasser. Samtidigt har 14 elever svenska som andraspråk.

Grunden i det pedagogiska arbetet i förberedelseklassen är att arbeta individanpassat utifrån elevens ålder, förkunskaper, sociala och emotionella förutsättningar samt tidigare skolerfarenhet. Syftet med förberedelseklassen är att ge en lugn start i den svenska skolan, vilket är särskilt viktigt för elever från krigs- och konfliktdrabbade områden. Samtidigt ska undervisningen vara effektiv så att de kan tillägna sig den svenska de behöver såväl i, som utanför, skolan.

Under året har förberedelseklassen haft idrott en gång i veckan själva, för att främja integrering i framtida idrottsundervisning i en större klass och uppmuntra till fysisk aktivitet såväl i skolan som på fritiden. De flesta eleverna i förberedelseklassen saknar simkunskaper. Förberedelseklassen har därför satsat extra på simundervisning, vilket har lett till att eleverna fått vattenvana och övervunnit rädslor för vatten.

Undervisningen i förberedelseklassen liksom undervisningen i svenska 2, ombesörjs av 1,5 pedagogtjänst.

Modersmål

Kevingeskolans rektor har i uppdrag att organisera kommunens modersmålsundervisning. Under året har undervisning skett i 11 språk (inklusive teckenspråk) till sammanlagt 221 elever, en ökning med 33 elever (cirka nio procent), jämfört med 2008 då 188 elever fick undervisning i modersmål.

10 elever har fått studiehandledning 2009, jämfört med 13 elever 2008.

Flyktingmottagande

Under 2009 har kommunen tagit emot 13 barn med familjer. Fem av barnen var 0–5 år, sex var 8–16 år och två var 18–19 år.

Dessutom tog kommunen emot 5 ensamkommande flyktingbarn. Samtliga placerades dock i familjehem utanför kommunen och har därmed sin skolgång i andra kommuner.

2008 tog kommunen emot 7 ensamkommande flyktingbarn (9–18 år). 2008 togs 13 barn (0–18 år gamla) med familjer emot varav 2 barn med funktionshinder.

Behovet av svenska för invandrare på gymnasienivå (IVIK) aktualiseras då äldre flyktingungdomar kommer. Danderyd saknar ett eget IVIK, vilket innebär att arbetet inriktas på att söka platser för dessa elever på olika gymnasier utanför kommunen.

Andra placeringar

Några elevers specifika behov har krävt placering på specialenhet utanför kommunen. Andra har redan vid inflyttning till kommunen sådan placering (Alviksskolan, Tal & Språkcentrum i Sollentuna och Lunaskolan).

Ett fåtal elever har behov som i samarbete med socialförvaltningen fordrat placering i resursskolor för att skolgången ska kunna fungera (bland annat på Mellansjö- och Framnäskolan).

BUS-arbete

Ett väl fungerande BUS-samarbete (samverkan om barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från både kommun och landsting) i kommunen gör att kostnadseffektiviteten för elevstödet värnas så att kommunen inte belastas med kostnader för insatser som bör belasta landstinget.

Övriga satsningar

Skoldatatek

Skoldatateket som startade 2008 utgör en naturlig del av kommunens elevstöd. Skolpersonal utbildas i hur man med hjälp av kompensatoriska hjälpmedel kan skapa stimulerande lärandesituationer för elever i behov av särskilt stöd. Det kan exempelvis röra sig om e-böcker, talsyntes och olika programvaror som gör att bokstavens ljud hörs när en tangent trycks ned. Skoldatateket är inrymt i lokal på Mörbyskolan.

Fem föreläsningar med 135 deltagare och 21 workshops med 73 deltagare har anordnats under året. Skoldatateket har även besökt eller tagit emot besök av lärare, skolsköterskor, elevvårdsteam och föräldrar som önskat individuell information, handledning och utbildning om olika alternativa verktyg.

Elevvårdsteamerna på skolorna har möjlighet att ansöka om stöd från Skoldatateket för enskilda elever, 36 elevansökningar har tagits emot. Skoldatateket erbjuder handledning, utprovning och ibland utlåning av alternativa verktyg till elever och deras lärare.

Skoldatateket har också startat ett nätverk där alla skolors speciallärare/specialpedagoger ingår (37 stycken). De träffas på Skoldatateket en gång varje termin. Speciallärarna/specialpedagogerna är kontaktpersoner ute på skolorna där de sprider information om Skoldatatekets verksamhet och utbildningar.

Hörselpedagog

En hörselpedagog finns anställd på förvaltningen, för övergripande uppföljning av elever med olika hörselnedsättningar och hörselskador. Arbetet innefattar också stöd till föräldrar samt råd till skolans pedagoger om arbetssätt och anpassningar.

Målsättningen är att de hörselskadade eleverna ska få bästa möjliga förutsättningar för att kunna vara delaktiga i skolans verksamhet, följa undervisningen och nå kunskapsmålen.

Nätverk

Controller elevstöd leder sedan hösten 2009, ett nätverk bestående av pedagoger från de tre högstadieskolornas särskilda undervisningsgrupper (Viktor Rydbergs Samskola, Mörby- och Fribergaskolan). Syftet är erfarenhets- och kunskapsutbyte om olika arbetssätt i de olika grupperna.

Nätverket har successivt utökats med pedagoger från Lärcentrum på Mörbyskolan, Fribergaskolan och Danderyds gymnasium.

Granskning och bedömning

Vi bedömer att kostnadseffektiviteten har ökat.

Antalet resursklasser minskades och anslagen pressades ner för att stå i paritet till anslag och elevpriser i andra kommuner. Volymförändringar med nya tunga behov har nödvändiggjort fortsatt omfördelning av resursbidragen, till nya elever med tyngre behov än tidigare, behov som inte kan nekas resurstöd.

Granskning och bedömning

Sammanställning av förskoleklassens, grundskolans och skolbarnsomsorgens kvalitetsredovisningar, kundundersökning och observationer inom Våga Visa.

Skolbarnsomsorg

Kommunens fritidshem är väl integrerade i skolan. Föräldrar instämmer i att fritidshemmets verksamhet utgår ifrån deras barns intressen, men andelen föräldrar som instämmer 2009, i år 2 är färre än 2008. Föräldrar instämmer i hög grad med att skolan och fritidshemmet samverkar om barnens utveckling och lärande. Danderyds föräldrar instämmer i högre grad än snittet för de övriga kommunerna i Våga Visa, i att man är nöjd med verksamheten på fritidshemmet.

På några enheter deltar fritidshemmets personal i skolans utvecklingssamtal samt vid upprättandet av individuella utvecklingsplaner.

Kundundersökningen visar att föräldrar och elever är mindre nöjda med den information de får om vilka mål som styr verksamheten. Resultaten visar på en försämring jämfört med 2008. Elever och föräldrar i år 5 svarar också i hög grad att de inte vet om de fått information.

Information till föräldrar om hur deras barn utvecklas och har det på fritidshemmet kan bli bättre, liksom informationen om vilka mål som styr i verksamheten.

Arbetet med att motverka traditionella könsmonster kan förbättras och kompetensutveckling planeras på flera enheter.

Barngruppernas sammansättning: I skollagen fastställs att barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek och att verksamheten ska utgå ifrån varje barns behov. Läroplanen tydliggör ansvaret för varje barns utveckling och lärande.

Fritidshemmen arbetar målinriktat och medvetet för att få en bra sammansättning av barngrupperna. Det höga barnantalet kräver att personalen arbetar strukturerat och välplanerat.

Andelen barn på hemvist som instämmer i att det finns tillräckligt med vuxna har minskat sedan 2008. Samtidigt svarar en stor andel föräldrar och elever i år 5 att det inte vet om det finns tillräckligt antal vuxna på hemvisten.

Lokaler och utemiljö

Skollagen anger att lokalerna ska vara ändamålsenliga, trygga och säkra.

Det är många barn inskrivna i verksamheterna och skolorna använder sig av alla lokaler för att sprida barnen på en större yta. Det kräver ständig flexibilitet och även god användning av uterummet.

64 procent av föräldrarna och 42 procent av eleverna i år 5 svarar "vet ej" på frågan om lokalerna är bra/ändamålsenliga. Om det finns lokaler där barnen kan få lugn och ro instämmer mellan 7–70 procent av barnen instämmer med påståendet och 39 procent av föräldrarna, 46 procent av eleverna i år 5 svarar "vet ej".

Våga Visa

Rapporten från Kyrkskolans RE visar på en hög pedagogisk verksamhet, där eleverna får ta ansvar och vara med i den pedagogiska planeringen. Personalen är också delaktig i skolans värdegrundsarbete.

Grundskola

Viktiga händelser och/eller projekt under året

Arbetet med lokala pedagogiska planer, betygskriterier och utarbetande av bedömningsunderlag i SchoolSoft har pågått på alla kommunala enheter. Syftet är att förtydliga de skriftliga omdömena och den individuella utvecklingsplanen, IUP. Vidare har enheterna varit engagerade i "Matematikens år" och det digitala klassrummet har fått fortsatt spridning.

Fler enheter använder det elevledda utvecklingsamtalet som en metod att öka elevens in-

flytande. Utvecklande av elevråd pågår på flera skolor.

Skapande skola har engagerat 7–9 skolorna under året.

Arbete med hållbar utveckling och entreprenöriellt lärande pågår på flera enheter.

1. Normer och värden /likabehandlingsplan

Likabehandlingsplanen

Enheterna har, såsom författningen kräver, utvärderat och uppdaterat sina likabehandlingsplaner under året eller våren 2010. Kartläggning saknas i flera planer. Elevernas delaktighet i arbetet är svårt att bedöma. Några enheter låter elevrådet eller mindre grupper av elever arbeta med planen. Stocksundsskolan har låtit Skolverket läsa enhetens plan och har uttryckt att de vill använda den som lärande exempel. Fribergaskolan fick sitt arbete mot trakasserier, kränkande och diskriminerande behandling granskat av Skolinspektionen. Bedömningen var att skolan arbetar medvetet mot alla former av kränkningar och har en fungerande plan.

Det råder ett positivt klimat på skolorna och eleverna trivs och känner sig trygga. Dock förekommer det trakasserier och kränkande behandling kopplat till bland annat utseende och betende. Nätmobbning är svårare att upptäcka.

Arbetet mot kränkande behandling bedrivs förebyggande och målmedvetet på enheterna. Gemensamma regler, kamratstödjare, Friends, social och emotionell träning (SET³) och etiska samtal är vanligt förekommande på skolorna. Utvärdering och uppföljning sker regelbundet i arbetslag och genom enkäter.

Genus/ traditionella könsmonster

Flera skolor anger att de ska ge personalen kompetensutveckling inom området. *Mörbyskolan* har tagit kontakt med forskare på Lunds universitet för att få stöd i genusarbetet. *VRS* har anställt en resurs som studerat genusperspektiv på högskola. Resursen ska användas i det fortsatta arbetet med att pojkar och flickor har samma förutsättningar att utvecklas kunskapsmässigt och socialt. Skolan har vidare analyserat utbildningsresultat ur ett genusperspektiv och konstaterar att medvetenheten kring det enskilda ämnet är större detta år,

3 SET är ett manualbaserat program som syftar till att främja barns och ungdomars psykiska hälsa och en positiv utveckling hos barn och ungdomar.

men att det fortfarande inte slagit igenom fullt ut i betygssättningen. Skolan konstaterar att man behöver utarbeta en pedagogisk plan med fokus på genusperspektivet – främst pojkars kunskapsutveckling.

Inom såväl skola som skolbarnsomsorg arbetar skolorna med könshomogena grupper för att ge lika möjligheter att utveckla sina förmågor och färdigheter. Skolorna använder sig också av tjej- och killsnack. För att undvika traditionella könsmonster pågår ett aktivt arbete med att erbjuda flickor och pojkar samma aktiviteter inom skolbarnsomsorgen. *Ekebyskolan* skriver att de använder ett genusperspektiv när fritidshemmet planerar verksamhet, lokaler, material, och inköp. Flera enheter anger att de planerar kompetensutveckling inom genusmedveten pedagogik.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god, men förbättringar krävs när det gäller arbetsro på lektionerna. Målet att alla elever ska känna sig trygga är inte uppnått.

Värdegrundarbetet är medvetet vid samtliga skolor. Det råder ett positivt klimat i skolorna och eleverna trivs och känner sig trygga. Dock förekommer det trakasserier och kränkande behandling kopplat till bland annat utseende och beteende. Nätmobbning är svårare att upptäcka.

Våga Visa-rapporterna visar på höga värden när det gäller normer och värden.

Enheterna har, såsom författningen kräver, under året eller kommer under våren 2010 att utvärdera och uppdatera sina *likabehandlingsplaner*. Likabehandlingsplanen ger enheterna verktyg för att hantera eventuella kränkningar, mobbning eller diskriminering. Kartläggning saknas i flera planer. Elevernas delaktighet i arbetet är svår att bedöma. Det är dock svårt att utifrån kvalitetsredovisningarna få en klar bild om elevernas delaktighet i arbetet.

En ökad medvetenhet när det gäller genusarbetet kan utläsas och flera enheter planerar kompetensutveckling.

Kundundersökningen

Målområde normer och värden

	Målnivå 2009	Utfall 2009
Förskoleklass	100 procent	97(97)
År 2	100 procent	97(95)
År 5	100 procent	94(96)
År 8	100 procent	97(92)

( ) = 2008

Elever i år 5 har en sämre måluppfyllelse jämfört med året innan. Brageskolan, Vasaskolan och Kevingeskolan hamnar under medelvärdet för kommunen.

Glädjande är att se hur eleverna i år 8 förbättrat resultatet jämfört med förra året. I reella siffror motsvarar förbättringen cirka 22 elever.

Sammanfattningsvis visar kundenkäten att föräldrar och elever är ense om att tryggheten är hög och att personalen bryr sig om eleverna.

När det gäller om personalen aktivt ingriper/motverkar att någon behandlas illa är föräldrar i år 2 mindre instämmande i påståendet, jämfört med förra året. Föräldrar i år 5 svarar att de inte vet i högre grad än förra året.

Föräldrar och elever i år 8 instämmer i högre grad än i år 5, att personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa/jag behandlas bra av mina kamrater.

Elever har rätt till en lugn och trygg studiemiljö. För att skapa så goda förutsättningar som möjligt krävs att skolorna aktivt arbetar för god arbetsro. Kundenkäten visar på ett bättre resultat än genomsnittet av övriga kommuner på påståendet att det är *arbetsro på lektionerna*.

Resultatmål för 2009 enligt kommunens målstyrning:

- andelen elever som tycker att det råder arbetsro ska öka till 80 procent.

Andelen elever som tycker att det råder arbetsro på lektionerna:

	Målnivå 2009	Utfall 2009
År 2 (för)	83 procent	79 (81)
År 5	78 procent	73 (79)
År 8	71 procent	83 (69)
År 8	100 procent	97 (92)

( ) = 2008

Elever i år 2 och 5 visar på en försämring jämfört med förra året, medan år 8 visar på en klar förbättring. Målet är inte uppnått för år 2 och 5. I jämförelse med övriga deltagande kommuner visar år 2 och 5 ett något bättre resultat och år 8 ett tydligt bättre resultat. *Detta är ett förbättringsområde.*

2. Utveckling och lärande

Flera enheter betonar skolbibliotekens roll när det gäller utveckling och lärande.

Hälsofrämjande arbete

I kommunen finns en elevhälsogrupp som består av representanter från skolan, skolhälsovården, Ungt Fokus och produktionskontoret.

Elever år 6 på Brageskolan deltog i ett livsstilsprojekt i samarbete med personal från Hus-hållningssällskapet, där eleverna fick utbildning inom områdena kost, motion och stress/sömn. Föräldrar inbjöds i samband med projektet. Arbetet har sedan fortsatt med livsstilsfrågor utifrån materialet "Hitta stilen", ett nationellt projekt där barn och ungdomars hälsa står i fokus.

Drogförebyggande

Ett kontinuerligt arbete pågår då det gäller bekämpning av alkohol och droger. Drogproblematiken har fått ett nytt ansikte, då många droger kan beställas via nätet.

Skolorna använder sig ofta av ordinarie lärare för att undervisa och samtala om alkohol, narkotika och tobak. Målet i de yngre åren är att förse eleverna med sociala färdigheter som ökar förmågan att motstå gruppptryck i fråga om användandet av droger. Detta görs bland annat genom rollspel och värderingsövningar. Flera skolor använder,

eller kommer att använda sig av SET. I 7 – 9 skolorna använder skolorna sig också av ämnesövergripande arbete.

Föräldrar engageras tidigt och externa föreläsare besöker och föreläser på enheterna.

Ungt Fokus har under året haft flera seminarier för vårdnadshavare och personal samt mentorsprogram.

Stressförebyggande

Danderyds Montessori anger att de för att motverka stress har utökat lärartiden för alla elever. Längre arbetspass med en lång rast mitt på dagen och tid för reflektion bidrar också till att minska stressen. Flera skolor arbetar med att förbättra miljön vid skolmältiden och med att sänka ljudnivån.

Välavvägda arbetsmoment anpassade till ålder och relevanta mål är förutsättningar för minskad stress liksom elevens delaktighet, tydliga mål och individuella planeringar. Klassisk musik, massage, mindre grupper, utevistelse samt hemuppgifter och prov med god framförhållning är också sådant som skolorna använt sig av för att minska stress.

För många eftermiddagsaktiviteter är sådant som ökar stressen hos barn och unga.

Naturvetenskap och teknik

I syfte att öka elevers nyfikenhet och intresse för naturvetenskap och teknik använder sig de kommunala skolorna av NTA⁴. Detta har bidragit till en bättre kvalitet i de naturvetenskapliga ämnena för elever i de lägre årskurserna, 1–6. Experimenterande, förmågan att uttrycka sig i naturvetenskapliga termer och kunskapsnivån har ökat. Även personal på fritidshem har deltagit i NTA-utbildning.

Danderyds Montessori har NO varje vecka och använder sig av Skellefte-Tekniken, en metod som utvecklats i Skellefteå.

De kommunala skolorna har haft fokus på matematik genom att utlysa "Matematikens år". *Fribergskolan* utökade antalet lektioner i laborativ matematik för att lyfta kunskapsnivån för alla elever på skolan och *Mörbyskolans* elever har deltagit i flera nationella matematiktävlingar och gymnasiets A-kurs erbjuds sedan flera år tillbaka för intresserade och matematikbegåvade elever. Skolorna har också ett utökat samarbete med Danderyds gymnasium.

4 Naturvetenskap och teknik för alla.

Matematikgrupp för matematikintresserade i yngre år har fortsatt även i år. 15–20 elever per termin, i åldrarna 10 – 12 år, har deltagit i eftermiddagsundervisning en dag i veckan.

Betygsresultaten i matematik år 9 visar en svag försämring i jämförelse med 2008, medan samma andel elever når målen, i fysik och kemi. En något högre andel elever når målen i biologi och teknik jämfört med 2008. Flickorna har förbättrat resultaten i fysik, kemi och teknik, medan pojkarna visar ett försämrat resultat i alla nämnda ämnen.

Entreprenörskap/entreprenöriellt lärande

Lärare och några skolledare har gått den lokala högskoleutbildningen i entreprenöriellt lärande. Flera processer har startat på enheterna bland annat i alternativa examinationsformer, från idé till produkt och utveckling av ung företagsamhet, UF. I Djursholm arbetar alla verksamheter med att skapa gemensamma mål för alla barn mellan 1–13 år.

Det entreprenöriella lärandet syftar främst till att utveckla nyfikenhet, självständighet och ett ökat ansvarstagande. Elevernas förmåga att vara kreativa ska stärkas.

Det kan gälla att ta till vara elevernas intressen och drömmar i det dagliga arbetet genom att eleverna får påverka och styra arbetssättet.

Många enheter visar att man har en ökad medvetenhet kring arbetet med entreprenöriellt lärande/entreprenörskap. Temaarbeten, estetiska lärprocesser och ämnesövergripande/ämnesintegrerande arbete är goda exempel.

Inom *Enebybergs RE* arbetar eleverna med konstruktionsprocesser. De designar, planerar, bygger, testar, utvärderar, modifierar och marknadsför en produkt. Vidare får eleverna ”snillefrågor”, där de tränas i att reflektera, skapa nya idéer och ge nya lösningar på problem eller frågor. *VRS* letar goda exempel i svenska och skolor utanför Sverige som har kommit en bit på väg med det entreprenöriella lärandet.

Språk

Eleverna kan läsa kinesiska på 7–9 skolorna samt på Vasaskolan från hösten 2010.

Elevers läsutveckling

Samtliga enheter redovisar resultat från läsutvecklingsschema (LUS) år 1, 3 och 6. Två fristående

skolor använder sig av ett annat system för läsutveckling, där en av skolornas resultat går att jämföra med LUS.

Resultaten visar att både i år 3, (+5 procent), och i år 6 (+8 procent) har resultaten förbättrats jämfört med föregående år. Glädjande är att andelen pojkar som når uppsatt riktmärke har ökat markant jämfört med år 2008. Tre procent fler pojkar når målet i år 6 jämfört med år 3.

Flera skolor använder ”Språket lyfter” ett diagnosmaterial i svenska, och i svenska som andraspråk, för år 1–5. Här kan läraren tillsammans med eleverna synliggöra elevens individuella språk-, läs- och skrivutveckling och samtidigt få tillfälle att observera den egna undervisningen. Några skolor önskar använda detta material istället för LUS.

Flera enheter betonar skolbibliotekens roll när det gäller att utveckla elevers läsande.

Se bilaga 1: Elevers läsutveckling år 1, 3 och 6, 2007–2009 .

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god, men fortsatt förbättring behövs när det gäller pojkars läsutveckling. Dokumentation och uppföljning om elevernas utveckling och lärande kan fortsatt förbättras, särskilt i förskoleklassen. Alla föräldrar ska ha fått skriftliga omdömen i alla ämnen 2010.

Inom matematik och naturvetenskap har enheterna en fortsatt fokusering, bland annat genom produktionens satsning på Matematikens år och fortsatt utvecklande av NTA, vilket är positivt.

Det *entreprenöriella lärandet* leder till varierande arbetssätt och arbetsformer och undervisningen anpassas till enskilda elevers behov, förutsättningar och intressen.

Många enheter visar på en ökad medvetenhet kring arbetet med entreprenörskap.

De båda Våga Visa rapporterna visar på goda omdömen, när det gäller utveckling och lärande.

Kundundersökningen visar att föräldrar instämmer i stort med att eleverna stimuleras till utveckling och lärande utifrån förutsättningar och behov. Mellan 84–93 procent instämmer i påståendet.

Resultatmål enligt kommunens målstyrning:

- Andelen föräldrar som upplever att de får tydlig information om hur eleven utvecklas ska öka till 90 procent (förskoleklass och grundskola)

Andel föräldrar som upplever att de får tydlig information om hur eleven utvecklas:

	Målnivå 2009	Utfall 2009
Förskoleklass	saknas	79 (70)
år 2	95 procent	90 (92)
år 5	92 procent	90 (90)
år 8	83 procent	83 (81)

( )=2008

Endast år 8 når upp till målet för 2009. På frågan om föräldrar även fått ta del av skriftliga omdömen i alla ämnen instämmer 72 procent i år 2, 87 procent i år 5 och 84 procent i år 8. Över 80 procent av elever och föräldrar har varit delaktiga i/nöjda med den individuella utvecklingsplanen. Endast föräldrar i förskoleklass verkar mindre nöjda eller vet inte om de är nöjda.

Enligt enkätresultatet får förskoleklassen ett dåligt betyg när det gäller delområden som rör information och dokumentation om barnens utveckling. 79 procent instämmer i att de får tydlig information om hur deras barn utvecklas. Det är samma resultat som genomsnittet för alla deltagande kommuner.

Skriftliga omdömen

Från höstterminen 2008 ska skriftliga omdömen i alla ämnen ges till alla föräldrar från år 1. 72 - 84 procent av föräldrarna uppger att de fått ta del av skriftliga omdömen. Mätningen gjordes i januari 2009. Förvaltningen räknar med att alla föräldrar fått ta del av skriftliga omdömen i alla ämnen vid nästa mätning.

Föräldrar (år 2) är över lag nöjda med målområdet utveckling och lärande.

Föräldrar (år 5) är över lag mer positiva inom målområdet än eleverna. 95 procent instämmer i att deras barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp. Motsvarande siffra för år 8 är 87 procent.

3. Bedömning och betyg

Alla skolor har under året aktivt arbetat med kvalitativ bedömning i syfte att stärka en rättvis, likvärdig och trovärdig bedömning.

Nationella prov år 3

Årets ämnesprov räknades som obligatorisk utprovningssomgång. Proven är utformade med hänsyn till elevernas låga ålder och inramas av en äventyrsberättelse om de två barnen Nova och Troj. Alla skolor genomförde proven och resultatet visar att 82 procent av eleverna klarar kravnivån i *samtliga delprov* i matematik och 90 procent av eleverna klarar kravnivån i *samtliga delprov* i svenska. Antalet delprov i matematik var nio och antalet delprov i svenska var sju.

Se bilaga 2: NP år 3 2009.

Måluppfyllelse i alla ämnen år 5

Resultaten grundar sig på lärarens bedömning. 98 procent av eleverna når målet i alla ämnen. Förra året nådde 96 procent av eleverna målet i alla ämnen. I SO-ämnen (historia, geografi och religionskunskap) är det flest elever som inte når målen. 96 procent av eleverna når målet i simkunnighet, att jämföras med 97 procent 2008. Andelen elever som når målen varierar mellan 85 – 100 procent. Totalt är det cirka 20 elever inte når upp till målen. Några elever är nyanlända barn från andra kulturer. Skolorna har erbjudit extra simning för de elever som inte når målen.

Se bilaga 3: Måluppfyllelse i alla ämnen år 5.

Nationella prov år 5

Resultaten från ämnesproven i årskurs 5 har för första gången samlats in av Skolverket från samtliga skolor med elever i årskursen. Vårterminen 2009 hade eleverna svårast för delprov B i matematik, ”förståelsen av längd, area och skala”. Där uppnådde 86 procent av eleverna i riket kravnivån. Motsvarande siffra för Danderyds elever var 95 procent. Danderyds elever visade på störst svårighet i svenska, uppgift D, (skrivuppgift, förklarande). 93 procent av eleverna nådde kravnivån.

De nationella proven i år 5 visar på att andelen elever som nått kravnivån i matematik, svenska och engelska håller en jämn och hög nivå 96 – 98 procent når målen.

Ämnesprov och betyg år 9

VRS skriver i sin kvalitetsredovisning att arbetet med att tydliggöra innehållet i kriterier och mål för eleverna har fortsatt. Skolan konstaterar att det nya nationella provet i fysik visade på stora skillnader mellan slutbetyg och provresultat.

Skolan avser att återkoppla till Skolverket att de laborationer som skulle genomföras inte gick att genomföra på de villkor som provet beskrev.

Betygsresultatet i år 9 visar på bland det högsta genomsnittliga meritvärdet i riket, 254,9. Skillnaden mellan pojkars (234,6) och flickors meritvärde (273,6) i Danderyd har fortsatt att öka. Fribergaskolan har den största skillnaden mellan pojkar (233,8) och flickor (278,1) liksom i riket, pojkar (198,9) och flickor (220,6).

I ämnesproven når 99 procent av eleverna målen i svenska, 97 procent i engelska och 96 procent i matematik. Matematik framstår fortsatt som det ämne där eleverna verkar ha svårast att uppnå målen, i Danderyd såväl som i riket

Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg år 9, 2009 i riket:

ämne	Andel elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyg i kommunen			Andel elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med betyg i riket		
	lägre	lika	högre	lägre	lika	högre
svenska	1,5 (6,1)	83,6 (81,0)	14,9 (12,9)	4,4 (6,0)	77,3 (78,9)	18,2 (15,2)
matematik	1,9 (4,0)	78 (77,5)	20,1 (18,5)	1,6 (1,6)	77,3 (74,0)	21,1 (24,4)
engelska	6,3 (7,0)	85,9 (86,4)	7,8 (6,6)	5,8 (7,2)	83,4 (84,1)	10,9 (8,7)

Källa: Skolverket ( ) = 2008

Andelen elever i riket som får ett högre slutbetyg jämfört med provbetyg är högre än andelen Danderydselever i samtliga ämnen.

Matematik är det ämne som eleverna generellt höjer sina slutbetyg mest i förhållande till provbetyget. Ingen av Danderyds kommunala skolor har analyserat eller förklarat detta. *Detta bör förbättras.*

VRS har i sin kvalitetsredovisning analyserat förhållandet mellan resultat på nationella prov och slutbetyg.

Andelen elever som uppnår målen i alla ämnen har ökat sedan 2008. Av de elever som avslutade år 9 våren 2009 var det 2,9 procent som inte fick betyg i ett ämne och 3,5 procent i två eller flera ämnen. Andelen elever som var behöriga till

nationellt program på gymnasiet var 97,9 procent.

Se bilaga 4: NP år 5 (2007–2009) och ämnesprov år 9 (2007–2008).

Se bilaga 5: Betyg i grundskolan.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är mycket god avseende:

- Nationella prov år 3, 5 och 9
- uppnådda mål i alla ämnen år 5
- genomsnittligt meritvärde år 9
- behörighet till gymnasiets nationella program
- genomsnittlig betygspoäng på gymnasiet.

Däremot kan skolornas analyser förbättras.

Engagerade lärare, studiemotiverade elever och gott stöd från föräldrar leder till mycket goda studieresultat.

Att eleven ska ha nått minst *godkänd nivå i alla ämnen kan inte sägas vara nått*. 93,2 procent av eleverna lämnade grundskolan med fullständigt slutbetyg. Det är en svag förbättring jämfört med 2008. Motsvarande siffra för riket var 77 procent (kommunala skolor).

Resultatmål 2009 enligt kommunens målstyrning:

- betygsmedelvärdet i kommunens skolor är bland de främsta i landet.

Elever och föräldrar i år 5 anser i hög grad att de har fått information om kunskapsmålen. Endast 1 procent av föräldrarna och 2 procent av eleverna instämmer inte alls.

Av föräldrar i år 8 är det 15 procent (21 procent 2008), som inte instämmer/instämmer inte alls med påståendet att de fått information om kunskapsmål och betygskriterier. Motsvarande resultat för eleverna är 8 procent vilket är samma nivå som förra året.

4. Ansvar, inflytande/delaktighet

Inflytandefrågor i skolan har flera dimensioner. Eleverna ska känna till de demokratiska principerna, men också få pröva olika arbetssätt och arbetsformer.

Föräldrars inflytande utövas framför allt genom olika samråd såsom föräldraråd, skolråd, föräldramöten och frukostmöten. SchoolSoft har

fortsatt att utvecklas för att bli ett ännu bättre kommunikationsmedel mellan hem och skola. Utveckling av modul för IUP pågår. Informationsverktyget SchoolSoft används av alla kommunens skolor samt VRS. Verktyget ger bland annat möjlighet att höra vårdnadshavarnas åsikter i flera frågor genom snabba enkäter.

Kvalitetsredovisningarna visar att Portfolioarbete och det elevledda utvecklingssamtalet har fortsatt att öka i antal. *Vasaskolan* skriver att det elevledda utvecklingssamtalet har varit framgångsrikt, men kan förfinas.

Elevens Portfolioarbete, elevens IUP, elevens planeringsböcker och elevens val är andra exempel på ansvar, inflytande och delaktighet som nämns i kvalitetsredovisningarna.

På *Mörbyskolan* lyfts frågan om elevers delaktighet i undervisningen på medarbetarsamtalet i syfte att markera frågans vikt. Våga Visa observatörerna kommenterade att de förstod att frågan har hög prioritet i personal- och ledningsgrupp. Skolan arbetar också aktivt med att förbättra det formella elevinflytandet.

Elever på låg utvecklingsnivå (*träningsskolan Atlanten i Kevingskolan*) får öva sig på att välja och att ta ansvar för sina val genom konkreta valsituationer. Det innebär till exempel att få möjlighet att välja en aktivitet, ett material att skapa med, en sång de vill sjunga eller i vilken ordning saker ska utföras.

På *VRS* är eleverna med och påverkar hur man ska genomföra olika moment. Elevernas idéer och tankar har fått större utrymme än tidigare. Elever ingår också i pilotgruppen som arbetar med läroplaner, bedömning och kriterier vid ett antal tillfällen för att hjälpa lärare och rektor med revidering av mål- och betygsarbetet.

På *Kyrkskolan* är eleverna med i diskussioner om ämnesmatriser. *Fribergaskolan* har regelbundet med elevrepresentanter på lärarnas arbetslagsmöten.

Kvalitetsredovisningarna stöder bilden av att det finns fungerande organ för *formellt inflytande* på skolorna. Arbetet med att ge eleverna möjlighet till inflytande och ansvar fungerar i huvudsak väl. Ekebyskolan har hemvisat där alla inskrivna barn kan påverka verksamheten.

Sammanfattande omdöme

Elevernas reella inflytande över sitt skolarbete har ökat i år 8. Fortsatt förbättring behövs när det gäller möjligheterna för de yngre eleverna att vara delaktiga av planeringen i sitt skolarbete.

Förvaltningen konstaterar att skolorna i Danderyd har fungerande samverkansorgan för elever och föräldrar och att flera förbättringar gjorts för att öka det reella inflytandet.

Resultatmål enligt kommunens målstyrning:

- Andel elever som upplever att de får ta ansvar och har ett reellt inflytande över sin utbildning ska öka med stigande ålder (förskoleklass och grundskola).

Förskoleklassen kan förbättra arbetet med att inkludera barnen i planeringen av sitt skolarbete. 43 procent av föräldrarna vet inte vad de ska svara, vilket är fler än genomsnittet för övriga kommuner. Däremot anser 78 procent att deras barn uppmuntras att ta ansvar i skolan. Något fler föräldrar i Danderyd än i övriga kommuner instämmer inte i påståendet att ”mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i skolan”.

Både när det gäller att barnet är med och planerar arbetet (78 procent instämmer) och uppmuntras att ta ansvar (87 procent) i år 2, är andelen som instämmer likvärdigt med genomsnittet i övriga kommuner. Resultatet är något sämre än 2008.

Eleverna i år 5 instämmer i högre grad än föräldrarna med båda påståendena i målområdet. 79 procent anser att de är med och planerar arbetet och 95 procent att de tar ansvar för skolarbetet.

I år 8 instämmer eleverna i hög grad i att de tar ansvar för skolarbetet och andelen elever som anser att de är med och planerar sitt skolarbete är 83 procent. Det är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år och bättre än genomsnittet för alla kommuner.

5. Övergångar, samverkan och omvärld

Arbetet med övergångar mellan förskola och skola har fortsatt förbättrats.

I syfte att förbättra övergångarna har förskolor och skolor hållit flera nätverksträffar för att öka samarbetet. I Djursholm pågår ett medvetet utvecklingsarbete.

Fritidshemsavdelningarna på Svalnäs- och Ekebyskolan samverkar inom resultatenheten.

God kännedom om skolornas verksamheter underlättar övergångar för barn och föräldrar. Elevens Portfolio, resultat från LUS och Nationella prov samt individuella utvecklingsplaner underlättar övergångar inom och mellan skolorna.

Till Fribergaskolan kommer eleverna redan i år 5 och 6 för att ha hem- och konsumentkunskap samt språkval.

Övergången mellan år 6 och 7 kan förbättras anser en del skolor.

Det finns etablerade samarbeten med socialtjänsten, fältassistenter och närpolisen både generellt och på individplanet. Speciallärarna/ pedagogerna har ett brett kontaktnät med avlämnande skolors lärare där barn med behov av extra stödinsatser uppmärksammas.

Skolornas samverkan med det övriga samhället tar sig olika uttryck, i allt från utflykter och museibesök till samarbete med KTH, Stockholms universitet och företagarföreningar.

Enebybergs RE, 7-9-skolorna och gymnasieskolorna har internationella kontakter.

Studie- och yrkesvägledare, SYV, på Fribergaskolan ger eleverna information och vägledning från år 8 tills eleverna lämnar skolan. Information/vägledningen sker i olika former: helklass, gruppvis och enskilt. Föräldrar informeras inför gymnasievalet.

Mörbyskolan önskar få in studie- och yrkesvägledningen och praktisk arbetslivsorientering som en naturlig del i undervisningen. Idag arbetar SYV 75 procent och ingår i bland annat elevvårdsteamet, ordnar praoplatser, informerar/vägleder inför gymnasieval och ansvarar för studiebyten på skolan. *Kevingskolan* saknar SYV för förberedelseklass och för avgångselever i Atlanten.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god. Förbättringar behövs när det gäller övergångar mellan år 6 och 7. Skolornas internationella kontakter kan förbättras på f-6-skolorna.

God kännedom om skolornas verksamheter underlättar övergångar för barn och vårdnadshavare. Elevens Portfolio, resultat från LUS och Nationella prov, skriftliga omdömen samt individuella

utvecklingsplaner underlättar övergångar inom och mellan skolorna.

89 procent av föräldrarna i förskoleklass instämmer i att de är nöjda med barnens övergång mellan förskola och förskoleklass. Det är en svag förbättring jämfört med 2008.

6. Styrning och ledning

Flera enheter har under året genomgått förändringar i ledningen.

Nya rektorer började under 2009 på Mörbyskolan och Fribergaskolan.

Vasaskolan hade under hösten en tillförordnad rektor.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling sker på enhetsnivå, arbetslagsnivå och individnivå.

Utbildning i bland annat bedömarkompetens, SET, Friends, NTA, användandet av SchoolSoft och olika typer av Active Boards har under året förekommit på flera enheter.

Skolorna har också aktivt deltagit i arbetet med nya kursplaner.

Sammanfattande omdöme

Kundundersökningen

Målområde styrning och ledning

Elever och föräldrar instämmer i hög grad i att de har *bra lärare/personal*. Mellan 90–95 procent instämmer i påståendet. Det är något högre än genomsnittet för övriga kommuner.

På påståendet att *ledningen på skolan är bra* är föräldrar i år 5 och 8 något mer nöjda än eleverna. Föräldrar till barn i förskoleklass är minst nöjda. 72 procent instämmer i påståendet vilket är en svag försämring jämfört med 2008. Även föräldrar i år 2 och 5 visar på en svag försämring jämfört med 2008.

Gymnasieskola

Verksamhetsöversikt

Antal elever totalt samt antal Danderydselever på respektive skola hösten 2008 och hösten 2009.

Skola	Totalt antal elever		Antal elever från Danderyds kommun	
	2008	2009	2008	2009
Danderyds gymnasium	1393	1467	588	572
VRG	438	436	294	306
Marina läroverket	400	407	28	30
Walthers gym.	209	150	29	12
Edicon Stockholms IT gym.	280	256	7	3

Programutbud

Danderyds gymnasium erbjuder studier inom naturvetenskap och samhällsvetenskap. Skolan erbjuder flera inriktningar inom data, ekonomi, juridik, estetiska ämnen samt idrott och hälsa. Vidare har ett kombinerat sam/natur-program med internationell inriktning tagits fram. Skolan ansökte och fick tillstånd att anordna försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning i matematik från höstterminen 2009.

Marina läroverket har utbildning inom maskinteknik, fordonsprogram (FP), ledarskap (SP) samt utbildning i marinbiologi inom naturbruksprogrammet (NP), vilket ger naturvetarkompetens.

VRG har natur- och samhällsprogram. Skolan ansökte och fick tillstånd att anordna försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning i engelska från höstterminen 2010.

Mörby gymnasium (f.d. Walthers gymnasium) erbjuder eleverna utbildning inom samhällsprogrammet (SP) med samhälls- och ekonomiinriktning.

Höstterminen 2009 valde sammanlagt 398 elever gymnasieutbildning utanför kommunen, vilket är jämförbart med förra året. De flesta eleverna valde att gå till fristående skolor.

Individuella programmet 2009

Danderyds gymnasium erbjuder två inriktningar inom det individuella programmet, IVP och IVA. IVP erbjuder ett preparandår för elever som inte är behöriga att söka någon av gymnasieskolans utbildningar, i huvudsak på grund av att betyg saknas i svenska, engelska eller matematik från grundskolan. Målsättningen är att under läsåret erhålla be-

tyg i de ämnen där betyg saknas, för att få behörighet att söka till gymnasieskolans utbildningar.

På IVA går elever som av olika skäl inte följer ett nationellt program. Det kan bero på avhopp, medicinska eller andra skäl som gör att eleven inte kan fullfölja ett nationellt program. Utbildningen på IVA består oftast av praktik och enstaka lektioner. Målsättningen är att eleven ska genomföra utbildningen under ett år på IVA.

På Danderyds gymnasium fanns det hösten 2009 totalt fyra elever inskrivna på IVP respektive sju elever inskrivna på IVA. Nio elever gick på IV-program utanför kommunen.

Antalet danderydselever på IV-programmet är stabilt. Hösten 2009 gick nio ungdomar på IV-program utanför kommunen.

Utveckling i riket

Antalet elever i den svenska gymnasieskolan fortsatte att öka även under läsåret 2008/09 till cirka 396 000. Från och med läsåret 2009/10 förväntas dock en minskning av elevantalet och år 2016 kommer det totala elevantalet att minska med cirka 100 000 elever jämfört med läsåret 2008/09.

Enligt Skolverkets lägesrapport är behovet av att få fler gymnasieelever att läsa naturvetenskaplig eller teknisk utbildning ett utvecklingsområde. Antalet elever som läser naturvetenskap och teknik har varit relativt konstant under de senaste åren, och trots olika insatser har varken antalet eller andelen elever ökat. I förhållande till bedömda behov är detta inte tillfredsställande.

Avbrotten i gymnasieskolan är fortfarande många. Att 10 000 elever avbryter eller tar stu-

dieuppehåll efter år 1 i gymnasiet kan inte anses vara tillfredsställande.

Skolverket och Skolinspektionen har pekat på behovet att skolor och skolhuvudmän utvecklar och förstärker sitt systematiska kvalitetsarbete när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Under 2009 genomförde Skolverket ytterligare en fördjupad studie om omständigheterna kring elevers ofullständiga gymnasiestudier.

Andel elever med slutbetyg/grundläggande högskolebehörighet

90 procent av eleverna i riket, på nationellt program, uppnådde 2009 grundläggande behörighet till universitet och högskola.

Danderyd

Danderyds eleverna visar över lag höga resultat:

Andel elever (%) behöriga till högskola

Skola	2006	2007	2008	2009
Danderyds gym.	99	98	99	98,6
VRG	100	99	98	100
Marina lv.	87	87	96	86
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	66	87	87	86

Källa: Skolverket

Andel elever (%) med slutbetyg från gymnasieskolan inom 4 år:

Avser snitt för Danderyds skolor samtliga program.

Skola	2005	2006	2007	2008	2009
Danderyds gym.	85	85	80,1	79	83
VRG	94	93	87,6	95,7	90,8
Marina lv.	-	-	91,8	95	96,7
Walthers gym.	-	-	-	68,8	85,6

Källa: Skolverket

74,2 procent av eleverna inom kommungruppen, alla gymnasieprogram och samtliga huvudmän, fullföljde utbildningen inom fyra år. Motsvarande siffra för riket var 75,9 procent.

84 procent av eleverna på SP- och NV-programmen (exklusive specialutformade program) inom kommungruppen fullföljde utbildningen inom fyra år. Det är ett väsentligt bättre resultat än för Danderyds gymnasium, där 75,3 procent fullföljde utbildningen inom fyra år, varav endast 69,1 procent på samhällsprogrammet. Motsvarande siffra för kommungruppen var 81,7 procent. Orsaker till skillnaden behöver analyseras.

Uppföljning 16–20 år

Sex ungdomar har under året fått hjälp från studie – och yrkesvägledaren på Danderyds gymnasium genom olika åtgärder. Åtgärderna kan vara allt från personlig vägledning till inskrivning på IV, praktik eller hjälp med att ordna ny ansökningskod. Antalet ungdomar som fått denna typ av hjälp överensstämmer med förra året. Vidare har flera samtal per telefon förts med föräldrar. Föräldrarna har sedan avböjt ytterligare hjälp.

Granskning och bedömning

Marina läroverket, VRG och Walthers gymnasium har valt att lämna in ”egna” kvalitetsredovisningar som speglar läsåret 2008/09 utifrån kvalitetsfaktorer som de själva har ansett viktiga för sin verksamhet. Kvalitetsredovisning saknas från EU/IT gymnasiet.

Nedan följer en sammanställning av gymnasieskolans kvalitetsredovisningar och kundenkät.

Arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Danderyds gymnasium har ett väl utbyggt system för stöd till elever med exempelvis dyslexi. Tekniska hjälpmedel finns, exempelvis talsyntes. Litteratur läses in och stora resurser avsätts för inläsningstjänst. Samtliga elever som börjar på Danderyds gymnasium genomför ett screeningtest i svenska. I testet ingår de tre delarna: ord, mening och diktamen. Även i matematik, samhällskunskap och andra ämnen genomförs diagnoser. När det gäller elever med dyslexi, läs- och skrivsvårigheter är relationen mellan pojkar och flickor 60/40. Antalet (kända) elever med dyslexi och läs- och skrivproblematik är cirka 3-4 procent på skolan. Skolan har tre speciallärare och lärare som tjänstgör i Lärcentrum för särskilt stöd i flertalet kurser. Mellan 1400 och 1500 timmar har lagts

ut som stöd i Lärcentrum under året, förändrade öppettider har genererat fler elever som får stöd.

Skolan erbjuder studieteknik som valbar kurs och på vissa program är studieteknik en obligatorisk kurs. Individuellt stöd ges till elever som haft studie- och andra problem under sin skolgång.

Detta för att säkerställa att eleven avslutar sina studier i år 3 med bästa möjliga resultat, utifrån sina egna förutsättningar.

Elevehälsoteamet består av: 2 skolsköterskor, 2 kuratorer och 3 studievägledare som leds av rektor. Elevehälsogruppen är indelad i två mini-team som stödjer de olika programmen.

Mörby gymnasium genomförde under hösten 2008 tillsammans med eleverna ett arbete i att ta fram tydligare krav och förväntningar, på såväl skolan som på den enskilde eleven, med syftet att eleverna ska lyckas bättre med sina studier. Arbetet måste fortsätta under läsåret 09/10. För skolan blir detta en utgångspunkt för arbetet med elevuppföljning/elevvård. Det ger skolan möjlighet att tidigt skicka signaler till elever och föräldrar när studiesituationen inte fungerar, samt även möjlighet att tillsätta lämplig resurs.

Mörby gymnasium utvecklade även tydligare rutiner gällande elevuppföljningen som genomförs och dokumenteras i personalgruppen en gång i månaden. Detta följs varje vecka upp av en stående träff i elevvårdsteamet.

Enligt Våga Visa rapporten bedömde observatörerna att skolan arbetar aktivt med att stötta elever med behov av extra hjälp.

Viktiga händelser och/eller projekt under året

Danderyds gymnasium

Den stora ombyggnaden är nu avslutad. Endast ett antal garantifrågor återstår att reglera. Multimediasalar har utrustats i många lektionssalar under året.

Fritt sök av gymnasieutbildning inom Stockholms län har inneburit att skolan fått ett ökat antal sökande. Trycket på skolan inför höstterminen 2009 var högt. 590 elever sökte Danderyds gymnasium i första hand, en klar uppgång jämfört med föregående år och nytt rekord. Danderyds gymnasium är nu den mest populära skolan i länet med flest elever som söker ett naturvetenskapligt eller samhällsvetenskapligt program. I en hårdnande konkurrens har skolan förbättrat sin marknadsföring. Nytt för i år är den stora mässan som skolan

tillsammans med tio andra skolor i regionen arrangerat. Expedition Dante blev en mycket lyckad marknadsföringsåtgärd med ett uppföljande Öppet hus som nådde flest antal besökare hittills.

Viktor Rydbergs gymnasium

Två gånger om året samlas ungdomar i en veckas tid för att ta sin an Östersjöfrågor på samma vis som EU:s parlament fungerar, med kommittéer och plenumsessioner. VRG Djursholm har med 15 elever deltagit i de två sessionerna under läsåret i S:t Petersburg och i Torun i Polen

Tillsammans med Svenska skolan i Nairobi deltog 21 elever i den av FN sponsrade Model United Nations East Africa-sessionen (MUNEA) som hölls på FN:s högkvarter i Nairobi. Sessionen var en vecka lång och syftar till att lära ungdomar hur FN fungerar och sätta in dem i Afrikas ekonomiska och politiska frågor.

Life-Link är en organisation för utbyten och förståelse mellan ungdomar i hela världen. VRG deltar med elever som läser ryska och har under läsåret varit med i ett utbyte med en skola i Kiev, Ukraina.

Marina läroverket

Marina läroverket nämner att de för tredje året i rad har elever på marinbiologiutbildningen som varit med och korsat Atlanten.

1. Normer och värden /likabehandlingsplan

Danderyds gymnasium

Andel elever som känner sig trygga är 97 procent, år 1, 97 procent, år 2 och 99 procent, år 3. Av skolans 54 klasser har 33 klasser svarat att samtliga, 100 procent, i klassen är trygga. Elevenkäten ger en generell bild av trygghet på skolan. För att på ett mer förfinat sätt ta reda på tryggheten har Danderyds gymnasium tagit fram en kompletterande enkät med bland annat fyra frågor om mobbning. Programchef, programarbetslag (PAL) och kurator följer upp elevenkäten på program- och klassnivå.

”Friendsarbetet” har utvecklats och utformats enligt ett nytt koncept. På arbetslagsnivå har elever på estetprogrammet planerat och genomfört en temadag för tre klasser i år 2 med fokus på gruppträning och normer där informatörer från RFSL deltog.

När det gäller arbetsron har flera lärare använt metoden att sätta igång lektionen när den enligt schema ska starta och släppa in de som kommer för sent först efter att klassen kommit igång med arbetet. Detta görs för att säkerställa arbetsron i samband med lektionsstart. Skolan har fortsatt sitt arbete med Likabehandlingsplanen. Under året kompletterades den med klagomåls- och konflikt-hanteringsrutin.

Mörby gymnasium

Mörby gymnasium är en trygg skola där eleverna trivs och det råder en positiv och trevlig stämning mellan elever och medarbetare. Det finns ett starkt behov av att komma till rätta med vissa ordningsfrågor, som närvaro och att passa tiden. Det behövs även arbetsro i klassrummet. Under året har skolan jobbat fram en ”överenskommelse över tre år” som är ett dokument som tagits fram tillsammans med personal och elever för att förbättra ordningen på skolan. Vidare utarbetas och införs tydligare CSN-rutiner som innebar konsekvenser för elever som var olovligt frånvarande. Under läsåret 2008/2009 försökte skolan att starta upp ett föräldraråd. Skolan har också tagit fram en alkoholpolicy om vad som gäller om en elev uppträder berusad i skolan.

Skolan har deltagit i en temavecka som handlar om de sju diskrimineringsgrunderna. Det är en nationell satsning som syftar till att minska fördomar och diskriminering genom dialog mellan ungdomar. Elever på gymnasieskolor i Östersund, Sundsvall, Borlänge, Danderyd, Kungsbacka och Malmö får chansen att organisera en temavecka för sin skola där de sju diskrimineringsgrunderna på olika sätt tas upp. Målet med projektet är att introducera dialog som en väg till ökad förståelse för likheter och olikheter mellan individer.

Skolan ger kompetensutveckling i ledarskap genom att lärarna ska få gå en SET-utbildning.

Marina läroverket och Viktor Rydbergs gymnasium

Elever på Marina läroverket och Viktor Rydbergs gymnasium instämmer i högre grad än genomsnittet för alla kommuner i att lärarna bemöter dem positivt.

Genusperspektiv

Danderyds gymnasium

För att komma en bit på vägen, när det gäller arbetet med att motverka traditionella könsroller och för att förbättra arbetsron, har elever och lärare ägnat en hel del arbete åt samlevnadsfrågor med inriktning på normativitet, hetero- och homosexualitet, med stöd från RFSL. Friendsrepresentanterna från samtliga klasser och årskurser har haft studiedag om normer och värden och genomfört ett seminarium om vad som behöver utvecklas och fokuseras när det gäller dessa frågor. Inte minst frågan om normativitet blev ett av dagens viktiga samtalsämnen.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god avseende trivsel och trygghet, men förbättringar krävs när det gäller arbetsro på lektionerna.

Likabehandlingsplanen ger enheterna verktyg för att hantera eventuella kränkningar, mobbning eller diskriminering. Det är dock svårt att utifrån kvalitetsredovisningarna få en klar bild om elevernas delaktighet i arbetet.

Resultatmål 2009 enligt kommunens målstyrning:

- Alla elever känner sig trygga.
- Andelen elever som tycker att det råder arbetsro ska öka till 80 procent.

Kundundersökningen

Målområde normer och värden

Elever instämmer i hög grad i att de känner sig trygga och trivs på sina skolor. Däremot upplever eleverna i snitt att *arbetsron* i skolorna i Danderyd är sämre än vad eleverna i andra kommuner upplever. I den kommungemensamma enkäten till elever i åk 2 på gymnasiet ansåg 32 procent av eleverna att det inte råder *arbetsro* på lektionerna. Det var ett sämre resultat än förra året och för genomsnittet av de övriga kommunerna, som var 23 procent.

Danderyds gymnasium skriver i sin kvalitetsredovisning: ”I påståendet att det är arbetsro på lektionerna blev resultatet i den senaste elevenkäten att 73 procent av eleverna i åk 1, 56 procent i åk 2 och 65 procent i åk 3 instämde. Skolan som

helhet uppnår inte målet. Endast 16 av skolans 54 klasser har nått målet. Programråd och programarbetslag har analyserat och inventerat varför det finns ett problem med arbetsron i vissa klasser och utifrån resultat och analys beslutat åtgärda problemen.”

2. Utveckling och lärande

Hälsöfrämjande arbete

Drogförebyggande

Både ledningsgruppen och elevhälsoteamet på *Danderyds gymnasium* har gemensamt sett dokumentärfilmen ”Tilde” för att undersöka om det är ett material som vi skulle kunna använda. Filmen handlar om en flicka som snart efter studenten på Röllingby gymnasium dog efter en kortvarig droganvändning. Diskussion kring detta och hur vi ska gå tillväga pågår, frågan kommer att tas upp på nytt. SANT- undervisningen på *Danderyds gymnasium* är en integrerad del av den övriga undervisningen.

På vissa program har man utvecklat en ny modell för att genomföra SANT-undervisning i samtliga klasser. En arbetsgrupp har tillsatts för att se över vad som kan och har fungerat för att sedan presentera detta för resten av arbetslaget/ledningsgruppen/PAL.

Marina läroverket har i åk 1 en vecka som kallas ”OK eller nej”, då man diskuterar droger. Vidare arbetar skolan aktivt med värderingar och övningar där eleverna lär sig att ta ställning. Skolan har ett absolut förbud mot alkohol och droger inom all skolverksamhet.

Övriga skolor har inte angivit hur arbetet bedrivs.

Stressförebyggande

VRG skriver att de fördelat arbetsbördan bättre mellan årskurserna och att fler 50 minuterslektioner införts i stället för 75 minuters.

”Krav-att-göra-i-kursen”-information införs i alla kurser. Grupparbeten med svår logistik för eleverna undviks. Små projekt i kurserna, som löper över tid utan avstämningar, förbjuds och alla lärare måste ta totalansvar för elevernas arbetsbörda.

Entreprenörskap

Danderyds gymnasium har förbättrat arbetet för en sammanhållen utbildning, bland annat ge-

nom ämnessamverkan med hänsyn till elevernas personliga utveckling vad gäller självständighet och samverkan i en studiemiljö som präglas av trygghet och entreprenöriellt lärande.

Ämnesintegration innebär ett aktivt arbete i arbetslagen. Detta har lett till flera nya projekt och samarbeten såsom Stockholmsprojektet (IS-Sam), Vattenprojektet (IE-SIH) och mellan ett flertal ämnen, framför allt där engelska använts som arbetspråk genom studierna i kurserna engelska B och engelska C. Skolan fortsätter utvecklandet av ämnesövergripande projekt. Flera företag bedrivs inom Ung Företagsamhet, UF.

Praktik genomförs på flera av skolans program, trots att skolan endast erbjuder studieförberedande program. När praktik införts på vissa program har det upplevts som positivt från eleverna. Det ses som ett uppskattat och vitalt inslag i skolans program, vilket också bidrar till en ökad attraktionskraft och en för eleverna bättre förberedelse inför kommande yrkesliv.

Delar av skolledningen samt några lärare deltog i högskolekursen ”Entreprenöriellt lärande”.

VRG arbetar med UF och ekonomieleverna har fortsatt sitt samarbete med SEB i *Danderyd* och har presenterat idéer och planer på företag. De bästa belönades vid en ceremoni på studentdagen.

VRG deltog under året i konferensen ”Development forum” i Köpenhamn, som är en organisation som funnits i 10 år och syftar till att skapa samarbete inom företagande, forskning och utbildning i Östersjöområdet.

Marina läroverket arbetar med UF inom ledarskapsutbildningen och i ämnesöverskridande projekt.

Matematik

Marina läroverket har lagt in mer tid för matematik på schemat och nivågrupperar eleverna för att öka måluppfyllelsen. Resurstid ges även i kemi och fysik.

Danderyds gymnasium anger att ett stort engagemang och större fokus på matematikproblematiken på sikt ska leda till bättre resultat, eventuellt via fler ämnesintegrerade projekt.

Mörby gymnasium satsade under året på extra tid i A- och B-kurs. Under våren 2008 startade arbetet med speciella ämnesträffar för pedagogerna i matematik, för att ta fram idéer och metoder som ska öka måluppfyllelsen i ämnet. Ett led i detta var att under läsåret konkretisera betygs-

kriterierna för godkänt i kärnämnen matematik, svenska och engelska. Detta arbete ska på sikt genomföras i alla kurser.

VRG rapporterar att fler elever än i fjol kom in i åk 1 med MVG i MA A från högstadiet. Skolan har använt en mer varierad pedagogik i år, där man har blandat föreläsningar och räknelektioner med gruppdiskussioner och problemlösande i grupper.

Skolan tycker sig se en förbättring i de flesta kurser, då det med hjälp av datorn i undervisningen, har möjliggjort en mer individualiserad undervisning. Skolan kommer att försöka sig på mer ”basgruppsarbete” där eleverna till att börja med ska föra diskussioner och lösa problem tillsammans.

Alla matematiklärare har haft halvkurssamtal med sina kursdeltagare där feedback givits för att eleverna inte ska vara osäkra på vilken kunskapsnivå de ligger och vad de behöver förbättra eller tänka på.

Inom sektorgruppen har lektionsbesök hos andra lärare varit ett krav, som ett steg inom den interna fortbildningen. Skolan tänker utöka denna utbildningsmöjlighet. Sektorerna har samarbetat med andra ämnen som kemi/fysik/företagsekonomi för att förbereda eleverna bättre och ge dem en förförståelse för vissa moment i de kurser där matematik är en viktig del.

Mörby gymnasium har under året haft en utbildning i att hålla utvecklingssamtal. Det har gett en positiv effekt och antalet utvecklingssamtal har ökat. Skolan ser behovet av att utveckla ett tydligare instrument för att kunna utvärdera elever och föräldrars synpunkter gällande kommunikation och tydlig information.

Skolan uttrycker att de kan bli ännu bättre på att tidigare sätta in nödvändiga resurser då elever inte nått målen, eller på andra sätt kommit efter. Det finns ett behov att utveckla föräldrarådet och försök gjordes under året. Två möten hölls, men deltagande från föräldrarna var inte så stort.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen är god i två av fyra skolor när det gäller att undervisningen håller hög kvalitet. Variationen i arbetssätt på lektionerna kan förbättras.

Kundundersökningen

Målområde utveckling och lärande

- 85 procent av eleverna ska enligt målnivå

2009 instämmer i att undervisningen håller en hög kvalitet.

76 procent av eleverna instämmer i påståendet. 94 procent av eleverna på VRG och 86 procent av eleverna på Marina läroverket instämmer medan endast 59 procent av eleverna på Walthers och 70 procent av eleverna på Danderyds gymnasium instämmer i påståendet. Danderyds gymnasium har försämrat resultatet med 14 procent.

Danderyds gymnasium skriver i sin kvalitetsredovisning: ”Av skolans 54 klasser har 19 uppnått målet. Det framgår bland annat att elever med inriktning NV-internationell är mycket nöjda med såväl undervisning som lärarnas sätt att ämnessamverka.”

82 procent av eleverna instämmer i att de *får extra hjälp när de behöver*.

När det gäller om det är stor *variation på arbetssätten* under lektionerna, instämmer färre elever i Danderyd med detta än genomsnittet för de övriga kommunerna. Skolorna visar på stora skillnader. Mellan 52 – 85 procent av eleverna instämmer när det gäller variation i arbetssätt. På VRG och Marina läroverket instämmer en större andel elever i påståendet än på Danderyds gymnasium och Walthers, där endast 52 procent av eleverna instämmer.

4. Bedömning och betyg

Under läsåret 2008/09 träffades lärare från gymnasieskolorna i Danderyds och Tåbys kommun vid två tillfällen för att jämföra och kalibrera nivåerna för de olika betygsstegen i de olika kurserna.

Betygsresultat över tid vid Danderyds gymnasieskolor, samtliga program:

Skola	2009	2008	2007	2006
Danderyds gym.	16,4	16,3	16,3	16,2
VRG	18,2	17,8	18,1	18,4
Marina lv.	15,0	15,8	14,4	14,6
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	12,9	13,4	13,7	12,1

Källa: Skolverket

Genomsnittligt betygspoäng på nationella program lå 2008/09:

Program	NV	SP	NP (naturbr)	FP (fordon)
Da gym.	17,0	16,1	-	-
VRG	18,8	17,8	-	-
Marina lv.	-	16,6	15,5	12,5
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	-	12,9	-	-

Källa: Skolverket

Danderyds gymnasium 2009

Nedan redovisas jämförande statistik över de tre kärnämnen engelska, matematik och svenska, gällande betyg och nationella prov. Dessa uppgifter är avgörande för analysen och säkerställandet av den likvärdiga bedömningen. Även genus finns med i analysen.

EN1201						
NP	Engelska 08/09 NP / och kursbetyg			Engelska 07/08 NP och kursbetyg		
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
Speaking	15,80	16,20	16,00	16,83	15,70	16,10
Receptive skills	15,00	15,80	15,40	16,19	16,70	16,52
Writing	15,00	15,40	15,20	15,80	15,81	15,81
Total test score	15,60	16,10	15,90	16,42	16,43	16,43
Kursbetyg	16,30	16,90	16,60	16,74	15,99	16,25
EN1202						
NP	Engelska 08/09 NP och kursbetyg			Engelska 07/08 NP och kursbetyg		
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
Speaking	15,40	16,20	15,80	16,53	16,62	16,58
Receptive skills	13,80	14,50	14,20	14,74	15,90	15,36
Writing	14,00	13,90	13,90	15,18	15,32	15,26
Total test score	14,40	15,00	14,80	15,58	15,91	15,75
Kursbetyg	15,30	14,60	14,90	16,44	16,26	16,35

Källa: Danderyds gymnasium

I **engelska A** är skillnaden mellan det Nationella provresultatet (15,9) och kursbetyget (16,6) en differens på 0,7 poäng. Medelbetyget i riket 07/08 var: 16,1 (NV) och 14,7 (SP) (källa: Skolverket). Det viktade riksmedelvärdet för NV och SP är 15,5.

I engelska A får pojkar i genomsnitt 0,6 poäng högre betyg än flickor och har presterat bättre på alla delproven. I Skolverkets betygsstatistik har flickor 1,4 högre medelbetyg än pojkar och i engelska på NV 0,7 högre och på SP 1,3 högre.

Överensstämmelsen mellan nationella provresultat och betyg är mycket god i **engelska B**. Kursbetyget i engelska B (14,9) är något högre än det viktade riksmedelvärdet (14,7).

MA1201						
Matematik 08/09 NP och kursbetyg				Matematik 07/08 NP och kursbetyg		
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
NP	13,4	14,6	14,00	12,6	12,3	12,4
Kursbetyg	13,20	14,80	14,00	13,30	12,60	12,90
MA1202						
Matematik 08/09 NP och kursbetyg				Matematik 07/08 NP och kursbetyg		
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
NP	9,6	10,2	9,9	10,69	11,23	10,95
Kursbetyg	10,1	10,7	10,5	11,41	11,77	11,58
MA1203						
Matematik 08/09 NP och kursbetyg				Matematik 07/08 NP och kursbetyg		
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
NP	10,8	10,2	10,5	10,5	11,7	11,1
Kursbetyg	11,7	10,6	11,1	11,2	11,7	11,4

Källa: Danderyds gymnasium

Nationella proven i **matematik A** visade en förbättring jämfört med läsåret 07/08. Riksmedelbetyget läsåret 07/08 var: 17,3 (NV) och 13,5 (SP).

I matematik A får pojkar i genomsnitt 1,6 poäng högre betyg än flickor. I Skolverkets betygsstatistik har pojkar 0,2 högre medelbetyg än flickor på NV medan flickor på SP har 0,1 högre än pojkar.

Skolmedelvärdet för Danderyds gymnasium är 14,0, vilket är 0,7 lägre än riket i motsvarande program. Skillnaden är mindre mellan könen i **matematik B** på skolan än i riket. Pojkarna har ett något högre betyg.

Skolmedelvärdet i **matematik C** (11,1) är lägre (1,2) än det viktade riksmedelvärdet för NV och SP (12,3).

SV1202						
Svenska 0809 NP och kursbetyg			Svenska 0708 NP och kursbetyg			
	Flickor	Pojkar	TOT	Flickor	Pojkar	TOT
NP	16	14,9	15,4	15,2	14,5	14,8
Kursbetyg	16,5	15,1	15,7	15,9	14,9	15,4

Överensstämmelsen mellan nationella provresultat och betyg är mycket god i **svenska B**. Det är en differens mellan nationella provresultatet (15,4) och kursbetyget (15,7) på 0,3 poäng. Riksmedelbetyget läsåret 07/08 var 16,3 (NV) och 15,0 (SP). Sammanfattningsvis råder det en god korrelation mellan prestationer på nationella prov och kursbetyg. Generellt sett ligger skolan något sämre än riket när det gäller matematik, men skolan ligger högre när det gäller svenska och engelska, jämfört med riket i övrigt (NV och SP program).

Förbättringsåtgärder

Differensen mellan främst NV/SP-resultat i matematik jämfört med riket i övrigt ska ytterligare analyseras. Arbetet har redan startats när det gäller strukturförändring bland annat gällande organisationen av matematikblocken i schemat och stödinsatser för matematik.

Viktor Rydberg gymnasium

Resultat av nationella prov i matematik, svenska och engelska i jämförelse med satta betyg:

Nationella prov och slutbetyg i matematik A				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2008/2009				
IG	0	0	0,00%	0,00%
G	3	3	2,40%	2,63%
VG	28	44	22,40%	38,60%
MVG	94	67	75,20%	58,77%
	125	114		

Nationella prov och slutbetyg i matematik B				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2008/2009				
IG	0	3	0,00%	2,22%
G	31	31	21,68%	22,96%
VG	60	58	41,96%	42,96%
MVG	52	43	36,36%	31,85%
	143	135		

Nationella prov och slutbetyg i matematik C				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2008/2009				
IG	8	20	4,97%	13,16%
G	44	44	27,33%	28,95%
VG	60	52	37,27%	34,21%
MVG	49	36	30,43%	23,68%
	161	152		

Nationella prov och slutbetyg i svenska B				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2008/2009				
IG	0	1	0,00%	0,76%
G	3	15	2,21%	11,36%
VG	64	78	47,06%	59,09%
MVG	69	38	50,74%	28,79%
	136	132		

Nationella prov och slutbetyg i engelska A				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2007/2008				
IG	0	0	0,00%	0,00%
G	0	0	0,00%	0,00%
VG	15	21	8,88%	14,79%
MVG	154	121	91,12%	85,21%
	169	142		
Nationella prov och slutbetyg i engelska B				
Läsår	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP
2008/2009				
IG	0	0	0,00%	0,00%
G	0	1	0,00%	0,76%
VG	69	35	49,29%	26,52%
MVG	71	96	50,71%	72,73%
	140	132		

Källa: VRG

Det finns stora differenser i matematik A, svenska B och engelska B vad gäller provbetyg/slutbetyg på MVG-nivå.

Marina läroverket

Skolan är organiserad i ämnesgrupper där man tar fram gemensamma prov och gör bedömningar av resultaten. Vidare ingår skolan i ett nätverk med gymnasielärare i norrort. Nedan är en tabell över resultaten på nationella prov och slutbetyg i de kurser som rapporterats in till Statistiska centralbyrån.

		NP MaA	Slutbe- tyg MaA	NP MaC	Slutbe- tyg MaC	NP EnA	Slutbe- tyg EnA
0809 Marinbiologi	IG	0	0	3	1		
	G	8	4	19	18		
	VG	19	18	8	7		
	MVG	7	12	2	6		
Ledarskap	IG	0	0	2	0		
	G	16	13	8	10		
	VG	14	16	3	3		
	MVG	4	5	0	3		
Marinteknik	IG					2	2
	G					11	17
	VG					9	7
	MVG					1	1

Sammanfattande omdöme

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga skolor i Danderyds kommun 2009 var 16,1. I riket var motsvarande siffra 14,1.

Betygsresultaten visar på höga värden i tre av fyra skolor. Danderyds gymnasium visar ett betygsmedelvärde som är bland de högsta i landet.

Skola	2009	2008
Danderyds gym.	16,4	16,3
VRG	18,2	17,8
Marina Iv	15,0	15,8
Mörby gym. f.d. Walthers gym.	12,9	13,4

Källa: Skolverket

Gymnasieskolan

Genomsnittligt betygspoäng på nationella program läsåret 2008/09

Program	NV 2008	2009	SP 2008	2009	NP 2008 (naturbr)	2009	FP 2008 (fordon)	2009
Riket	16,2(k) 16,7(f)	16,2(k) 16,6(f)	14,7(k) 15,1(f)	14,8(k) 15,2(f)	13,6(k) 14,1 (f)	13,7(k) 14,3(f)	11,6(k) 11,5(f)	12,6(k) 11,4(f)
Da gy	16,7	16,8	16,2	14,8	-		-	
VRG	19,1	18,8	17,1	17,8	-		-	
Marina Iv	-		16,7	16,6	16,9	15,5	12,4	12,5
Walthers	-		13,4	12,9	-		-	

Källa: Skolverket (k) kommunal (f) fristående

Resultatmål enligt kommunens målstyrning:

- Betygsmedelvärdet på Danderyds gymnasium är bland det högsta i landet.

Färre elever i Danderyd än genomsnittet för de övriga kommunerna instämmer i att *lärnarna har informerat eleverna om vad som krävs för att uppnå de olika betygen*. 81 procent av eleverna instämmer i påståendet. Eleverna uttrycker att *de känner till kunskapsmålen* i samma utsträckning som genomsnittet för alla kommuner. På Marina läroverket instämmer 93 procent av eleverna att de känner till målen medan endast 71 procent på Danderyds och Mörby gymnasium instämmer i samma påstående. På VRG är siffran 84 procent.

4. Ansvar, inflytande/delaktighet

Danderyds gymnasium

På skolan har 18 av 54 klasser nått målet, 85 procent, när det gäller inflytandet. 17 klasser av 54 har nått målet på 70 procent, när det gäller möjligheten att påverka innehållet i undervisningen. NV/SP-estet har lagt extra fokus på formerna för elevdemokrati och inflytandefrågor genom att alla klasser använde första klassrådet som ett ”exempelklassråd”, för att lära sig former och möteteknik. Skolan ställer tydligare krav och fokus på att skriva protokoll från klassråden, så att frågorna

kommer dokumenterade och väl uttryckta till programrådet/skolledningen.

Programråden har ett aktivt ledarskap med en engagerad ordförande, oftast en utsedd elev, aktiv lärarrepresentant och programchef som bevakar arbetet.

En högre grad av delaktighet från eleverna vid olika planeringstillfällen, såsom kursplanering, elevdeltagande vid programarbetslag, PAL, klassråd och programråd eftersträvas. I sex klasser är andelen elever som upplever att de har inflytande och möjlighet att påverka undervisningen 95 – 100 procent. Samtidigt som ett mindre antal klasser endast kommer upp till värden på cirka 40 – 50 procent.

I klasserna med elever med Aspergers syndrom, sker varje månad klassmöten som följs av programmöte med elever från varje klass. I de klasser där upplevelsen av inflytande är låg, vidtas åtgärder, som exempelvis gruppfrämjande aktiviteter.

Som förbättringsåtgärd i gymnasieskolan kommer mötena att bli mer kontinuerliga och eventuellt komma att ledas av programchef.

Uppföljning av inflytandet görs genom enkäter, PAL-möten och utvecklingssamtal. Dessutom återkopplas elevenkäten och kursenkäten med efterföljande diskussioner i klassrum.

Marina läroverket

Skolans elevråd, Fyren, består av en elev från varje klass. Fyren jobbar både med den fysiska och den psykosociala miljön. Fyren fungerar även som skolans elevskyddsombud.

Mörby gymnasium

Skolan skriver att den ska vara tillgänglig för elever och föräldrar genom elevråd, webbaserad databas, hemsidor, mentorskap, föräldramöten, uppmuntrande till föräldraråd och att eleverna deltar i skolkonferensen och kvalitetsredovisningen. Det ska skapas förutsättningar för att pedagoger och elever tillsammans planerar undervisningen. Planeringen bygger på att såväl elever som pedagoger är väl insatta i kursmål och betygskriterier och detta ligger även till grund för utvärderingsformer och arbetssätt. Skolan vill uppmuntra sina elever till eget ansvar, vilket främst innebär att de är insatta i skolans verksamhet och kan påverka sin egen kunskapsutveckling. Det ska finnas ett stort utrymme för elever att diskutera sin skolgång och sin undervisning med lärare.

Skolan skriver: ”samarbetet mellan elevrådet och skolledning har inte fungerat formellt vilket har försvårat kommunikationen kring elevernas synpunkter på innehåll och kvalitet. Efter informella samtal med elever och elevrådsrepresentanter så är vår bedömning att det finns ett behov att tydliggöra de krav och förväntningar som skolan kan ha på eleven och eleven kan ha på skolan. Detta för att öka kvaliteten i undervisningen och öka måluppfyllelsen. Under året har en lärare fått i uppgift att stötta elevrådet för att det ska bli en formell gång i beslutsprocessen. Han har fungerat som ett vuxenstöd under klassråd och elevråd. Pedagogiska forum visar att det finns ett ständigt behov av att pedagoger får möjlighet att diskutera och reflektera undervisningsformer, elevinflytande och ämnesintegration. Under året har de pedagogiska forumen tyvärr blivit mer informationsmöten.”

Sammanfattande omdöme

Målet är inte nått på alla gymnasieskolor när det gäller att eleverna får vara med att påverka innehållet i undervisningen eller att de har inflytande över utbildningen.

Kundundersökningen

Resultatmål enligt kommunens målstyrning:

- Andelen elever som anser att de får vara med och påverka innehållet i undervisningen ska vara 70 procent.
- Andelen elever som upplever att de får vara med och påverka innehållet varierar mellan 48 – 84 procent, där Mörby gymnasium har lägst och Marina läroverket har högst andel elever som instämmer. På Danderyds gymnasium instämmer 55 procent av eleverna.
- Andelen elever som instämmer i att de har inflytande över utbildningen ska vara 85 procent.
- Andelen elever som upplever att de har inflytande över sin utbildning varierar mellan 71 – 92 procent som instämmer, där Danderyds gymnasium visar det lägsta värdet och Marina läroverket det högsta.

5. Övergångar, samverkan och omvärld

Danderyds gymnasium

Danderyds gymnasium nämner att överlämnandekonferenser hålls med skolans studie- och yrkesvägledare, SYV. Av de kommunala skolorna gäller detta främst Mörbyskolan. Den fristående grundskolan avböjde överlämnandekonferens i år. På överlämnandekonferenserna behandlas bland annat stödbehov, eventuell planering vid dyslexi, studier i mindre grupp och liknande. IV-elever besöker skolan på vårterminen under ledning av skolans SYV och programchef på IV-programmet, inför skolstarten kommande hösttermin.

Skolans SYV informerar grundskolans elever och föräldrar bland annat genom Öppet hus. Under höst- och vårtermin på Älvsjömässan och nytt för i år, på Expedition Dante, Täby Galopp. Många tusen besökare nås därmed av skolans information. Det senaste Öppet hus besöktes av mellan 1200 och 1300 personer. Expedition Dante hade mellan 3000 och 4000 besökare. SYV fortbildar sig och ”nätverkar” varje månad genom det återkommande Vägledarkalendariet som arrangeras av Lärarfortbildarna.

Ett ökat antal externa föreläsare har besökt skolan.

Samarbete med andra gymnasieskolor och KTH inom KTH-projektet har genomförts med inriktning på miljö och hållbar utveckling.

Skolan har en lång rad internationella utbyten, med bland andra Nederländerna, Italien, Tanzania, Spanien, Storbritannien och Island. Dessutom har Danderyds gymnasium under året varit koordinator för Europroject - en sammanslutning av 21 gymnasieskolor från lika många EU-länder.

Skolan har också deltagit och haft stora framgångar i olika tävlingar.

I skolornas matematiktävling (SMT) tog skolan hem placeringarna 1, 2, 4, 5 och 6 samt en överlägsen seger i lagtävlingen. Skolan vann också en uppfinnartävling om solceller mot 20 andra länder inom nätverket Europroject i Nederländerna.

Det blev två finalister i Fysiktävlingen och sju finalister i Programmeringsolympiaden.

160 elever från Danderyds gymnasium deltog i fysikstudier på Gröna Lund.

Två elever vann den öppna delen av WRO (Lego robottävling), vinsten var en resa till Japan och även en finalplats på utställningen Unga Forskare.

Viktor Rydberg gymnasium

Skolans samarbete med engelska institutionen vid Stockholms universitet har stärkts och ökat i omfattning under läsåret, detta gjordes i samband med att den gemensamma nationella ansökan om spetsutbildning i engelska gjordes. Samarbetet kring Kina och kinakunskap med statsvetenskapliga institutionen och professor Merick Tabor stärktes också under året. Den årliga studieresan till Chengdu-regionen och universitet i Leshan i Kina kommer att utökas ytterligare.

Marina läroverket

Högskoleinformation ges till åk 2 och 3. Studentambassadörer från Karolinska Institutet, Stockholms universitet med flera bjuds in till skolan. Alla elever uppmanas att besöka SACO-mässan i Älvsjö. SYV finns tillgänglig för samtal om vidare studier och handleder i valfrågor. Skolan har med sin internationella profil även många kontakter genom sina seglatser.

Sammanfattande omdöme

Måluppfyllelsen när det gäller internationella och övriga kontakter utanför skolan är mycket god.

Det saknas samverkan mellan lärare på grundskola och gymnasieskola så att en samsyn på förväntad kunskap kan skapas.

Kundundersökningen

71 procent av eleverna är nöjda med den information och vägledning de fått inför gymnasievalet, vilket är något sämre resultat jämfört med genomsnittet för samtliga kommuner inom Våga Visa. Andel elever som instämmer i detta varierar mellan 60–94 procent. Mer än hälften av eleverna kommer från andra kommuner.

6. Styrning och ledning

Sammanfattande omdöme

Kundundersökningen

Något fler elever instämmer med att deras lärare är kunniga i sina ämnen än andelen som instämmer med att ledningen är bra. När det gäller lärarna och ledningen är det ett något sämre resultat än för genomsnittet för alla kommuner i detta målområde.

Andel elever som instämmer helt/delvis:

	Lärarna är kunniga i sina ämnen	Ledningen på min skola är bra
Danderyds gymnasium	81	67
VRG	93	95
Marina läroverket	95	82
Walthers gymnasium	82	79

Särskola och gymnasiesärskola

Verksamhetsöversikt

Målgrupp och skolform

Elever som bedöms att inte kunna nå grundskolans kunskapsmål på grund av ett begåvningsmässigt funktionshinder (förståndshandikapp, utvecklingsstörning, bestående hjärnskada eller autism) ska av kommunen erbjudas plats i särskolan. Det är endast vårdnadshavare som kan ansöka om detta. Vårdnadshavare har rätt att tacka nej till ett mottagande i särskolan, ett val som en del danderydsföräldrar gör.

Särskola är det samlande namnet på de två skolformerna grundsärskola och träningskola. I grundsärskolan läser eleverna ämnen som i stort sett överensstämmer med grundskolans, men i långsammare takt, med mindre stoff och fler praktiska inslag. Träningskolan finns för elever med mer omfattande funktionshinder och elever

som inte klarar att nå målen i grundsärskolan. Ur kursplanen för träningskolan anges kommunikation, motorik, estetisk verksamhet, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. I särskolan ges betyg. I träningskolan ges intyg.

Hösten 2009 fanns 24 danderydselever mottagna i särskolan varav 15 i grundsärskola och 9 i gymnasiesärskola. Flera av eleverna i grundsärskola var nyinflyttade. Fyra elever lämnade gymnasiesärskolan vårterminen 2009.

Hösten 2008 var 24 danderydselever mottagna, varav 13 i grundsärskola och 11 i gymnasiesärskola, jämfört med 20 elever 2007 varav 9 i grundsärskola och 11 i gymnasiesärskola. 3 elever lämnade gymnasiesärskolan vårterminen 2008.

Mottaganden till särskolan gjordes med 5 elever 2009, 4 elever 2008.

Under året har inflyttning skett som ökat antalet elever i båda målgrupperna.

Utbud

På Kevingeskolan finns träningskolan Atlanten för flerhandikappade elever, med plats för 4-6 elever. Verksamheten var fullbelagd med 6 elever hösten 2009, varav 4 från Danderyd och 2 från andra kommuner. Inkluderingen av elever och personal fungerar bra, med många naturliga och positiva kontakter mellan skolans egna elever och eleverna på Atlanten.

Vasaskolan har en verksamhet vid namn Vasaborg, som tar emot elever med autism eller autismliknande tillstånd och erbjuder pedagogik med beteendeterapi.

Till hösten 2009 hade Vasaborg 8 elever ur målgruppen vilket är en god beläggning. 4 av dessa var danderydselever. Övriga 4 elever kommer från Upplands Bro (2), Österåker (1) och Stockholm (1).

Tidigare nyttjade alla 8 elever och all personal hela det hus som Vasaborg är inrymt i. Verksamheten har till läsåret 2009/10 organiserats om rumsligt, vad gäller elever och personal. Eleverna är tydligt indelade i två grupper om 4 elever vardera, med ansvarig personal kopplad till respektive grupp, som nyttjar ungefär halva huset var. Vasaborg rapporterar positiv effekt på eleverna, som sedan de blivit indelade i dessa mindre sammanhang, förmår och tar mer kontakter med kamrater än tidigare – det är som att huset ”föll på plats”. I ena halvan av huset har också ett litet klassrum inrättats med tre bänkar bredvid varandra, där eleverna får träna att delta i undervisning tillsammans med några kamrater i en klassrumliknande miljö. I andra halvan av huset tränas samling i grupp tillsammans med de vuxna.

Danderyds kommun erbjuder samundervisningsklass för högstadiet med plats för 6-8 elever på Mörbyskolan. Hösten 2009 gick 5 elever i samundervisningsklassen, varav 1 elev från Täby. Senare under hösten bestod gruppen av 6 elever, då 1 elev återvände från gymnasiesärskola för att gå ett tionde år i samundervisningsklassen.

På Danderyds gymnasium finns två program med inriktning mot gymnasiesärskola, dels ett nationellt program *Hotell och restaurang*, dels ett specialutformat program *Service och miljö*. Hösten 2009 började en danderydselev på programmet *Hotell och restaurang*. Övriga elever kommer från andra kommuner.

Danderydselever på gymnasiesärskola har under året fördelat sig på bland annat Höghamarskolan i Bollnäs, Häggviks gymnasiesärskola, S:t Eriks gymnasiesärskola och Täby gymnasiesärskola för att nämna några exempel.

Under året har 11 elever gått på särsvux i genomsnitt 1-2 timmar per vecka.

Granskning, bedömning och utveckling

I enlighet med Skolverkets granskning bör framtida kvalitetsuppföljning av särskolan rikta fokus mot utbildningens kvalitet, utifrån elevers och föräldrars kännedom om de mål eleverna ska uppnå i särskolans kursplan.

Sedan över två år leder Controller elevstöd ett nätverk med representanter från samtliga i kommunen som anordnar särskola/träningskola. Nätverket träffas med kontinuitet för utbyte av erfarenheter, kännedom om varandras verksamheter och samtal om aktuella frågor som rör verksamhetsområdet. Under året har nätverket gästats av särskolor från Täby (Byängsskolan) och Lidingö (Bodals skola) som berättat hur de arbetar i sina respektive verksamheter.

Vuxenutbildning

Bakgrund

Kunskapscentrum Nordost (KCNO) startade sin verksamhet i januari 2004 som ett kommungemensamt kansli för vuxenutbildningen i kommunerna Danderyd, Täby, Vallentuna och Vaxholm. Kansliet flyttade till nyrenoverade lokaler i Bibliotekshuset i Täby Centrum i oktober 2007.

I januari 2008 överfördes Täby kommuns flyktingmottagning från socialnämnden till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och är sedan dess organisatoriskt en del av KCNO. Övriga kommuner har sin egen organisation för flyktingmottagningen med informell samverkan mellan kommunerna i hela NO-sektorn, alltså även i Österåker och Norrtälje. Verksamhetsberättelse för flyktingsamordningen ingår inte i detta dokument utan skrivs separat.

Organisation

Vuxenutbildningsdelen på KCNO består av 5 vägledare (3,75 tjänster), 2 handläggare (1,85 tjänster) samt rektor (0,85 tjänster). Utbildningsplatser köps från 15 utbildningsanordnare. Flyktingsamordningen består av 1 flyktingsamordnare (heltid) och 1 flyktingsassistent (halvtid januari – augusti, heltid november – decemeber), samt rektor/chef för flyktingsamordningen (0,15 tjänster). Samtliga är anställda av Täby Kommun. Rektor rapporterar till en styrgrupp representerad av respektive chef för den verksamhet som vuxenutbildningen sorterar under i Danderyd, Täby, Vallentuna och Vaxholm. Styrgruppen har regelbundna möten med rektor varannan månad.

Vägledning

Samtliga 5 vägledare har den högskoleutbildning som krävs för arbete som studie- och yrkesväg-

ledare. Under året har 2 vägledare rekryterats, ett vikariat för tjänstledighet (75 procent i ett år) och en heltidstjänst som ersättning för delpension för 2 vägledare (25 respektive 75 procent).

Vägledning erbjuds via e-post, telefon, kortare vägledningssamtal på öppna besökstider i Infoteket samt längre vägledningssamtal efter tidsbokning. Det utökade antalet utbildningsanordnare i kombination med ett kraftigt ökat antal besökande har medfört begränsningar i möjligheten att erbjuda längre vägledningssamtal. Ytterligare kanaler för vägledning erbjuds genom MSN Messenger, en möjlighet som sökande hittills nyttjat i begränsad omfattning.

Uppföljning av antalet telefonsamtal, besök och e-post sker månadsvis. Statistiken visar att telefonkontakter *minskat* sedan förra året, att antalet besök ligger kvar på en *mycket hög nivå* och att e-post kontakter ökat *dramatiskt* de två senaste åren (+54% 2007-08 respektive +42% 2008-09).

Kanal	2007	2008	Diff 08-09	2009	Diff 08-09
Telefon	4813	4730	-2 %	4278	-10 %
Besök	3105	5131	+65 %	5241	+2 %
E-post	2433	3736	+54 %	5299	+42 %

En sammanställning månadsvis för åren 2006–2009 finns i bilaga 1 .

Ökningen ligger jämt fördelad över året och kan alltså inte förklaras med det utökade antalet utbildningsanordnare från 1 juli 2008. Den ökade besöksfrekvensen beror istället sannolikt på faktorer som att:

- det centrala läget sedan flytten (oktober 2007) har ”slagit igenom”, medborgarna hittar till KCNO
- KCNO har tagit över inskrivningen/anmälan till sfi sedan flytten. Den gjordes tidigare av Täby Komvux
- vi under 2008 och 2009 har haft lågkonjunktur. När arbetsmarknaden är svår och det inte finns så många lediga jobb söker sig fler människor till studier.

Vägledningen behandlar samtliga ansökningar och prioriterar och godkänner dessa enligt fastställd prioriteringsordning. Beslut avseende ansökningar

till annan kommun (IKE) samt ansökningar utanför fastslagen prioriteringsordning tas av rektor.

Regelbundna möten mellan vägledarna och Arbetsförmedlingen har inte genomförts på grund av en omorganisation inom Arbetsförmedlingen. Vägledare har emellertid medverkat i möten för planering av ansökan för Yrkesvux tillsammans med rektor och AF.

Vägledarna deltar regelbundet i nätverksträffar inom Stockholmsregionen. Under hösten har en nätverksträff ägt rum hos vägledarna på KCNO. Mötets huvudpunkt var att informera om och visa hur arbetet med webbansökan går till.

Vägledarna har tillsammans med rektor gjort ett studiebesök vid Stockholms vuxenutbildning för att informera sig om hur de arbetar med webbansökan.

Under året har 51 slutbetyg (50 slutbetyg 2008), utfärdats av KCNO.

Administration och handläggning

Handläggarnas huvudsakliga uppgifter är uppföljning av ansökningar/elevärenden i samarbete med utbildningsanordnarna, statistikrapportering (CSN, SCB och verksamhetsstatistik till kommunerna) samt uppföljning av ekonomin.

It-stöd

Under hösten 2008 skrevs avtal med Gotit AB för införande av företagets produkt ”Alvis”. Alvis är ett webbaserat system med webbansökan, rutiner för godkännande av ansökan, fördelning av platser till respektive anordnare, placering av elev på kurs, rapportering av avbrott, registrering och utskrift av betyg, statistik och ekonomiuppföljning. Tillgång till systemets olika delar ges genom en behörighetsordning till KCNO:s vägledare och administration samt till utbildningsanordnarens personal (administration och lärare).

Med införandet av Alvis avvecklades KCNO:s tidigare databas (IST-Extens). Webbansökan infördes under senare delen av maj 2009. Administrationen håller tillsammans med vägledningen en mycket hög servicegrad med korta tider mellan ansökan och fördelning till anordnare.

Inför införandet av Alvis genomfördes ett omfattande arbete med systematisering och upplägg av kurskatalog, utbildning av egen personal och utbildningsanordnarnas administratörer. Erfarenheterna av Alvis har hittills varit goda, systemet har tagits emot väl av huvuddelen av

de upphandlade skolorna, och det tidigare mycket omfattande arbetet med registrering av samtliga ansökningar i egen databas har minskat. Det stora antalet utbildningsanordnare kombinerat med en inte obetydlig personalomsättning hos dessa, medför dock fortsatt behov av utveckling av "säkra rutiner" för att minimera antalet felregistreringar. Uppkomna fel medför en belastning på KCNO:s administration (kommunikation per e-post/telefon för att åtgärda fel) inklusive en fortsatt ganska stor mängd "elevärenden" beroende på detta. KCNO kommer fortsatt att inbjuda utbildningsanordnarnas administratörer till regelbundna träffar för erfarenhetsutbyte/utbildning/utveckling av rutiner för hantering av Alvis.

Alvis erbjuder möjligheten att implementera KCNO:s avtal med skolorna det vill säga alla aspekter rörande ekonomin (ersättning till skolorna, regelverk för betalningar med mera). Arbetet med att införa dessa parametrar i systemet har påbörjats med målet att vara genomfört i sin helhet den 1 juli 2010.

Ett utvecklande inslag som införandet av Alvis medfört är ett antal studiebesök till KCNO från andra kommuner/intressenter efter rekommendation från leverantören Gotit. KCNO har mottagit "delegationer" från Borås, Göteborgs stad och Kriminalvården (!). Dessa omvärldskontakter har varit mycket givande och stimulerande.

Utbildningsanordnare

Gällande upphandling gjordes under 2008 tillsammans med Sollentuna kommun (för tiden 1/7 2008 – 30/6 2010) med option på ett år (1/7 2010 – 30/6 2011), med totalt 18 utbildningsanordnare, 1 kommunal (Täby Komvux) och 17 fristående anordnare. Optionen har utnyttjats för 15 av dessa anordnare, 3 anordnare har inte varit aktiva under avtalets första 1,5 år och optionsåret har därför inte utnyttjats.

De 15 anordnarna erbjuder sammantaget ett brett kursutbud inom sfi (6 anordnare), grundläggande vuxenutbildning (6 anordnare), gymnasial vuxenutbildning (10 anordnare, varierande studieformer) och med gymnasial yrkesutbildning i kurspaket (7 anordnare). Anordnarnas utbildningslokaler finns inom Stockholmsregionen förutom Elutbilda som är etablerade i Sundsvall. Några anordnare är etablerade i samarbetskommunerna: Täby Komvux i Täby, Kompetensutvecklingsinstitutet i Mörby Centrum samt Infokomp, Integra

och Competens Utbildning AB som etablerade sig i Täby under hösten 2008.

Inför nästkommande upphandling, som gäller från 1 juli 2011, så har KCNO anmält intresse att medverka i den upphandling som Stockholm Stad ska genomföra.

KCNO köper också utbildningsplatser hos andra utbildningsanordnare vid behov, medborgare som söker till annan kommun (IKE), SFX - utbildningar eller andra utbildningsplatser utanför det kursutbud som erbjuds av KCNO:s skolor. SFX-utbildning är sfi med yrkesspår, det vill säga för elever som har en yrkeskompetens. Det finns för närvarande 8 SFX i Stockholmsregionen.

Lokaler och öppettider

Lokalerna finns sedan 1 september endast på plan 4 i bibliotekshuset i Täby Centrum. Under sommaren genomfördes en ombyggnation av plan 4 med tillbyggnad av två kontorsrum samt flytt av Infoteket (för mottagning av sökande) till "klassrummet", som därmed avvecklats.

Lokalernas publika del består således av: Infoteket för mottagning av sökande med informationsmaterial, 3 datorer och 1 skrivare för informationssökning och hjälp med webbansökan samt ett mindre datarum med 5 datorer i anslutning till Infoteket. Tillträde till datarummet utanför normala öppettider kan tilldelas studerande på vuxenutbildningen eller högskolestuderande genom utkvittering av passerkort. Det finns ett kontor vardera för de 5 vägledarna (inklusive ett litet bord för individuella vägledningssamtal) samt 3 kontor för handledare/rektorer och därutöver 2 mindre "admin-tytor" för till exempel post och kopiering.

Under senare delen av hösten togs en dörr upp för tillgång dagtid till de publika toalettutrymmena på plan 4 (normalt endast öppna kvällstid för evenemang i den intilliggande hörsalen). Det "nya" Infoteket är under ommöblering för att öka flexibiliteten (även kunna nyttjas som möteslokal), med nyttjande av skärmar på hjul, en takmonterad projektor med mera.

Möteslokaler (grupprum och konferensrum) och fikarum på plan 5, nyttjas gemensamt med organisationen för Kultur och Fritid vars administration inryms på samma plan, och här har också flyktingsamordningen lokaler med egen ingång.

Flytten till plan 4 har medfört positiva konsekvenser såsom lägre kostnader (hyra och städning), mer ändamålsenliga lokaler, kortare

kontaktvägar vägledning-administration och därmed också en förbättrad ”laganda”. Negativt är att flyktingsamordningen inte kunnat beredas plats på samma plan som vuxenutbildningen.

Infoteket med vägledning har öppet för mottagning förmiddagar må-fre 10–12, eftermiddagar må, on, to 13–15 samt kvällstid må 16–19. Efter införandet av webbansökan i maj har många besökare i Infoteket haft ett ökat behov av hjälp med ansökan. En webbguide anställdes under tiden maj-december (praktikant genom AF). Guiden har varit ett stort stöd för besökare med osäkerhet inför datorer och med bristfälliga kunskaper i svenska.

Vägledarna kan för närvarande endast erbjuda ett begränsat antal bokade, längre, vägledningssamtal. Detta beror på att det, då ingen webbguide finns, krävs dubbel bemanning i infoteket.

KCNO har i sina uppsatta mål betonat att hög professionalism och kvalitet i verksamheten är viktig. En fortsatt diskussion om öppettiderna, stödfunktionen vid webbansökan och vägledningsinsatsen kommer därför att vara ett viktigt utvecklingsområde under 2010.

Marknadsföring

Webbplatsen www.kunskapscentrumnordost.se samlar all viktig information om vuxenutbildningen. Annonsering sker med viss regelbundenhet i lokal media, men mer återhållsamt än tidigare år eftersom bedömningen är att de som eftersöker vuxenutbildning ”hittar hit”.

Utbildningsanordnarna tillhandahåller kurskataloger och informationsmaterial om sin verksamhet (finns i Infoteket). KCNO har under året uppdaterat den övergripande informationsbroschyren om vuxenutbildningen.

Vägledarna har ett uppdelat ansvar för respektive kommun och ser till att relevant informationsmaterial finns på centrala platser i respektive kommun (bibliotek, arbetsförmedlingen och kommundirektoren).

Den 9 november genomfördes ett ”Öppet Hus” i foajén utanför hörsalen/Infoteket på plan 4. Nästan alla utbildningsanordnare (UBA) medverkade med bokbord och informationsmaterial. Flera UBA ställde upp med 2-3 medarbetare, vilket var uppskattat. Arrangemanget genomfördes en måndagskväll under ordinarie öppettider och det kom fler besökare än året innan.

Andra/särskilda aktiviteter eller händelser

Gemensam vuxenutbildningsregion

Inom Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) pågår sedan några år tillbaka ett arbete kring en gemensam vuxenutbildningsregion. KCNO har deltagit i av KSL arrangerade aktiviteter och möten genom utbildningschefen i Vallentuna (medlem i styrgruppen) samt rektor (arbetsgruppen kvalitet) För mer information om arbetet kring en gemensam vuxenutbildningsregion, se: www.ksl.se.

Yrkesvux

Under våren öppnade möjligheten att till Skolverket ansöka om bidrag för Yrkesvux, regeringens satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. I första omgången ansöks för utbildning 15/3-31/12 2009, och sedermera för hela 2010 plus två ytterligare ansökningsomgångar för extra platser för 2009 samt bidrag för ”teoretiskt behörighetsgivande kurser” för 2010. Regeringens beslut omfattar ytterligare ansökningsomgång under 2010 för bidrag under 2011.

Arbetet med utformning och inlämnande av ansökningar, samt avrapportering av genomförd utbildningsvolym under året, har varit *mycket omfattande* och skett under stor tidspress. Detta orsakat av synnerligen korta ledtider från Skolverkets publicering av villkoren för ansökans utformning och deadline för inlämnande av den samma. Ett krav för beviljande av ansökan är att behovsinventeringen av sökta utbildningar sker i samarbete med andra kommuner, arbetsförmedlingen och genom branschkontakter. KCNO har haft ett naturligt och gott samarbete med andra kommuner (genom KCNO-samarbetet) men varit mindre framgångsrika i att etablera ett samarbete med olika branscher. Detta behöver således utvecklas inför ansökan för 2011 års bidrag.

Ansökande av medel för Yrkesvux har också innefattat deltagande i av Skolverket arrangerade konferenser, möten på KSL samt ett flertal kontakter med andra kommuners rektorer för vuxenutbildning.

Resultatet av inlämnade ansökningar har varit gott med tilldelning av:

För 2009 (15/3-31/12)

Yrkesvux: 26+3 (extra platser) = 29 dvs 29*50 tkr = **1450 tkr**

För 2010 (hela året)

Yrkesvux: 80 platser + 18 platser för teoretiska kurser = 98 platser d v s 98*50 tkr = **4900 tkr**

Tilldelade medel fördelas till respektive kommun enligt fastlagda procentsatser (baserat på befolkningens mängd, samma fördelning som används för KCNO:s administration), det vill säga Danderyd 24%, Täby 47%, Vallentuna 21% samt Vaxholm 8%.

Antagningsstopp

Antagningsstopp för Täby, Vallentuna och Vaxholm (ej Danderyd) infördes under årets tre sista månader på grund av bristande ekonomiska resurser. Stoppet gällde nysökande till gymnasial vuxenutbildning, med möjlighet till undantag för behörighetskomplettering (grundläggande eller särskild behörighet).

Samverk Nordost

KCNO har under året medverkat i utvecklingen av projektet Samverk Nordost, ett samarbetsprojekt med delfinansiering från ESF för utveckling av flyktingsamordningen i KCNO-kommunerna samt Österåker. Samarbetsytan för KCNO:s vuxenutbildning utgörs i första rummet av utveckling på utbildningsområdet, först och främst för sfi-utbildningen inklusive praktiksamordning.

Sfi-bonus

Täby kommun har tilldelats speciella medel (1 Mkr 2009/2010) för deltagande i projektverksamheten ”sfi-bonus”. Några utvalda kommuner har tilldelats medel för att betala ut sfi-bonus (kontant ersättning till individen vid avklarad sfi), andra kommuner deltar som referenskommuner med tilldelning av medel för att förbättra kvaliteten i undervisningen. Täby kommun tillhör den senare kategorin. Medlen har under 2009 används i sin helhet för kvalitetsförbättringar på Täby komvux.

Tentander

KCNO har tagit emot högskolestuderande (distansstuderande) för genomförande av tentamina under 2009. Detta upphörde under året i och med flytten till plan 4.

Verksamhetens uppdragsmål inom ramen för det kommungemensamma samarbetet för vuxenutbildningen

Förutsättningar för utvärdering av målen.

En brist i utvärderingen av målen är avsaknaden av underlag i form av enkätundersökningar. Den senaste enkätundersökningen administrerad av KCNO genomfördes under 2007 (låg svarsfrekvens 27 procent, i huvudsak med frågor angående KCNO:s vägledning och administration). Under 2008 beslöts att avvakta med kundundersökningen till 2009 för att då genomföra denna enligt Våga Visa- konceptet som medger jämförelse med andra kommuner. Upphandlingen av Våga Visa överklagades emellertid under hösten 2009 och undersökningen har därför försenats och kommer att genomföras först i mars 2010.

Ytterligare en svårighet har varit sammanställningen av statistik, beroende på övergången mellan två it-system under året (från IST-Extens till Alvis).

Målformuleringarna för KCNO kommer att revideras för att skapa just kommungemensamma mål. Nuvarande målbild är nämligen formulerad dels med ett antal mål för KCNO:s organisation (redovisas nedan), dels ett antal (olika) mål för respektive kommun. Respektive mål för kommunernas vuxenutbildning redovisas för 2009 separat till kommunerna.

- Individen ska uppleva att studie- och yrkesvägledningen är professionell och obunden.
- De studerande ska uppleva att utbildningen är flexibel och efterfrågestyrd utifrån individens egna förutsättningar, önskemål, behov och erfarenheter.
- De studerande ska slutföra sina studier inom den planerade tiden.
- 90% av de studerande som har pågående studier tre veckor/25% av tiden efter kursstart, ska slutföra sina studier med betyg i kursen.
- 90 % av de studerande ska vara nöjda med:
  - kompetensen hos undervisande lärare
  - inflytandet över det egna lärandet
  - den fysiska miljön
  - informationen och kommunikationen hos både KCNO och utbildningsanordnarna.
- Kvalitetssäkring av utbildningsanordnarna ska göras varje år.

- Kursutvärderingar ska göras regelbundet.
- För studerande inom sfi gäller därutöver att de studerande ska erbjudas kontakt med arbetsplats via praktik eller på annat sätt.
- För studerande inom Särvox gäller därutöver att de studerande ska erbjudas utbildning inom övrig kommunal vuxenutbildning.

Uppföljning och utvärdering av målen

Nedan följer kommentarer till respektive mål inklusive förslag till åtgärder inför 2010.

- Individerna ska uppleva att studie- och yrkesvägledningen är professionell och obunden.

Målet har inte stämts av med någon enkätundersökning. Inget har dock framkommit som motsäger tidigare års slutsatser att verksamheten kännetecknas av en hög servicekänsla. Vägledarna upplever dock att trycket på att de sökande önskar individuellt planerade och bokade samtal ökat. Då vägledarna inte haft möjlighet att träffa alla som önskat boka individuellt vägledningssamtal har vägledning via telefon, e-post och korta samtal i Infoteket varit det som erbjudits. KCNO behöver således se över hur möjligheter till individuell vägledning kan stärkas.

- De studerande ska uppleva att utbildningen är flexibel och efterfrågestyrd utifrån individens egna förutsättningar, önskemål, behov och erfarenheter.

Inte heller det här målet är avstämt med någon enkätundersökning. KCNO:s uppfattning baserad på elevers reaktioner är dock att målet uppfylls väl, att individens önskemål i hög grad uppfylls genom att KCNO erbjuder ett mycket stort kursutbud med en rad olika studieformer. KCNO:s avrapportering av Yrkesvux visar på en mycket god samstämmighet mellan erbjuden (behov inventerat tillsammans med AF och andra aktörer) och av individen efterfrågad utbildning.

- De studerande ska slutföra sina studier inom den planerade tiden.
- 90% av de studerande som har pågående studier tre veckor/25% av tiden efter kursstart, ska slutföra sina studier med betyg i kursen.

Statistikunderlag för mätning av målet har inte kunnat tas fram. Målet är svårt att mäta och kom-

mer att revideras för framtiden. Statistik har dock tagits fram för att belysa andel ej påbörjad (elev som aldrig kommer till kursstart) samt andel avbrott (utan relation till när avbrotten görs). Detta redovisas under rubriken ”statistik” längre ned i detta dokument.

- 90 % av de studerande ska vara nöjda med:
  - kompetensen hos undervisande lärare
  - inflytandet över det egna lärandet
  - den fysiska miljön
  - informationen och kommunikationen hos både KCNO och utbildningsanordnarna.

Målet har inte stämts av med enkätundersökning. Det har undantagsvis framställts klagomål för bristande information från utbildningsanordnare i samband med start av kurs (information om kursstart) och också angående kompetens hos undervisande lärare. Uppföljning har gjorts med anordnare och påtalade brister har åtgärdats.

- Kvalitetssäkring av utbildningsanordnarna ska göras varje år.

Samtliga aktiva anordnare har uppmanats att leverera kvalitetsredovisning, 10 av 15 har levererat. En anordnare med enbart enstaka elever har medgivits att ej behöva lämna in. Redovisningar från fyra anordnare var utestående då denna verksamhetsberättelse skrivs.

- Kursutvärderingar ska göras regelbundet.

Som nämnt ovan så genomfördes ingen kursutvärdering under året i regi av KCNO. Flertalet av de levererade kvalitetsredovisningarna redogör däremot för resultat av anordnarnas egna (mer generella) kursutvärderingar.

- För studerande inom sfi gäller därutöver att de studerande ska erbjudas kontakt med arbetsplats via praktik eller på annat sätt.

Samtliga sfi-anordnare har i uppdrag att anordna språkpraktik, i enlighet med genomförd upphandling. Täby Komvux, som har merparten av sfi-eleverna, har en person som uteslutande arbetar med praktikanskaffning (70 procentig tjänst).

- För studerande inom Särvox gäller därutöver att de studerande ska erbjudas utbildning inom övrig kommunal vuxenutbildning.

Vägledarna inom KCNO erbjuder elever inom Särvox vägledning vid behov. Flera sökande med olika funktionshandikapp har besökt vägledarna för individuell vägledning. De kommer från olika verksamheter (psykiatri, specialskolor med flera) ute i samverkanskommunerna.

Åtgärder och utvecklingsområden

- **Öppethållande.** Den fortsatt höga besöksfrekvensen kombinerad med ett ökat behov av handledning till sökande för att göra webbansökan samt det ökande behovet av bokade individuella vägledningssamtal, har ytterligare aktualiserat behovet att se över bemanning/öppethållande för vägledningen. KCNO behöver således se över hur möjligheter till individuell vägledning kan stärkas.
- **Samverkan och samarbete.** KCNO kommer fortsatt att *delta i KSL:s arbete* med att utveckla en gemensam vuxenutbildningsregion. Arbetet har under året resulterat i ett konkret resultat i form av ett initiativ att genomföra en gemensam upphandling. Förväntningarna är att detta också ska leda till samarbete kring *kvalitetsuppföljning och statistikredovisning* (gemensamma nyckeltal). KCNO har idag mycket begränsade resurser för att genomföra kvalitetsuppföljningen på ett tillfredsställande sätt. KCNO har under året medverkat i utvecklingen av *Samverk Nordost*, och kommer under 2010 att medverka i ett flertal arbetsgrupper i projektet. Detta för utveckling av samverkan mellan kommunerna i projektet på utbildningsområdet, först och främst för sfi-utbildningen inklusive praktiksamordning.
- **Yrkesvux.** Regeringens särskilda satsning medför behov att följa upp resultatet av satsningen på individnivå för rapportering till Skolverket. För detta behöver nya rutiner utvecklas. Samarbetet med Arbetsförmedlingen, och om möjligt branschorganisationer, behöver fördjupas och utvecklas för att kunna genomföra framtida behovsinventering av yrkesutbildningar.
- **It-stöd/Alvis.** Det förväntade resultatet med införandet av Alvis, med minskad belastning på handläggarna för kursadministration, har delvis infriats. Det finns dock fortsatt behov av kompetensutveckling och fastställande av ruti-

ner tillsammans med skolorna som minimerar felregistreringar och hantering av elevärenden.

- **Ekonomi.** Uppföljningen av det ekonomiska utfallet är fortsatt ett tidskrävande arbete med mycket ”handarbete”. KCNO har som målsättning att sätta ekonomidelen i Alvis till den 1 juli 2010, vilket förväntas ge ett kraftfullt verktyg för ekonomisk uppföljning och prognoser. Avsikten är också att pröva möjligheten att automatisera resurstilldelningen till upphandlade anordnare genom direktutbetalning via Täby Kommuns ekonomisystem, utan att anordnare behöver skicka faktura.
- **Kommungemensamma mål samt statistik och nyckeltal.** KCNO har behov av att fastställa *kommungemensamma mål*, och som en följd av detta, en serie *nyckeltal*. Dels för periodvis avstämning av verksamheten med återrapportering till utbildningsanordnarna liksom till styrgruppen för KCNO. Uppföljning av uppsatta mål kommer att göras med en årlig *enkätundersökning*.

Statistik

Bytet av verksamhetsstöd under året gör att insamlingen av data har varit arbetskrävande, med påföljd att detaljerad statistisk bearbetning för analys av avbrottstider med mera, inte har kunnat genomföras. Data har bearbetats för att ge information om:

- Netto = genomförd undervisningsvolym (studier avslutade med betyg eller pågående studier):
  - gymnasial, antal poäng/helårsstudieplatser
  - grundläggande, antal poäng/helårsstudieplatser
  - sfi, antal studerande.
- Totalt bokad undervisningsvolym med en analys av hur denna volym ”utnyttjats”, beräkning av hur stor andel elever som inte kommer till start samt andelen med avbrutna studier:
  - gymnasial
  - grundläggande.
- Resultat i form av uppnådda betyg:
  - gymnasial
  - grundläggande.

Gymnasial vuxenutbildning, volymer

Gymnasial Vuxenutbildning 2009. Verksamhetspoäng / helårsstudieplatser										
Redovisad volym utgör antagna och betygsatta. "Ej påbörjat" och "Avbrott" ingår ej										
	Danderyd		Täby		Vallentuna		Vaxholm		KCNO	
	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st
Anordnare										
Academedial	0	0,0	0		850	1,1		0,0	850	1,1
Culinar	1750	2,2	400	0,5	650	0,8	950	1,2	3750	4,7
Didaktus	8000	10,0	28700	35,9	15250	19,1	4350	5,4	56300	70,4
Elutbilda	0	0,0	1850	2,3	1650	2,1	2200	2,8	5700	7,1
Hermods	3810	4,8	6090	7,6	2680	3,4	400	0,5	12980	16,2
Infokomp	2403	3,0	5404	6,8	3637	4,5	800	1,0	12244	15,3
Jensen	22935	28,7	50168	62,7	32941	41,2	11895	14,9	117939	147,4
KUI	4450	5,6	25435	31,8	12300	15,4	6250	7,8	48435	60,5
Lärgården	100	0,1	5385	6,7	4700	5,9	0	0,0	10185	12,7
Miroi	4067	5,1	11480	14,4	3800	4,8	1568	2,0	20915	26,1
Medlearn	0	0,0	800	1,0	3200	4,0	1000	1,3	5000	6,3
Matpedago- gerna	5850	7,3	2850	3,6	550	0,7	600	0,8	9850	12,3
NTI	5025	6,3	14295	17,9	5676	7,1	3335	4,2	28331	35,4
Täby komvux	14902	18,6	47768	59,7	13800	17,3	1500	1,9	77970	97,5
Externa/ IKE**	2750	3,4	5650	7,1	5390	6,7	3080	3,9	16870	21,1
S:a	76042	95	206275	258	107074	134	37928	47	427319	534
Gymnasial Vuxenutbildning 2008										
	Danderyd		Täby		Vallentuna		Vaxholm		KCNO	
	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st	Vht.p	H.st
Våren 2008										
D-ryds kv	5950	7,4	4800	6	1350	1,7	350	0,4	12450	15,6
Täby kv	10210	12,8	32150	40,2	13900	17,4	1600	2	57860	72,3
Jensen	10400	13	28150	35,2	20550	25,7	5250	6,6	64350	80,4
Externa	11000	13,8	33120	41,4	20125	25,2	4775	6	69020	86,3
Totalt	37560	47	98220	123	55925	70	11975	15	203680	255
Hösten 2008										
Täby kv	14950	18,7	32900	41,1	14250	17,8	2700	3,4	64800	81
Övr. utb. an.*	7850	9,8	20100	25,1	12000	15	3800	4,8	43750	54,7
Externa**	3490	4,4	17695	22,1	10500	13,1	2450	3,1	34135	42,7
Totalt	26290	33	70695	88	36750	46	8950	11	142685	178
S:a	63 850	80	168 915	211	92 675	116	20 925	26	346 365	433
Vht.p = Verksamhetspoäng (gymnasiepoäng)										
H.st = Helårsstudieplats (800 poäng)										
*Övriga upphandlade utbildningsanordnare										
**Externa=utbildningsanordnare utanför upphandlingen										

Jämförelsen mellan 2009 och 2008 visar att:

- volymen har ökat med 23 procent, ett resultat av den ökade efterfrågan på gymnasial vuxenutbildning i lågkonjunktur
- ökningen per kommun fördelar sig med 19 procent för Danderyd, 22 procent för Täby, 16 procent för Vallentuna och 80 procent för Vaxholm
- förändringen per anordnare ej går att läsa ut från statistiken per anordnare, men en jämförelse avseende utfallet av upphandlingen visar att Täby Komvux minskat med 36 procent, samtidigt som fördelningen till övriga anordnare ökat med 56 procent.

Gymnasial vuxenutbildning, ej genomförd utbildning

Statistiken redovisar utfallet av bokad utbildning under året per anordnare.

Totalt = Antal poäng fördelade till anordnare.

Betygsatta + Antagna (pågående kurser) = Nettovolym redovisad i föregående tabell (antal poäng/årsstudieplatser).

Tabellen visar att andelen ej genomförd utbildning utgör i genomsnitt 31 procent med 14 procent som inte kommer till start. Ytterligare 17 procent avbryter innan kurslut. Någon analys om när avbrott sker har inte gjorts. *Andelen avbrott av elever som kommit till start utgör 20 procent i genomsnitt.* I tabellen har avbrott efter påbörjade studier överstigande 30 procent fetmarkerats.

KCNO (gy poäng)										
Anordnare	Totalt	Betygsatta	Antagna	Ej påbörjat	%	Avbrott	%	Till start	Avbrott	%
Academedica	1700	850	0	0	0%	850	50%	1700	850	50%
Culinar	8800	3650	100	3150	36%	1900	22%	5650	1900	34%
Didaktus	63200	44450	11850	8400	13%	6250	10%	62550	6250	10%
Elutbilda	6575	1850	3850	550	8%	325	5%	6025	325	5%
Hermods	26230	8015	4965	5015	19%	7935	30%	20915	7935	38%
Infokomp	21628	8990	3254	3642	17%	5062	23%	17306	5062	29%
Jensen	169173	86879	31060	15759	9%	33521	20%	151460	33521	22%
KUI	82850	47630	805	26040	31%	8225	10%	56660	8225	15%
Lärgården	13620	9350	835	3185	23%	250	2%	10435	250	2%
Miroi	30800	12450	8465	3735	12%	5800	19%	26715	5800	22%
Medlearn	5000	3050	1950	0	0%	0	0%	5000	0	0%
Matpedagogerna	11050	9600	250	1200	11%	0	0%	9850	0	0%
NTI	35581	25028	3303	3095	9%	3605	10%	31936	3605	11%
Täby komvux	125041	73200	4770	11119	9%	33802	27%	111772	33802	30%
Externa/ IKE	13790		16870					16870	0	0%
S:a	615038	334992	92327	84890	14%	107525	17%	534844	107525	20%

Gymnasial vuxenutbildning, betyg

Statistiken redovisar betygsutfallet på samtliga gymnasiala kurser per anordnare och kommun. Andelen betygssatta kurser med minst godkänt utgör för samtliga elever 84 procent.

Anordnare	Danderyd					Täby					Vallentuna					
	IG	G	VG	MVG	Tot	IG	G	VG	MVG	Tot	IG	G	VG	MVG	Tot	
Academedia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			2	6	8	
Culinar	0	3	7	9	19	1	3	2	0	6	0	4	1	0	5	
Didaktus	4	22	16	7	49	25	69	61	37	192	3	38	32	20	93	
Elutbilda	0	0	0	0	0	0	3	10	3	16	0	1	6	2	9	
Hermods	3	7	12	10	32	4	4	15	17	40	4	4	8	8	24	
Infokomp	7	6	5	4	22	15	16	16	5	52	2	19	5	3	29	
Jensen	58	20	48	66	192	77	51	110	212	450	49	32	77	168	326	
KUI	3	20	14	7	44	3	83	97	79	262	6	46	52	25	129	
Lärgården	0	1	0	0	1	8	27	1	5	41	9	32	0	0	41	
Miroi	2	6	19	6	33	21	15	35	19	90	5	8	9	2	24	
Medlearn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	18	11	30	
Matpedagogerna	0	20	28	20	68	0	11	15	9	35	0	1	5	2	8	
NTI	13	7	18	15	53	73	37	23	22	155	16	28	16	4	64	
Täby komvux	40	51	40	24	155	90	172	129	119	510	21	47	37	41	146	
Totalt	130	163	207	168	668	317	491	514	527	1849	115	261	268	292	936	
%	19%	24%	31%	25%		17%	27%	28%	29%		12%	28%	29%	31%		
>G		81%					83%					88%				

Anordnare	Vaxholm					KCNO					%	
	IG	G	VG	MVG	Tot	IG	G	VG	MVG	Tot		
Academedia	0	0	0	0	0	0	0	2	6	8	100%	
Culinar	0	0	1	12	13	1	10	11	21	43	98%	
Didaktus	1	8	8	15	32	33	137	117	79	366	91%	
Elutbilda	0	5	8	2	15	0	9	24	7	40	100%	
Hermods	0	0	1	0	1	11	15	36	35	97	89%	
Infokomp	5	2	0	0	7	29	43	26	12	110	74%	
Jensen	29	16	42	42	129	213	119	277	488	1097	81%	
KUI	1	26	19	18	64	13	175	182	129	499	97%	
Lärgården	0	0	0	0	0	17	60	1	5	83	80%	
Miroi	4	8	3	1	16	32	37	66	28	163	80%	
Medlearn	0	0	6	7	13	0	1	24	18	43	100%	
Matpedagogerna	0	0	2	3	5	0	32	50	34	116	100%	
NTI	15	12	5	2	34	117	84	62	43	306	62%	
Täby komvux	2	9	3	2	16	153	279	209	186	827	81%	
Totalt	57	86	98	104	345	619	1001	1087	1091	3798		
%	17%	25%	28%	30%		16%	26%	29%	29%			
>G		83%					84%					

Distansutbildning

Statistik från tidigare år har redovisat *antalet distansstuderande* och det har varit svårt att sätta det i direkt relation till antalet studerande. Antalet elever som studerar på distans uppgick till 594 elever 2007 och 706 elever 2008, en ökning med 19 procent.

Årets statistik redovisar andelen distansstudier i relation till totala antalet bokade poäng (status antagna + betygssatta, ej inkluderande avbrott och ”ej påbörjat”). Andelen uppgår då i genomsnitt till 59 procent.

I upphandlingen ingår anordnare med enbart distansundervisning (Elutbilda, Miroi och NTI) medan andra erbjuder såväl distansstudier och klassrumsstudier. Andelen distansstuderande för dessa anordnare har beräknats på samma sätt (andel distans av total volym) och visar då: Didaktus 48 procent, Hermods 53 procent, Infokomp 44 procent, Jensen 92 procent, Kompetensutvecklingsinstitutet 53 procent och Lärgården 86 procent. Anordnare utan distansundervisning det vill säga 100 procent klassrumsbaserad undervisning är Culinar, Matpedagogerna (Konditori och restaurang) samt Täby Komvux.

Bilaga 1

Läsutveckling (LUS)

2007–2009

Skola	Skolår 1			Skolår 3			Skolår 6		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Ekeby	100	100	100	100 tot	100 tot	88	84 tot 84 fl 84 po	83 tot 100 fl 71 po	92 tot 95 fl 90 po
Svalnäs	100	100	100	100 tot	75 tot 100 fl 60 po	86	-	-	-
Ösby	100	100	100	89 tot 100 fl 80 po	94 tot 100 fl i u po	88	-	-	-
Elevverket	100	100	100	100 tot	94 tot 100 fl 90 po	100	-	-	-
Vasa	100	100	96	79 tot 79 fl 79 po	88 tot 89 fl 87 po	100	93 tot 92 fl 94 po	78 tot 87 fl 65 po	100 tot
Enebyberg	99	100	100	97,3 tot 100 fl 93 po	90 tot 92 fl 89 po	92	100 tot	95 tot 100 fl 95 po	76 tot 94 fl 56 po
Stocksund	99	98	96	95 tot 100 fl 87 po	86 tot 90 fl 82 po	82	98 tot 100 fl 96 po	86 tot 95 fl 79 po	94 tot 95 fl 93 po
Danderyds Mont	100	100	93	90 tot 100 fl 90 po	92 tot 90 fl 100 po	100	100 tot	>10 elever	100
Kevinge	100	100	100	80 to 78 fl 81 po	76 tot 74 fl 80 po	83	85 tot 100 fl 84 po	77 tot 92 fl 71 po	89 tot 90 fl 88 po
Kyrk/Balders Åk 6 endast Kyrk	98,7	100	100	98,5 tot 100 fl 97,4 po	88 tot 93 fl 86 po	92	100 tot	83 tot 95 fl 76 po	86 tot 94 fl 78 po
Danderyd totalt	99,7	99,8	99	Tot 93 Fl 95 Po 91	Tot 88 Fl 93 Po 86	91	Tot 94 Fl 96 Po 94	Tot 86 Fl 96 Po 80	91tot 95 fl 86 po

Källa: skolornas egen redovisning

Andelen elever(%)

fl = flickor; po = pojkar

Vendstigens skola använder annat system för att mäta läsutveckling

Bilaga 2

Resultat på ämnesprov i svenska och matematik skolår 3

skola	Antal elever	matematik		svenska	
		Antal elever som nått kravnivån i samtliga delprov	Antal elever som nått kursplanens mål i ämnet	Antal elever som nått kravnivån i samtliga delprov	Antal elever som nått kursplanens mål i ämnet
Ekeby	27	17	23	20	24
Svalnäs	13	10	13	13	13
Ösby	12	12	12	12	12
Eleverket	14	14	14	14	14
Vasa	49	48	49	48	49
Enebyberg	72	69	70	58	71
Stocksund	65 *	64	65	64	65
Danderyds Mont	10	10	10	10	10
Kevinge	54	32	50	48	54
Kyrk/Balders	68	65	68	59	67
Danderyd Totalt antal	384	341	374	346	379
Andel elever		89 %	97 %	90 %	98 %

Källa: skolornas uppgifter om antal elever som har nått kursplanens mål

* en klass saknas

Bilaga 3

Måluppfyllelse i alla ämnen år 5 2009

Skola	Antal elev tot	No	Ma	Sv	Eng	So	Tek- nik	Bild	Idrott/ hälsa	Mu- sik	Hem o kons	Slöjd trä/ me- tall	Slöjd textil	Total alla äm- nen	sim ning
Ekeby	66	100	98,5	98,5	98,5	100	100	100	100	90	100	100	100	98,5	98,5
Vasa	77	100	100	100	99	100	100	100	100	100	100	100	100	99	99
Stock- sund	89	100	100	100	98,2	100	100	100	100	100	100	100	98,2	99	85,4
Brage	77	100	97	97	97	100	100	100	100	100	100	100	100	97	100
Kyrk	63	100	100	97	87	100	100	100	100	100	100	100	100	99	100
Ke- vinge	51	100	84	84	88	92	96	100	100	100	100	100	100	95	91*
Vende- stigen	Färre än 10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D-ryd Mont	10	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Totalt	433	100	97	97	97	95	99	100	100	99	100	100	99	98	96

Källa: skolornas uppgifter vt 2009

Andel elever i procent som uppges nå målen

Utifrån grundskolans kursplan för Idrott och Hälsa

är *Simkunnighet* i åk fem att

– ha god vattenvana, vara trygg i vatten, kunna simma 200 meter, varav 50 meter på rygg, och hantera nödsituationer vid vatten.

* skolan har många nyanlända elever från andra länder

Bilaga 4

Nationella prov skolår 5

2007–2009

ämne		svenska			matematik			engelska		
		2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
skola	Antal deltagande 2009									
Brageskolan	77	98,7	98	97	98,7	98	96	99	100	96
Ekebyskolan	66	98,2	95	96	98,8	100	94	97,7	93	100
Kevingskolan	52	91,1	98	100	92,8	96	100	95,2	94	100
Kyrkskolan	64	98,7	100	99	100	100	97	94,1	100	97
Stocksundsskolan	84	97,3	97	99	97,6	90	99	97,6	98	100
Vasaskolan	78	93,3	89	97	96,5	98	96	98,7	98	98
Danderyds Montessori	10	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Vendestigens skola	Färre än 10 elever	-	-	89*	-	-	78*	-	-	89*
Danderyd totalt	437	96,9	97	97	97,6	97	95	97,3	98	98
Riket andel som nått kravnivån		87,3			86,9			85,9		

Källa: 2007–2008 skolornas egna uppgifter 2009 Skolverket

Andel godkända elever (%)

* färre än 10 elever deltog, vilket innebär att resultatet (andelen) inte blir jämförbar med de övriga skolorna.

Ämnesprov skolår 9

2007–2009

Skola	svenska			matematik			engelska		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
VRS	100	99,5	100	98,2	95	100	94,3	100	100
Fribergaskolan	98,1	98,6	100	92,5	94,6	100	98,7	100	100
Mörbyskolan	100	100	100	97,9	95,5	93	99,3	100	100
Danderyd totalt	99,3	99,3	100	95,8	95	98	97,4	100	100
Riket	96,7			87,0			95,2		

Källa: Skolverket

Andel deltagande elever som nått målen (%)

Bilaga 5

Slutbetyg grundskolan skolår 9

2007–2009

Genomsnittligt meritvärde			
Skola	2009	2008	2007
Fribergaskolan	259,6 FI 278,1 Po 233,8	244 FI 264,6 Po 227,8	254,6
Mörbyskolan	249,8 FI 267,2 Po 235,3	244,6 FI 248,3 Po 241,4	246,9
VRS	262,2 FI 268,8 Po 256,4	255,1 FI 255 Po 255,1	259,3
Danderyd totalt	254,9 FI 273,6 Po 234,6	247,2 FI 253,6 Po 241,4	251,9
Riket totalt	209,5 FI 220,6 po 198,9	209,3 FI 220,6 Po 198,5	207,2
Andel behöriga till gymnasieskolan Danderyd	97,9	98,7	99,3
Andel behöriga till gymnasieskolan riket	88,8	88,9	88,8

Källa: Skolverket

Andel elever som nått målen i alla ämnen skolår 9			
Skola	2009	2008	2007
Fribergaskolan	94,5	95,4	93,4
Mörbyskolan	92,6	87,9	92,1
VRS	97,6	94,9	94,5
Danderyd totalt	93,2	92,3	92,7
Riket	77,0	76,6	76,1

Källa: Skolverket

Bilaga 6

Betyg i grundskolan

Genomsnittliga meritvärde i slutbetyget år 9 2005–2009			
Genomsnittligt meritvärde (G=10, VG=15, MVG=20). Möjligt maxvärde är 320 poäng.			
	Friberga	Mörby	Viktor Rydbergs Samskola
vt 99 (202 i riket)	241	224	246
vt 00 (203 i riket)	232	238	248
vt 01 (203 i riket)	242	231	245
vt 02 (204,6 i riket)	231	235	258
vt 03 (205,4 i riket)	243	241	249
vt 04 (206,9 i riket)	253	235	257
vt 05 (206,3 i riket)	243	245	257
vt 06 (206 i riket)	245	239	252
vt 07 (205,8 i riket)	255	247	259
vt 08 (209,3 i riket)	244	245	255
vt 09 (209,6 i riket)	260	250	262

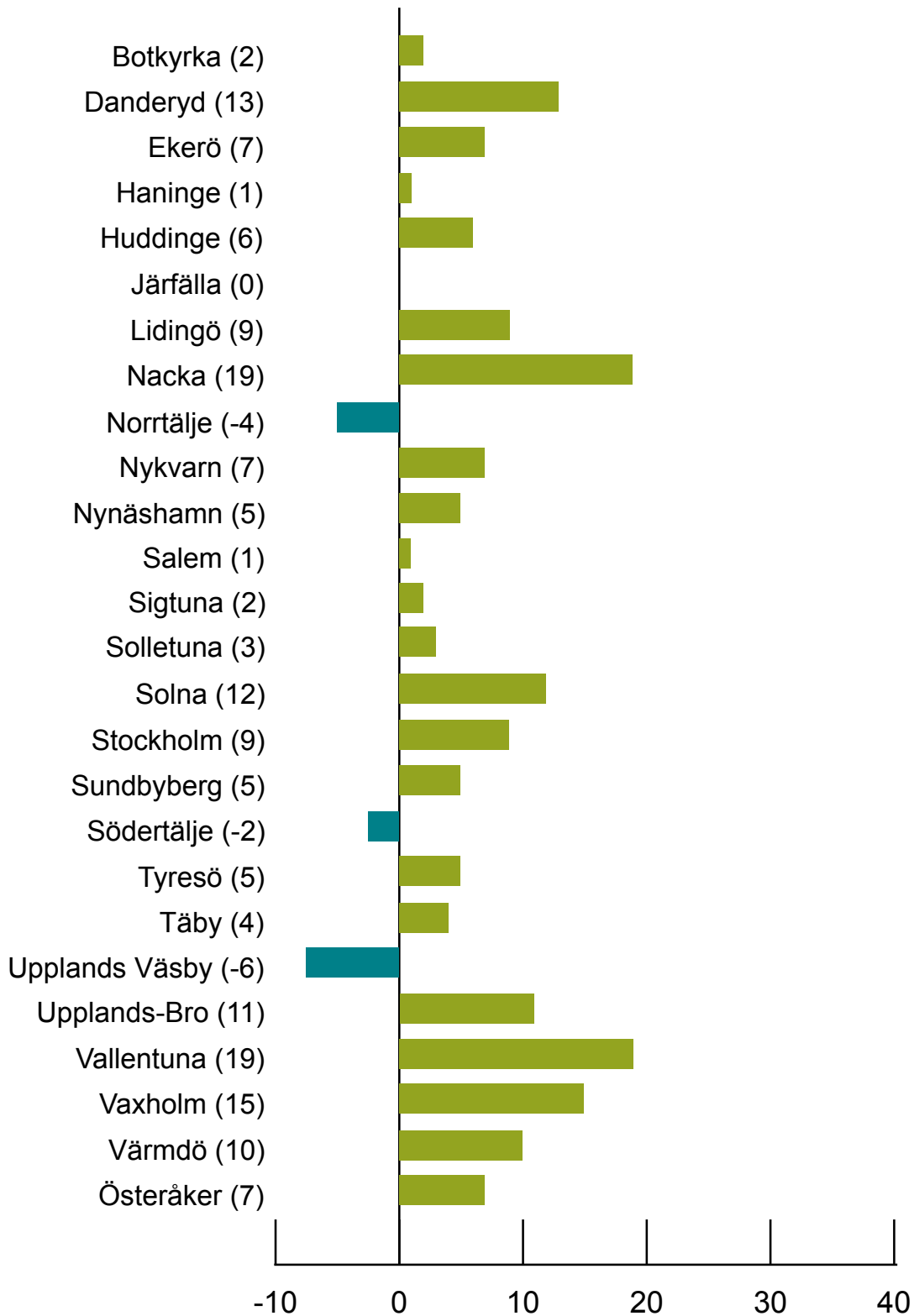
Jämförelse mellan slutbetyg år 9 vt 2005/2009 mellan olika kommuner					
Genomsnittligt meritvärde					
	år 2005	år 2006	år 2007	år 2008	år 2009
Danderyd	244	242	250	244	255
Lidingö	237	233	236	245	244
Täby	221	217	222	224	230
Vallentuna	208	214	197	209	220
Österåker	213	208	209	217	217
Kommuner i Våga Visa					
Ekerö	208	210	212	215	219
Nacka	227	231	240	237	242
Salem	216	208	215	223	210
Sollentuna	217	220	221	221	227
Tyresö	207	214	202	214	218
Upplands Väsby	204	203	209	214	202
Värmdö	203	202	205	212	218
Riket	206	206	206	208	210

Andel elever som ej uppnått G i ett, flera eller alla ämnen					
	år 2005	år 2006	år 2007	år 2008	år 2009
Danderyd	6%	9%	7%	8%	6%
Lidingö	11%	12%	13%	10%	8%
Täby	18%	18%	19%	15%	14%
Vallentuna	24%	21%	27%	24%	16%
Österåker	20%	22%	23%	19%	21%
Kommuner i Våga Visa					
Ekerö	21%	23%	21%	21%	18%
Nacka	23%	19%	15%	15%	11%
Salem	23%	30%	26%	17%	29%
Sollentuna	25%	28%	22%	20%	19%
Tyresö	26%	23%	26%	23%	20%
Upplands Väsby	32%	30%	27%	25%	32%
Värmdö	22%	22%	23%	22%	16%
Riket	25%	24%	24%	23%	23%
*)endast kommunala skolor ingår i jämförelsen					

Bilaga 7

SALSA

Kommuner i Stockholms län länsår 2008/2009 (genomsnittligt meritvärde)

Bilaga 8

Personaltätet och utbildning förskolor i Danderyd

År 2009

Kommunala förskolor									
Förskola	Fskl /fritp/lär	Bsk, fritled, motsv	Övrig personal	Summa	Andel högskole-utb	Barn-antal	Barn/årsar	Andel högskole-utb 2008	Barn/årsar 2008
Vitsippan	2,0	11,0	2,0	15,0	13%	68	4,5	13%	4,4
Nora	8,0	9,0	3,0	20,0	40%	99	5,0	39%	5,1
Kornv och Vasav	6,1	12,9	3,0	22,0	28%	133	6,0	26%	5,5
PärLAN	7,3	7,3	0,0	14,6	50%	80	5,5	45%	5,2
Kevinge	6,0	7,0	2,0	15,0	40%	70	4,7	45%	5,2
Borgen	5,8	7,3	2,7	15,7	37%	90	5,7	38%	4,9
Hildinga	9,8	10,4	0,0	20,2	48%	88	4,4	37%	4,8
Rosenv	6,4	9,1	2,5	18,0	35%	96	5,3	43%	5,6
Altorp o Ba-duhild	9,7	9,0	2,0	20,7	47%	120	5,8	45%	5,2
Skogsgl	5,8	9,0	0,0	14,8	39%	66	4,5	41%	5,3
Trappgränd	3,2	6,0	0,5	9,7	33%	56	5,8	32%	5,0
Sätra	6,1	10,0	2,3	18,4	33%	97	5,3	39%	5,7
Majstigen	2,8	8,3	1,0	12,1	23%	60	5,0	21%	4,2
Summa	78,8	116,3	21,0	216,1	36%	1 123	5,2	36%	5,1

Enskilda förskolor (Vendestigen saknas)									
Förskola	Fskl/ fritp	Bsk, motsv	Utan	Summa	Andel hög	Barn- antal	Barn/ årsar	Andel hög 2008	Barn/ årsar 2008
Prästkr o Idala	11,1	7,0	1,0	19,1	58%	106	5,5	63%	5,5
Församling	4,2	8,7	1,8	14,7	29%	63	4,3	40%	5,0
Äventyret	5,0	5,0	1,0	11,0	45%	47	4,3	30%	5,4
Enebo	2,8	1,0	0,8	4,5	61%	26	5,8	58%	5,3
Solvändan	6,0	1,0	1,0	8,0	75%	38	4,8	66%	5,1
Grindstugan	3,9	6,3	0,0	10,2	38%	59	5,8	33%	5,7
Småbarns- skolan	6,0	2,0	1,0	9,0	67%	47	5,2	38%	4,7
Krubban	1,7	0,9	2,0	4,5	36%	23	5,1	38%	4,6
Enebyberg mont.	2,0	2,0	2,0	6,0	33%	30	5,0	18%	5,4
Villa Solvi	3,0	2,0	0,5	5,5	55%	24	4,4	50%	5,4
Svea	2,5	1,8	2,8	7,0	36%	27	3,9	30%	4,6
Enebydungen	9,9	9,6	2,8	22,2	44%	116	5,2	35%	4,4
Svalan	10,0	9,8	3,8	23,6	42%	144	6,1	56%	6,8
Kvarnparken	2,0	0,0	0,0	2,0	100%	39	19,5	100%	18,0
Skogsslingan	3,0	3,0	0,0	6,0	50%	30	5,0	33%	4,0
Tranbär	4,0	0,5	1,0	5,5	73%	36	6,5	53%	5,4
Summa	76,9	60,5	21,4	158,8	48%	855	5,4	45%	5,4
Summa exkl delt	74,9	60,5	21,4	156,8	48%	816	5,2	45%	5,2
Totalt kommunala och privata förskolor									
Kommunala	78,8	116,3	21,0	216,1	36%	1 123	5,2		
Enskilda	74,9	60,5	21,4	156,8	48%	816	5,2		
Summa	153,8	176,8	42,3	372,9	41%	1 939	5,2		
Familjedaghem									
	Enskilda	Kom- mun	Summa						
Barn	119	10	129						
Dbv	21	1	22						
Barn/dag- barnvårdare			5,9						
1-4 barn	1								
5-6 barn	7								
7-8 barn	3								
9 barn-	5								